

Miesięcznik Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej • nr 9/168 • listopad 2010

Wiadomości Uniwersyteckie

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2010/11

Wydawca: Uniwersytet
Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Adres redakcji:
pl. Marii Curie-
Skłodowskiej 5,
p. 1607; 20-031 Lublin

Dyżury: pon.-pt.,
godz. 9-13;
tel. 81 537 54 82

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.lublin.pl

Redakcja:
Redaktor naczelny: Grzegorz Żuk
Sekretarz redakcji: Maria Maślowska
Redaktor: Monika Świetlińska

Współpracownicy: Marzena
Bogusiak, Bożena Czech, Monika
Gabryś, Agnieszka Gałczyńska,
Jolanta Jarzyńska, Małgorzata

Jaruga, Krzysztof Krawczyk, Beata
Kozłowska, Elżbieta Krzemińska,
Beata Krzyżanowska, Paweł
Kucharski, Marcin Lipowski,
Andrzej Łukasik, Lech Maliszewski,
Maria Młynarska, Monika Nowak,
Małorzata Pikul, Małgorzata Samujło,
Sylwia Skotnicka, Jerzy Żywicki

Okladka (s. 1 i 2):
fot. Agnieszka Gałczyńska

Druk: „Petit” Skład – Druk – Oprawa
Nakład: 600 egz.

Projekt graficzny i skład: Idealit
& Grzegorz Zychowicz
idealit@idealit.pl, www.idealit.pl

**Redakcja zastrzega sobie prawo
do skracania i korekty nadesłanych
tekstów. Ma również prawo do
wyboru tekstów do publikacji.**

SPIS TREŚCI

WYDARZENIA

Z życia Uczelni.....	6
Wydziałach.....	13

NAUKA I LUDZIE

Wynalazcy z UMCS: Profesor Barbara Gawdzik.....	18
Czermno – sensacyjne odkrycia Instytutu Archeologii UMCS	19
Znaczenie Portu Lotniczego Lublin i Euro 2012 dla regionu	22
100. rocznica urodzin Profesora Profesorów	23
Wokół idei Jerzego Giedroycia	24
Dzień Meksyku na Wydziale Politologii	25
O Arktyce na Politologii	26
Niematerialne wartości krajobrazów kulturowych	28
CJiKP UMCS w polskiej certyfikacji	30
Myśl i kultura buddyjska	31
Forest Landscapes and Global Change.....	32
Rational Problems <i>versus</i> Theories of Rationality	32
Wręczenie dyplomów Euromaster.	33
Historycy z Zakładu Archiwistyki w Jekaterynburgu	34
Polsko-białoruskie związki kulturowe, literackie i językowe... ..	36
Symposium naukowe w Użgorodzie.	37
Welcome to Maria Curie-Skłodowska University!.....	37

KARTKA Z KALENDARZA

Wspomnienie Prof. Edmunda Gussmanna.....	38
UMCS w barwach Łużytanii	40

30 lat Muzeum UMCS	42
Pożegnanie mgr Marianny Podsiadły.....	43
40 lat Instytutu Fizyki UMCS	44
Z myślą o wypoczynku.....	47
UMCS posiadaczem majątków ziemskich (1944–1955).....	50

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

Piękne horyzonty	52
Nominacja dla Wydawnictwa UMCS.	52
„Przekład. Język. Kultura”	52
„Polska w strukturach Unii Europejskiej”	53
„Przeczytane w tłumaczeniu”.....	53
Inteligencja emocjonalna a wykorzystanie potencjału intelektualnego	54
Psychologia twórczości plastycznej.	54
Diariusz Michała Stanisława Kossakowskiego.....	55
Czasy i przyjaźnie	55
Dlaczego koty nie jedzą ludzi	55

ŻYCIE KULTURALNE

„Widma” krążą po UMCS	56
Arcymistrzowie fotografii w „Chatce Żaka”	57
Muzeum Sztuki Zdeponowanej ...	57

SPRAWY STUDENCKIE

Tygiel 2010	58
Studium Folklorystyczne.....	60
Roztańczeni misjonarze.....	61
Oda do ściemnikarza	62
Z wyjazdów zagranicznych Zespołu Tańca Ludowego UMCS.....	62
UMCS najbardziej usportowiony..	63
Sukcesy sportowe UMCS	63

SZANOWNNI PAŃSTWO,

Inauguracją 67. roku akademickiego 2010/2011 Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w sposób uroczysty i podniosły świętuje 66 lat nieprzerwanej działalności. Obowiązkiem Rektora jest złożenie informacji o dokonaniach Uczelni w minionym roku akademickim.

Senat Uniwersytetu obradował 11 razy, podejmując w tym czasie ponad 120 uchwał. Dwóm osobom nadano tytuł Honorowego Profesora UMCS, trzem medale „Zasłużony dla UMCS”, odnowiono jeden doktorat w 50. rocznicę jego nadania. Na stanowisko profesora zwyczajnego mianowano 10 osób, zaś na stanowisko profesora nadzwyczajnego 32 osoby.

Działało 10 wydziałów, w ramach których funkcjonowało 27 instytutów, obejmujących 25 katedr, 182 zakładów i 10 pracowników. Poza strukturą instytutową funkcjonowały też 3 katedry, 27 zakładów, 5 pracowników, laboratorium i centrum naukowo-badawcze. W realizacji zajęć dydaktycznych uczestniczyły kolegia licencjackie w Białej Podlaskiej, Biłgoraju, Kazimierzu Dolnym i Radomiu. W strukturze Uczelni znajdują się ponadto: Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka”, Archiwum i Muzeum UMCS, Biblioteka UMCS, Centrum Brytyjskie, Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców, Centrum Języka Portugalskiego Instytutu Camõesa, LUBMAN UMCS, Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych, Ogród Botaniczny, Ośrodek Polskiego Komitetu Współpracy z Alliance Française, Centrum Kultury Fizycznej, Uniwersyteckie Centrum Zdalnego Nauczania i Kursów Otwartych, a także Wydawnictwo UMCS. W listopadzie 2009 roku powołano Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej „Russkij

Mir”. Nadal pracuje też Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, w skład którego wszedł ostatnio Narodowy Uniwersytet Państwowej Służby Podatkowej z Kijowa (jednym z jego założycieli jest obecny premier Ukrainy, Mykoła Azarow), a akces o przyjęcie złożyły Uniwersytet Opolski i Wyższa Szkoła Menadżerska z Legnicy. W najbliższym czasie Kolegium przekształcone zostanie w Centrum Studiów Wschodnioeuropejskich.

W roku sprawozdawczym Uniwersytet zatrudniał ogółem 3360 osób, tj. o 242 osoby mniej niż w roku poprzednim. Wśród 1852 nauczycieli akademickich było 340 profesorów (w tym 168 tytularnych) i 99 doktorów habilitowanych. Przeprowadzono 122 przewody doktorskie, 27 habilitacyjnych, a profesury tytularne uzyskały 3 osoby.

Niestety, w minionym roku żegnaliśmy też członków naszej społeczności. Opuścili nas na zawsze:

Profesor Jan Leja (dhc),
Profesor Jerzy Haber (dhc),
Profesor Alina Szala,
Profesor Jan Krzyż,
Profesor Tadeusz Radzik,
Profesor Henryk Groszyk,
Profesor Jerzy Kurnal,
Profesor Augustyn Woś,
Profesor Jan Rayss,
Doktor Henryk Zagórski,
Doktor Stefania Gurba,
Mgr Jadwiga Olczak,
Mgr Stanisław Bienia,
Jerzy Majewski,
Zofia Mrozek,
Jan Sieg.

UMCS w roku sprawozdawczym kształcił na 39 kierunkach. Na wszystkich rodzajach studiów mieliśmy 28 417 studentów, w tym na studiach stacjonarnych – 19 154, na studiach niestacjonarnych – 9 263. Na Uniwersytecie studiowało też 150 cudzoziemców z 22 krajów. W studiach podyplomo-

wych na ponad 70 specjalnościach uczestniczyło 2 892 słuchaczy. Łącznie z doktorantami kształciło się 32 209 osób.

W roku akademickim 2009/2010 na studia przyjęto ogółem 6 650 osób, w tym na niestacjonarne – 3 499 osób. Oznacza to, że w minionym roku studia podjęło 10 149 osób. W rozpoczynającym się roku akademickim na studia dzienne przyjęto 11 473 osób, a na studia niestacjonarne 3 129 osób.

Z Funduszu Pomocy Materialnej dla studentów i doktorantów na różne formy pomocy wypłacono ogółem 27.6 mln zł dla blisko 11 000 stypendystów. Za osiągnięcia w nauce 25 studentów uzyskało stypendia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Nasi sportowcy zajęli III miejsce w kraju wśród uniwersytetów i IX miejsce spośród 198 klasyfikowanych szkół wyższych.

Domy studenckie miały do dyspozycji 2 516 miejsc. W UMCS działało 109 studenckich kół i organizacji naukowych. W minionym roku zarejestrowano 11 nowych. Przy Uczelni funkcjonowało także 30 innych organizacji studenckich.

Uniwersytet prowadzi też szeroko zakrojone badania naukowe. Wielkość środków przekazanych na ten cel z budżetu państwa to ponad 26 mln zł. Poza dotacją Ministerstwa zrealizowano 1 271 zadań badawczych o wartości 17.5 mln zł.

W okresie sprawozdawczym opublikowano 3 639 prac, w tym 487 w czasopiśmie z Listy filadelfijskiej. Do druku oddano 2 622 prace. W środkach trwałych Uczelnia powiększyła swój majątek o aparaturę wartości 13 250 000 zł.

Zawarto także nowe umowy o współpracy naukowej w ramach konsorcjów i nowe umowy o współpracy z gospodarką. W roku akademickim 2009/2010 zrealizowano

edukacyjne, inwestycyjne i badawcze projekty europejskie na kwotę 17 725 000 zł. Natomiast w realizacji znajdują się projekty o łącznej wartości 304 905 000 zł. Wartość umowy zatwierdzonego do finansowania programu Ecotech-Complex to blisko 145 mln zł. Ponadto w roku akademickim 2009/2010 złożono nowe wnioski o wartości ponad 145 mln zł. W ramach Europejskiego Programu Współpracy i Mobilności zrealizowano projekty o wartości 1.2 mln zł (LLL i Erasmus). Nakłady poniesione na inwestycje to 12.5 mln zł, zaś nakłady poniesione na remonty to 4 290 000 zł.

Niebawem rozpocznie się gruntowny remont „Chatki Żaka”. Środki uzyskane na ten cel z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego to 15 mln zł. Po remoncie ACK wzbogaci się o inkubator medialno-artystyczny obejmujący studia telewizyjne i radiowe oraz liczne pracownie medialne. Trwa remont bloków „Femina” i „Helios” na kwotę blisko 19 mln zł. W przyszłym roku zostanie wyremontowany Hotel Studenta Zaocznego oraz budynek Wydziału Pedagogiki i Psychologii przy ul. Narutowicza. Trwają starania o pozyskanie środków na renowację „starego Rektoratu” oraz kompleksu obejmującego budynki Rektoratu, Wydziałów Prawa i Ekonomii.

Po długich staraniach wspomniany wyżej projekt Ecotech-Complex uzyskał 20 września br. pozytywną ocenę merytoryczną i całkowite finansowanie na kwotę 145 mln zł. Jest to pierwszy projekt środowiskowy, w którym UMCS odgrywa rolę jednostki wiodącej. Centrum zostanie wyposażone w najnowocześniejszą aparaturę, w tym także w funkcjonalny rezonans magnetyczny o wartości 30 mln zł. Żaden ośrodek w kraju nie ma sprzętu tej klasy. Trwa budowa siedziby Instytutu Informatyki oraz kontynuowany jest drugi etap budowy Instytutu Nauk o Ziemi. Zakończono gruntowny remont basenu akademickiego.

Chciałbym krótko omówić działania podjęte w roku akademickim

2009/2010 z punktu widzenia programu wyborczego: „UMCS wobec wyzwań XXI stulecia: studenci, nauka, środowisko”. W końcu roku 2008 podjęto działania zmierzające do opracowania programu restrukturyzacyjnego. Pierwszym jego efektem było uchwalenie planu rzeczowo-finansowego na rok 2009, który zakładał zbilansowanie przychodów i kosztów. Wśród działań strategicznych na uwagę zasługuje Zarządzenie Rektora w sprawie organizacji i zasad prowadzenia gospodarki finansowej Uniwersytetu z lipca 2009 roku. Wprowadziło ono decentralizację zarządzania finansami opartą na podziale środków na fundusz centralny, fundusze poszczególnych wydziałów oraz jednostek pozawydziałowych. Wcielenie w życie tego Zarządzenia spowodowało, iż rok 2009 zamknięty został dodatnim wynikiem finansowym wynoszącym 503 000 zł. W opinii biegłych, w ciągu ostatnich 2 lat, wzrosły dwukrotnie wszystkie wskaźniki płynności finansowej. Na dzień dzisiejszy nie korzystamy z kredytu bankowego, który na koniec 2007 roku wynosił 18 mln zł. W 2010 roku wprowadzono także nowy Regulamin Organizacyjny, który pozwolił zmniejszyć liczbę kierowników w administracji z ponad 100 do 40. Powstało Centrum Badań Naukowych i Funduszy Zewnętrznych oraz Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań. Gotowy jest Regulamin Ochrony Własności Intelektualnej i Regulamin Współpracy z Gospodarką. Ustanowiono Nagrodę Naukową Marii Curie, a w najbliższym czasie powstanie Fundacja Młodego Badacza. Do końca bieżącego roku wprowadzimy zarządzenie dotyczące kontroli zarządczej wraz z elementami zarządzania ryzykiem. W tym też czasie zostanie przeprowadzona reorganizacja Kwestury i Działu Kontrolingu.

W roku akademickim 2009/2010 uruchomiony został po raz pierwszy od kilku lat pełny fundusz Nagród Rektora na kwotę ponad

2 mln zł. Najzdolniejsi doktoranci mogą korzystać z Rektorskiego Funduszu Stypendialnego; wypłacane są nagrody za szybkie awanse naukowe i za pozyskiwanie funduszy zewnętrznych. Wdrażamy Uczelniane Ramy Kwalifikacji, a w najbliższym czasie wprowadzimy nowy System Identyfikacji Uczelni.

Pozwolą Państwo, że zwrócę się teraz do studentów I roku. Pragnę was serdecznie powitać w murach naszej Uczelni. Chciałbym, by Uniwersytet stał się waszym drugim domem, żebyście tutaj zdobyli nie tylko wiedzę, ale i ukształtowali swoje charaktery. Życzę wam, by studia w UMCS były najpiękniejszym okresem w waszym życiu, byście tu właśnie wyrobili w sobie nawyk ustawicznego kształcenia się, który jest przejawem instynktu zachowawczego człowieka w społeczeństwie konkurencyjnym. W dobie globalnej konkurencji ograniczenie się do pięciu lat studiów jest równoznaczne ze skazaniem się na gorszą pracę, niższe dochody oraz niższą pozycję społeczną.

Uniwersytet to miejsce szczególne, miejsce niepokoju intelektualnego i poszukiwań różnie rozumianej prawdy. To także miejsce szczególnego poszanowania osoby ludzkiej i jej poglądów. Odrzucamy ksenofobię, rasizm i potępiamy wszelkie formy antysemityzmu.

Parę lat temu Uniwersytet Śląski w Katowicach uzyskał zaszczytny tytuł Uniwersytetu Tolerancji. Uhonorowany został za „otwarty umysł i serce, prowadzenie działalności na rzecz tolerancji w murach i poza murami tej jednostki”, a także za to, że jest i chce pozostać największą w województwie platformą wymiany myśli, kultur, poglądów, nacji i religii oraz przyjmuje postawę gotowości gościnnego przyjęcia tego co inne i odmienne”. Chciałbym być wyrazicielem woli społeczności naszego Uniwersytetu, by zaszczytne miano Uniwersytetu Tolerancji mogło stać się w przyszłości także i naszym udziałem.

Prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski
Rektor UMCS

„CHATKA ŻAKA” OTWORZYŁA SWOJE DRZWI

Prorektor Stanisław Michałowski uczestniczył w wydarzeniu „3...2...1... Chatka Żaka”, które odbyło się 7 października i zainauguowało rok akademicki w Akademickim Centrum Kultury „Chatka Żaka” UMCS. To wyjątkowe wydarzenie zostało przygotowane z myślą o studentach, którzy dopiero poznają Lublin i naszą Uczelnię. Celem happeningu było przedstawienie wszystkich organizacji i jednostek studenckich działających na UMCS, w tym zespołów muzycznych, zespołów tanecznych i innych grup artystycznych.

Jubileusz Urzędu Wojewódzkiego

Prorektor Stanisław Michałowski wziął udział w obchodach Jubileuszu 90-lecia Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego. Uroczystość była stylizowana na pierwsze lata XX wieku. Pod siedzibą LUW tego dnia stanęły przedwojenne limuzyny, a uczestnicy ubrani byli w eleganckie stroje z lat 20. i 30. Mężczyźni wystylizowani według ówczesnej mody, podziwiali oldsmobile przy dźwiękach przebojów Ordonki i Bodo. Artyści Teatru Muzycznego i pracownicy Muzeum Wsi Lubelskiej odegrali sceny z życia przedwojennego urzędu.

Zjawiska Międzyfazowe. Wczoraj, Dziś i Jutro

1–2 października odbyło się sympozjum naukowe „Zjawiska Międzyfazowe. Wczoraj, Dziś i Jutro” zor-

ganizowane przez Wydział Chemii UMCS, Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej UM w Lublinie i Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Chemicznego pod honorowym patronatem Rektorów UMCS i UM.

UMCS a Centrum Korporacyjne BOŚ

6 października prorektorzy Ryszard Dębicki i Stanisław Michałowski spotkali się z dyrektorem Centrum Korporacyjnego Banku Ochrony Środowiska Stanisławem Zielińskim.

Obchody 60-lecia Wojskowej Akademii Technicznej

4 października rektor Andrzej Dąbrowski wziął udział w uroczystej immatrykulacji i uroczystościach związanych z 60-leciem Wojskowej

W TROSCE O ŚRODOWISKO

1 października odbyła się międzynarodowa konferencja ECOFORUM „Po pierwsze środowisko”, w której wziął udział prorektor Ryszard Dębicki. Patronat nad spotkaniem na Zamku Lubelskim objął prof. Jerzy Buzek, przewodniczący Parlamentu Europejskiego. W czasie spotkania specjaliści zajmujący się energetyką i ekologią poruszyli sprawy związane z ochroną środowiska w odniesieniu do takich dziedzin, jak ciepłownictwo i górnictwo. Głównymi organizatorami konferencji byli: Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o. oraz Lubelski Węgiel Bogdanka.

Prof. Jerzy Buzek podczas przemówienia w towarzystwie m.in. prof. Leny Kolarskiej-Bobińskiej i dr. Krzysztofa Żuka

UCZELNI

opracowanie: Monika Świetlińska, Beata Krzyżanowska

Akademii Technicznej w Warszawie. Jednym z głównych wydarzeń inauguracji było nadanie tytułu doktora honoris causa prof. Mieczysławowi Jarońcowi z Kent State University z Ohio w USA.

Najlepsi absolwenci Wydziału BiNoZ

Na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi najlepsi absolwenci roku akademickiego 2009/2010 otrzymali nagrodę im. dr Anny Siedleckiej za wyniki w nauce oraz działalność naukową i organizacyjną. Są to: mgr Beata Rola, absolwentka kierunku biologia, mgr Monika Szkatulska, absolwentka kierunku biotechnologia oraz mgr Anna Borek, absolwentka kierunku geografia.

Sukcesy naszych chórów

9 października chór UMCS, które brały udział w Finale Konkursu w Bydgoszczy, zdobyły wiele nagród. Chór „La Musica” pod dyrekcją Zdzisława Ohara, absolwenta Instytutu Muzyki Wydziału Artystycznego UMCS, zdobył m.in. Grand Prix, Złoty Kamerton, Puchar Ministra MEN i Puchar Ministra KiDzN. Chór „Kantylena” z III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej po dyrekcją dr hab. Małgorzaty Nowak, prof. UMCS może poszczycić się nagrodą Złotego Kamertonu i nagrodą Bydgoskiego Informatora Kulturalnego.

Elżbieta Krzemińska

Z odwiedzinami w Lublinie – prof. Maciej Żylicz

11 października w Lublinie gościł prof. Maciej Żylicz, prezes Fundacji na Rzecz Nauki Polski oraz eksperti programu WELCOME, w ramach którego UMCS aplikował do FNP, wspólnie z prof. Ignacym Gryczyńskim z Teksasu w USA.

Maciej Żylicz jest biochemikiem i biologiem molekularnym. Otrzymał wiele nagród, w tym Nagrodę Naukową Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza, doktorat honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego czy Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski przyznany przez Lecha Kaczyńskiego.

Inauguracja Roku Akademickiego na LUTW

Prorektor Stanisław Chibowski wziął udział w Inauguracji Roku Akademickiego 2010/2011 Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego

Wiek, która odbyła się 11 października. LUTW funkcjonuje w ramach Lubelskiego Oddziału Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej jako jej agenda.

Spotkanie z przedstawicielami MNiSW

12 października rektor Andrzej Dąbrowski i prorektor Ryszard

Sprostowanie do artykułu „Karykatury Jeśmianowicza w Archiwum UMCS”, „WU” 8(2010)

W związku z opublikowaniem błędnego podpisu do zdjęcia dołączonego do ww. artykułu, pragniemy poinformować, że prawidłowo powinien on brzmieć: „Rościsław Jeśmianowicz w towarzystwie pracowników Archiwum UMCS przed galerią karykatur”. Pragniemy również przeprosić bliskich Profesora oraz kierownictwo Archiwum UMCS za pomyłkę.

MODERNIZACJA ACK „CHATKA ŻAKA”

Zbliża się termin remontu Akademickiego Centrum Kultury. Według planu, nowa „Chatka Żaka” będzie wyposażona w studio telewizyjne, radiowe, a także w pracownię medialne. W centrum kultury znajdzie się również sala artystyczna. ACK stanie się Inkubatorem Medialno-Artystycznym przeznaczonym dla studentów wydziałów: Politologii, Humanistycznego i Artystycznego. „Chatka Żaka” nabierze wymiaru europejskiego, zachowując jednak tradycję i swój zabytkowy charakter. Modernizacja pochłonie niemal 20 mln zł. 15 mln zł będzie pochodziło z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Prace remontowe zakończą się w październiku 2012 roku.

Uczestnicy spotkania

Fot. z archiwum Józefa Kaczora

„SOLIDARNOŚĆ” W CZERWCU I DZIŚ

14 października w siedzibie Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” UMCS odbyło się spotkanie grupy studentów z Polski, Rosji, Rumunii, Turcji i Ukrainy z Czesławem Niezgoda, jednym z przywódców strajku lubelskich kolejarzy w lipcu 1980 r. i zasłużonym działaczem NSZZ „Solidarność”. Spotkanie zostało zorganizowane w ramach projektu zatytułowanego „Pokolenie Solidarności” obejmującego warsztaty edukacyjne koordynowane m.in. przez stowarzyszenie „Projekt: Polska” i Instytut Pamięci Narodowej. Podczas dyskusji odniesiono się do powojennej historii Polski, przebiegu strajków lipcowych w Lublinie, „festiwalu Solidarności”, stanu wojennego, schyłku PRL, początku przemian demokratycznych oraz procesu transformacji po 1989 r.

Czesław Niezgoda jako aktywny uczestnik wspomnianych wydarzeń w swoim wystąpieniu poruszył wiele problemów związanych z najnowszą historią Polski. W sposób wnikliwy omówił także podziemną działalność związku, odnosząc się do roli Kościoła rzymskokatolickiego i różnych nurtów politycznych w życiu społecznym. Młodzi uczestnicy spotkania zadali wiele pytań dotyczących przede wszystkim przebiegu strajku, roli „Solidarności” w historii Polski oraz międzynarodowego kontekstu wydarzeń z lat 1980–1981. Na koniec wykonano wspólną fotografię. Udział w omawianym projekcie wpisuje się w szersze tło obchodów 30-lecia „Solidarności”, organizowanych także przez NSZZ „Solidarność” UMCS.

Piotr Tosiek

Szczygieł spotkali się z prof. Elżbietą Orłowską, sekretarzem stanu w MNiSW oraz Krzysztofem Hetmanem, podsekretarzem stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego.

35 lat Białoruskiego Uniwersytetu Kultury i Sztuki

13–15 października prorektor Stanisław Michałowski przebywał w Mińsku na Białoruskim Uniwersytecie Kultury i Sztuki. Z okazji 35-lecia Uniwersytetu zorganizowana została tam konferencja naukowa „Kultura białoruska w epoce globalizacji”, podczas której prof. Michałowski wygłosił referat „Realizacja zadań kulturalnych w Polsce”.

Dni Edukacji Narodowej w Lublinie

Na zaproszenie Lubelskiego Kuratora Oświaty, Krzysztofa Babisza, rektor Andrzej Dąbrowski wziął

udział w wojewódzkich uroczystościach Dni Edukacji Narodowej, które odbyły się 14 października w Sali Błękitnej LUW w Lublinie. W uroczystościach wzięli również udział wyróżnieni nauczyciele, a także arcybiskup prof. dr hab. Józef Życiński – metropolita lubelski, Genowefa Tokarska – wojewoda lubelski, Krzysztof Grabczuk – marszałek województwa lubelskiego, Henryka Strojnowska – wicewojewoda lubelski, Jacek Czerniak – przewodniczący Sejmiku województwa lubelskiego, Stanisław Gogacz – senator RP i inni. W imieniu Prezydenta RP odznaczenia i nagrody zasłużonym nauczycielom przekazała Genowefa Tokarska i Henryka Strojnowska. W czasie uroczystości zespół muzyczny z Młodzieżowego Domu Kultury „Pod Akacją” oraz uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 21 im. Królowej Jadwigi w Lublinie wykonali koncert na cześć nauczycieli.

Spotkanie Rektorów Szkół Wyższych

W Warszawie odbyło się spotkanie środowiska Rektorów Szkół Wyższych z Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Barbarą Kudrycką na progu nowego roku akademickiego. 15 października rektorzy spotkali się w warszawskim Och Teatrze. W spotkaniu uczestniczył również rektor Andrzej Dąbrowski.

I Konkurs Piosenki Rosyjskiej

15 października w Instytucie Filologii Słowiańskiej odbył się I Konkurs Piosenki Rosyjskiej, adresowany do uczniów szkół z Lubelszczyzny, objętych patronatem naukowym IFS. W występach wzięło udział ponad 40 licealistów i gimnazjalistów. W jury konkursu zasiadli: dr Alina Orłowska – przewodnicząca, dr Teresa Giedz-Topolewska, dr Swietłana Szaszakowa.

Konkurs odbył się w kilku kategoriach – występ solowy, duet, ze-

spół z uwzględnieniem gatunku muzycznego. Publiczność z dużym zainteresowaniem słuchała piosenek różnych wykonawców rosyjskich w interpretacji młodszych koleżanek i kolegów. Ciepło przyjęto zarówno piosenki literackie, jak i dyskotekowe hity muzyki pop. Studenci, goście i jury wysłuchali piosenek z repertuaru Ałły Pugaczowej, Jurija Szatunowa, Bułata Okudźawy, Żanny Biczewskiej, Żanny Aguzarowej i wielu innych.

Jury nagrodiło 9 wykonawców. Wyróżniło również 2 występy. Nagrody dla uczestników ufundował dziekan Wydziału Humanistycznego, Lubelskie Kuratorium Oświaty oraz Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej UMCS.

Inicjatywa oraz organizacja imprezy należała do komisji ds. promocji IFS: dr hab. Joanny Tarkowskiej, dr Ewy Białek, dr Teresy Giedz-Topolewskiej. W przygotowaniu konkursu uczestniczyły również studentki II roku roszjznawstwa: Ewa Gregorczyk, Katarzyna Startek, Sandra Kubacka i Beata Stasiewska.

Dr Ewa Białek

Podczas KRUP godność doktora honoris causa Uniwersytetu Łódzkiego otrzymał José Manuel Barroso

Z wizytą na KRUP

11 października rektor Andrzej Dąbrowski wziął udział w Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich. Tym razem obrady odbyły się na Uniwersytecie Łódzkim i połączone zostały z obchodami jubi-

leuszu 65-lecia działalności uczelni. Podczas spotkania nadano godność doktora honoris causa Uniwersytetu Łódzkiego przewodniczącemu Komisji Europejskiej José Manuelowi Barroso. Obrady KRUP dotyczyły m.in. zasad przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na działalność statutową, zasad finansowania szkolnictwa wyższego w kolejnym roku i latach następnych, nowelizacji ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”, strategii rozwoju szkolnictwa wyższego, sposobów przygotowywania i przeprowadzania rankingów szkół wyższych oraz działania programu MOST.

Wizyta w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych

15 października w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie odbyła się Inauguracja Roku Akademickiego 2010/2011. W uroczystości wziął udział prorektor Stanisław Chibowski. Szkoła istnieje od 1925 roku i jest lotniczą stolicą Polski. Kształci zawodowych żołnierzy i kandydatów na żołnierzy dla potrzeb Sił Powietrznych.

Wizyta w Wyższej Szkole Prawa i Administracji w Zamościu

16 października odbyła się Inauguracja Roku Akademickiego 2010/2011 w Wyższej Szkole Prawa i Administracji w Przemyślu. Udział w uroczystości wziął prorektor Ryszard Szczygieł.

Immatrykulacja w radomskim Kolegium Licencjackim

Prorektor Stanisław Chibowski wziął udział w immatrykulacji studentów Kolegium Licencjackiego UMCS w Radomiu. Uroczystość odbyła się 19 października.

Kolegium istnieje od 2001 roku, a jego siedzibą, dzięki Zarządowi Miasta Radomia, stał się budynek Zespołu Szkół Mechanizacji Rolnictwa w Radomiu przy ulicy Uniwersyteckiej 6. Dyrektorem kolegium jest obecnie mgr Ireneusz Chorośiński.

Sklep promocyjny UMCS

18 października został otwarty sklep promocyjny UMCS, który znajduje się na parterze budynku Wydziału Ekonomicznego. Czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00–14.00. Sklep ma w swojej ofercie pamiątki, prezenty, gadżety związane z naszą Uczelnią. Dostępne w nim produkty są przygotowane także dla potrzeb konferencji naukowych. Oferta sklepu jest stale wzbogacana. Biuro Komunikacji i Promocji czeka na uwagi i sugestie dotyczące działalności sklepu pod adresem e-mail: promocja@umcs.lublin.pl

Oświadczenie Rady Wydziału Humanistycznego w sprawie prof. Barbary Jedynak

Rada Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej pragnie zabrać głos w dyskusji publicznej wokół zdarzenia, które zostało nagłośnione w mediach, stwierdzając, co następuje:

1. Wszelkie przypadki naruszania etyki nauczyciela akademickiego są i będą przedmiotem postępowania uniwersyteckiej Komisji Dyscyplinarnej.

2. Społeczności akademickiej naszego Uniwersytetu niezmiennie drogie są takie wartości, jak tolerancja oraz otwartość na inne kultury narodowe i ich dziedzictwo.

3. Wydział Humanistyczny jest dumny ze swoich dokonań w zakresie badań nad historią i kulturą Żydów, która stanowi integralną część dziejów Polski i Europy. Problematyka ta jest przedmiotem zainteresowania wielu pracowników naszego Wydziału. W roku 2000 został utworzony na naszym Wydziale Zakład Kultury i Historii Żydów, jedna z niewielu takich placówek w Polsce, a od trzech lat funkcjonuje w Instytucie Kulturoznawstwa dwuletnia specjalizacja judaistyczna, ciesząca się dużą popularnością wśród studentów i mieszkańców Lublina.

Lublin,

20 października 2010 r. ►

„POWTÓRKA PRZED MATURĄ”

11 czerwca w Instytucie Biologii Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi odbyła się I edycja Konkursu Biologicznego „Powtórka przed Maturą” dla uczniów klas I i II liceów oraz klas III techników. Organizatorami konkursu były III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie, doradca metodyczny dla nauczycieli biologii z Lublina i Pracownia Metodyki Nauczania Biologii Instytutu Biologii UMCS. Honorowy patronat nad konkursem objęła dziekan Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS, prof. dr hab. Anna Tukiendorf.

Konkurs spotkał się z ogromnym zainteresowaniem uczniów i nauczycieli. Udział w nim zadeklarowało około 400 uczniów z 20 szkół województwa lubelskiego. W wyniku eliminacji szkolnych do etapu wojewódzkiego przystąpiło 39 uczniów ze szkół: III LO, IV LO, VIII LO, IX LO, XIV LO, XIX LO, XXIII LO, XXIV LO w Lublinie, II LO w Zamościu, ZS Nr 1 w Tomaszowie Lubelskim, ZS w Sobieszynie, II LO we Włodawie, ZS nr 2 w Kraśniku, II LO w Lubartowie, I LO w Rykach oraz ZS w Adamowie.

W skład komisji konkursowej weszli: prof. dr hab. Anna Tukiendorf, dziekan Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS, dr Maria Pedryc-Wrona z Pracowni Metodyki Nauczania Biologii Instytutu Biologii UMCS, dr Hanna Wójciak z Zakładu Botaniki i Mykologii Instytutu Biologii UMCS, dr Halina Kucharczyk z Zakładu Zoologii Instytutu Biologii UMCS w Lublinie, mgr Alicja Kasińska, doradca metodyczny ds. nauczania biologii w Lublinie.

Inauguracji konkursu dokonała prof. dr hab. Maria Łanczont, prodziekan ds. studenckich Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi. Na ręce organizatorów wpłynął list od Lubelskiego Kuratora Oświaty, w którym kurator wyraził uznanie za cenną inicjatywę sprzyja-

jącą kształtowaniu wśród młodzieży postaw szacunku dla wiedzy.

W czasie, gdy uczniowie zmagali się z zadaniami konkursowymi, nauczyciele wysłuchali wykładu dr Hanny Wójciak z Zakładu Botaniki i Mykologii Instytutu Biologii na temat „Glony – niebezpieczne i pożyteczne”. Kiedy nauczyciele oceniali zadania konkursowe, uczniowie uczestniczyli w zajęciach w Muzeum Zoologicznym prowadzonych przez mgr. Ryszarda Stykę oraz w Pracowni Mikroskopii Elektronowej, gdzie zajęcia poprowadził mgr Jarosław Pawelec.

I miejsce zdobyła Natalia Kopeć z II Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Firleja w Lubartowie, II – Kamila Kliza z Zespołu Szkół nr 2 im. Mikołaja Reja w Kraśniku, III – Marcela Skomorowska z IX Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Lublinie oraz

Jagoda Józwik z Zespołu Szkół im. Gen. Franciszka Kamińskiego w Adamowie, IV – Anna Rębiarz z Zespołu Szkół Nr 5 im. Jana Pawła II – XXIV Liceum Ogólnokształcące w Lublinie. V miejsce przypadło: Krzysztofowi Boguszowi z II Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Firleja w Lubartowie, Natalii Kopik z XXIII Liceum Ogólnokształcącego im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Lublinie oraz Karolowi Paciorowi z III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie.

Laureaci otrzymali nagrody książkowe ufundowane przez Wydział Biologii i Nauk o Ziemi UMCS, Wydawnictwo Szkolne PWN oraz Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON.

Gratulujemy zwycięzcom, a fundatorom dziękujemy za cenne nagrody. Podziękowania należą się również nauczycielom, którzy przygotowywali uczniów do konkursu i uczestniczyli w pracach komisji oceniającej.

Maria Pedryc-Wrona (UMCS Lublin); Alicja Kasińska (doradca metodyczny ds. nauczania biologii miasta Lublin)

Zmarła dr Stefania Gurba

18 października zmarła dr Stefania Gurba związana z UMCS w latach 1966–1991 jako asystent oraz adiunkt Zakładu Kartografii Instytutu Nauk o Ziemi. W 1987 roku została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi. Wielokrotnie była wyróżniana Nagrodą Rektora.

Współpraca UMCS z firmą „BIOWET”

21 października prorektor Ryszard Dębicki spotkał się z prezesem firmy „BIOWET” sp. z o.o w Puławach, Mirosławem Grzędą, aby podjąć współpracę w zakresie komercjalizacji wyników badań.

Firma „BIOWET PUŁAWY” sp. z o.o. jest polską wytwórnią leków weterynaryjnych, która wyposaża nie tylko służby weterynaryjne, ale i polskich rolników i hodowców w najnowszej generacji leki: szczepionki, surowice, antybiotyki, preparaty diagnostyczne i wapniowe oraz inne specjalistyczne preparaty dla zwierząt.

Uniwersytecka Komisja Akredytacyjna

21–22 października w Poznaniu odbyło się posiedzenie Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej. W spotkaniu wziął udział prorektor Stanisław Chibowski. W czasie jego trwania poruszono tematy akredytacji kierunku chemia na Uniwersytecie Śląskim, powołania zespołu oceniającego historię na UŚ, powołania zespołów oceniających psychologię, teologię, fizykę, filologię polską, germańską, angielską i socjologię oraz powołania grup ekspertów do opracowania standardów szczegółowych z pedagogiki, ochrony środowiska, filologii klasycznej i historii.

Otwórzmy UMCS dla niepełnosprawnych

Prorektor Stanisław Michałowski uczestniczył w debacie „Otwórzmy UMCS dla niepełnosprawnych”, która odbyła się 24 października, a zorganizowana została przez

punkt konsultacyjno-informacyjny i Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych UMCS „Alter Idem” w Janowie Lubelskim. Debata odbyła się podczas Dni Adaptacyjnych dla studentów niepełnosprawnych, którzy w czasie weekendowego wyjazdu zapoznawali się z udogodnieniami ich funkcjonowania na Uczelni.

Promocja MNiSW na UMCS

25 października na naszej Uczelni odbyła się kampania promocyjna Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na rzecz kierunków matematycznych, przyrodniczych i technicznych. Prorektor Stanisław Michałowski wziął udział w spotkaniu z uczniami szkół ponadgimnazjalnych.

15-lecie Radia Centrum UMCS

24 października odbył się pierwszy koncert uświetniający 15-lecie istnienia jedyne w Lublinie radia

akademickiego. W Akademickim Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” wystąpiły dwa zespoły: Black Tapes i Totentanz. Radio Centrum UMCS istnieje od 1995 r., a jego właścicielem jest Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Program rozgłośni skierowany jest do lubelskich studentów. Radio Centrum dostarcza również informacji o sporcie i istotnych wydarzeniach kulturalnych.

Projekt SYNERGIA wyróżniony przez MNiSW

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego uznało projekt „SYNERGIA – kształtowanie kompetencji studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS poprzez zdobywanie wiedzy praktycznej” realizowany na Wydziale Ekonomicznym UMCS za nowatorski, innowacyjny i wyróżniający się spośród projektów edukacyjnych realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. MNiSW wybrało projekt „Synergia” do zaprezentowania dziennikarzom w celu ukazania im możliwości, jakie stwarza finansowanie ze środków Unii Europejskiej. Celem MNiSW jest zachęcenie przedstawicieli mediów

do podejmowania oraz promowania tematów związanych z nauką i szkolnictwem wyższym, zwłaszcza w kontekście funduszy europejskich przyznawanych na realizację innowacyjnych projektów.

Wizyta prof. Heinza Vatera w Instytucie Germanistyki UMCS

25–27 października Instytut Germanistyki gościł prof. Heinza Vatera, profesora językoznawstwa niemieckiego Uniwersytetu Indiany w Bloomington oraz Uniwersytetu Kolońskiego, doktora honoris causa Uniwersytetu w Szegedzie. Za interesowania badawcze prof. Heinz Vatera to fonologia, składnia frazy nominalnej, teoria walencji, lingwistyka czasu, lingwistyka przestrzeni, lingwistyka tekstu. Prof. Vater wykładał gościnnie na wielu uniwersytetach polskich i zagranicznych, a w latach 1986–1988 był przewodniczącym Deutsche Gesellschaft für Sprachwissenschaft (DGfS). W trakcie swojego pobytu na UMCS prof. Heinz Vater wygłosił wykład „Zur morphologischen Integration von Anglizismen im Deutschen” oraz spotkał się z pracownikami Zakładu Językoznawstwa Germańskiego.

Marek Jędrzejowski ►

WIECZÓR LITERACKI Z JACKIEM DEHNELEM

21 października odbyło się kolejne spotkanie autorskie z cyklu „Wieczory Literackie”. Gościem był Jacek Dehnel – poeta, prozaik, tłumacz, felietonista, autor powieści i takich opowiadań, jak: „Lala”, „Rynek w Smyrnie”, „Balzakiana”, „Fotoplastikon”, a także tomików poetyckich: „Żywoty równoległe”, „Wyprawa na południe”, „Brzytwa okamgnienia”, „Ekran kontrolny”. Jacek Dehnel to laureat prestiżowych nagród, m.in. Kościelskich, Paszportu „Polityki”, Gdańskiego Splendoru. Dwukrotnie, w 2009 i 2010 roku, był nominowany do nagrody NIKE.

Spotkanie odbyło się jak zawsze w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców.

Jacek Dehnel był gościem „Wieczorów Literackich” na UMCS

Z prac Senatu

27 października odbyło się kolejne posiedzenie Senatu. W czasie jego trwania przyjęto „Uchwałę w sprawie ustalania wysokości honorarium z tytułu przeniesienia autorskich praw majątkowych do utworów w wynagrodzeniu pracowników Uczelni” oraz pozytywnie odniósł się do wniosku Zakładu Malarstwa II Wydziału Artystycznego w sprawie wydzielenia części kadry naukowo-dydaktycznej i utworzenie nowego Zakładu Intermediów i Rysunku. Ponadto Senat UMCS poparł kandydaturę dr. Bogusława Wróblewskiego do Rady Nadzorczej Polskiego Radia S.A. w Warszawie.

Współpraca z Centrum Edukacyjno-Demonstracyjnym

27 października w Trybunale Koronnym odbyło się spotkanie dotyczące współpracy w ramach powołanego Centrum Edukacyjno-Demonstracyjnego przy KOM-EKO sp. z o.o. Uniwersytet reprezentował prorektor Ryszard Dębicki.

Immatrikulacja w Kolegium Licencjackim w Biłgoraju

28 października w biłgorajskim Kolegium Licencjackim odbyła się immatrikulacja studentów. Uroczystość otworzył prorektor Stanisław Chibowski. Po przyjęciu nowych studentów na I rok studiów i wystąpieniu przedstawiciela studentów, Piotra Rutkowskiego, odbył się wykład inauguracyjny prorektora Stanisława Michałowskiego zatytułowany „Tendencje w reformowaniu współczesnej administracji”. Uroczystość zakończyła się odśpiewaniem pieśni akademickiej „Gaudeamus”.

Honorowy Obywatel – Wiesław Chrzanowski

28 października w Trybunale Koronnym odbyła się uroczystość wręczenia Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin Wiesławowi Chrzanowskiemu. Wiesław Chrzanowski jest profesorem nauk prawnych, adwokatem, żołnierzem Armii Krajo-

wej, powstańcem warszawskim, politykiem, twórcą ZChN. Był posłem i marszałkiem Sejmu I kadencji, senatorem IV kadencji, a także ministrem sprawiedliwości i prokuratorem generalnym w rządzie Jana Krzysztofa Bieleckiego. W uroczystości wręczenia Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin wziął udział prorektor Ryszard Szczygieł. W imieniu naszego Uniwersytetu złożył gratulacje Honorowemu Obywatelowi, który uzyskał na UMCS stopnie doktora i doktora habilitowanego.

UMCS – Uczelnia Przyjazna Pracodawcom

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej znalazł się na liście 8 wyróżnionych Uczelni Przyjaznych Pracodawcom. Lista powstała w ramach projektu „Uczelnia Przyjazna Pracodawcom” realizowanego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych i eDialog sp. z o.o. pod patronatem Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „LEWIATAN”. Tytuł honorowy „Uczelnia Przyjazna Pracodawcom” ma wyróżniać uczelnie wyższe, które dbają o to, by kształcić odpowiednio przygotowanych absolwentów.

„Młodzi – wykluczeni...?”

30 października prorektor Stanisław Michałowski uczestniczył w panelu dyskusyjnym „Edukacja formalna w Polsce i Unii Europejskiej”. Panel był częścią debaty młodzieżowej „Młodzi – wykluczeni...?”. Organizatorem tego spotkania był „Europejski Dom Spotkań – Fundacja Nowy Staw”. Jego tematyka dotyczyła kwestii takich jak ocena edukacji w Polsce – wady i zalety polskiej szkoły, różnica między edukacją w Polsce a w Europie Zachodniej.

Aktywizacja gospodarcza Lubelszczyzny

4 listopada dyrektor projektu „SYNERGIA – kształtowanie kompetencji studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS poprzez zdobywanie wiedzy praktycznej”, Bartłomiej Twarowski, uczestniczył w spotkaniu „Aktywizacja gospodarcza Lubelszczyzny”, któ-

re odbyło się w Trybunale Koronnym. Podczas spotkania zaprezentował wnioski wynikające z dotychczasowej współpracy ze sferą biznesu, jaka jest prowadzona w ramach projektu oraz przedstawił jej perspektywy na przyszłość. W spotkaniu uczestniczyli między innymi: prof. Lena Kolarska-Bobińska, poseł do Parlamentu Europejskiego, dr Krzysztof Żuk, zastępca prezydenta Lublina oraz przedstawiciele przedsiębiorstw zainteresowanych lokalizacją inwestycji na Lubelszczyźnie.

Fot. Agnieszka Galczyńska

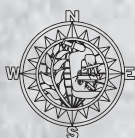
Dr Tomasz Rakowski odbiera nagrodę z rąk prof. Jana Pomorskiego

Nagroda im. Jerzego Giedroycia wręczona

23 października w trakcie uroczystej inauguracji roku akademickiego wręczono dziesiątą już Nagrodę Naukową im. Jerzego Giedroycia za 2010 rok. Laureatem został dr Tomasz Rakowski, autor książki „Łowcy, zbieracze, praktycy niemocy. Etnografia człowieka zdegradowanego”, który otrzymał z rąk rektora Andrzeja Dąbrowskiego nagrodę w wysokości 20 tys. zł. Wysokość nagrody finansowej została ustalona przez Senat UMCS. Przyznawana jest już od 9 lat za prowadzenie badań nad dziedzictwem „Kultury” w Paryżu, a także za kontynuowanie prac naukowych Jerzego Giedroycia. W tym roku nominowanych zostało 6 prac, z czego Kapituła Nagrody Jerzego Giedroycia wybrała książkę autorstwa Rakowskiego. Książka stanowi podsumowanie kilkuletnich badań i obserwacji autora polskich bezdomnych i ubogich po roku 1989.

NA WYDZIAŁACH

WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

Obrony

Rada Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi na posiedzeniu 22 września 2010 r. nadała stopień doktora nauk biologicznych w zakresie biologii mgr Marcie Dec, asystentce Zakładu Prewencji Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Rozprawa nosiła tytuł „Konglutynina – ocena wybranych właściwości biochemicznych i biologicznych”. Promotorem był prof. dr hab. Andrzej Wernicki z Uniwersytetu Przyrodniczego, a recenzentami: prof. dr hab. Martyna Kandefer-Szerszeń z UMCS i prof. dr hab. Andrzej K. Siwicki z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

WYDZIAŁ CHEMII

Obrony

11 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej „Spektroskopia, właściwości termiczne i strukturalne koordynacyjnych połączeń lantanowców(III) i Y(III) z kwasami bifenylodikarboksylowymi” mgr Justyny Sienkiewicz-Gromiuk, uczestniczki stacjonarnych studiów doktoranckich na Wydziale Chemii UMCS. Promotorem była dr hab. Zofia Rzączyńska, prof. nadzw. UMCS, a recenzentami: dr hab. Marek Majdan,

prof. nadzw. UMCS i dr hab. Anna Mondry, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego.

18 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Anny Wołowicz, uczestniczki stacjonarnych studiów doktoranckich na Wydziale Chemii. Rozprawa nosiła tytuł „Zastosowanie wymieniaczy jonowych różnego typu w procesie usuwania jonów palladu(II) z roztworów chlorkowych i chlorkowo-azotanowych(V)”. Promotorem był prof. dr hab. Zbigniew Hubicki, recenzentami zaś dr hab. Wiesława Ferenc, prof. nadzw. UMCS oraz prof. dr hab. Rajmund Dybczyński z Instytutu Chemii i Techniki Jądrowej w Warszawie.

Wyjazdy

Dr Anna Borówka z Zakładu Adsorpcji uczestniczyła w dniach 3–6 października w „2nd Conference Innovation in Drug Delivery: From preformulation to development through innovative evaluation process” w Aix-en-Provence we Francji.

Mgr Piotr Rybak z Zakładu Technologii Chemicznej w dniach 25 października–18 listopada przebywał na Uniwersytecie w Barcelonie w Hiszpanii, prowadząc badania w ramach projektu badawczego ERA-NET ACENET No. ACE.07.009 „Hydrogen from bio-alcohols: an efficient route for hydrogen production via novel reforming catalysts” – NUCAT4HYDROGEN.

W ramach realizacji 7FP Marie Curie (PEOPLE) IRSES nr PIRSES-GA-2008-230790 w Instytucie Chemii Powierzchni Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w dniach 1–31 października badania naukowe prowadziły dr Małgorzata Ma-

ciejewska i dr Beata Podkościelna z Zakładu Chemii Polimerów.

W ramach współpracy naukowej z Katholieke Universiteit Leuven dr hab. Paweł Szabelski z Zakładu Chemii Teoretycznej przebywa od 8 września do 7 grudnia w Belgii.

Dr hab. Paweł Bryk z Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych prowadził badania naukowe w Madrycie w Hiszpanii w dniach 13 września–12 listopada.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

Spotkania

Dr Mariusz Gwozda uczestniczył w dniach 8–11 września w XIV Ogólnopolskim Zjeździe Socjologicznym PTS „Co się dzieje ze społeczeństwem” w Krakowie. Wygłosił referat „Sport w doświadczeniu społecznym, od ideału do banału”. Referat o tytule „Medyalizacja jako forma kontroli społecznej” wygłosił również mgr Michał Nowakowski. Organizatorem spotkania było Polskie Towarzystwo Socjologiczne i Uniwersytet Jagielloński.

Dr hab. Ryszard Radzik wziął udział w Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce na tle europejskim”, która odbyła się 15–17 września. Organizatorem był Wydział Politologii i Instytut Historii UMCS. Dr hab. Ryszard Radzik był również obecny na Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Bielaruś i sąsiedzi: historyczny szlak, uzajemnodziejanie i wpływ”.

Dr Leszek Kopciuch wygłosił referat: „Światopoglądowe odniesienia filozofii polskiej” na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej zorganizowanej przez Katolicki Uniwersytet Lubelski jako IV Seminarium historyków filozofii polskiej. Konferencja trwała dwa dni, 16–17 września.

Dr hab. Lech Zdybel uczestniczył w ogólnopolskiej V Konferencji Naukowej „Zrównoważony Rozwój. Teoria i Praktyka”. Spotkanie odbyło się na Politechnice Lubelskiej 19–23 września.

28 września Zakład Antropologii Kulturowej zorganizował ogólnopolską konferencję naukową „Media zwierciadłem kultury? Kultura zwierciadłem mediów?”. Uczestniczyło w niej ponad 20 naukowców z Warszawy, Poznania, Rzeszowa, Wrocławia, Płocka i Lublina. Przewodniczącą konferencji była dr Monika Torczyńska.

Odnaczenia

Podczas Uroczystej Inauguracji Roku Akademickiego 2010/2011 dr hab. Mirona Ogryzko-Wiewiórowska została odznaczona Medalem Złotym „Za Długoletnią Służbę”. Medalem Komisji Edukacji Narodowej odznaczeni zostali prof. dr hab. Zofia Kawczyńska-Butrym i dr hab. Andrzej Łukasik.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Obrony

13 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Hanny Karpovich. Praca nosiła tytuł „Poezja epigramatyczna Białorusi XVI wieku na tle tradycji antycznej”. Promotorem był prof. dr hab. Siarhei Kavalou z UMCS, a recenzentami: prof. dr hab. Mikołaj

Khaustovich z UW i prof. dr hab. Witold Kowalczyk z UMCS.

Wyjazdy

22 października dr Piotr Łuczkiwicz z Instytutu Archeologii rozpoczął cykl czteromiesięcznych zajęć w Institute für Vor- und Frühgeschichte Johannes Gutenberg-Universität w Moguncji w Niemczech. Prowadzi tam kursowe wykłady na temat najnowszego stanu badań nad wczesną epoką żelaza w Europie Środkowej oraz, wspólnie z dr. Martinem Schönfelderem z Römisch-Germanisches Zentralmuseum Mainz, seminarium Celtowie i Germanie w Europie Środkowej od III do I w. p.n.e.

W październiku dr Artur Górak z Zakładu Archiwistyki Instytutu Historii odbył staż na Wydziale Historycznym Moskiewskiego Uniwersytetu Państwowego w Moskwie oraz przeprowadził kwerendy w Rosyjskim Gosudarstwiennym Istoricheskim Archiwie w Sankt Petersburgu i w Gosudarstwiennym Archiwum Rossijskoj Fiedieracji w Moskwie.

Dr Marek Olejnik z Instytutu Filologii Słowiańskiej w dniach 21–25 października uczestniczył w wyjeździe studyjnym do San Sebastian i Bilbao w Hiszpanii zorganizowanym przez Lubelski Park Naukowo-Techniczny. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele uniwersytetów lubelskich, między innymi: Politechnika Lubelska, UMCS, Uniwersytet Przyrodniczy. Celem wizyty studyjnej było zapoznanie się z metodami wdrażania badań naukowych wykonywanych na uczelniach dla przedsiębiorstw.

Dr Anna Tryksza i dr Małgorzata Medeka z Zakładu Teorii Literatury Instytutu Filologii Polskiej wzięły udział w ogólnopolskim seminarium „Komunikacja werbalna i niewerbalna w mediach, polityce i biznesie”, które odbyło się 26–27 października. Spotkanie zostało zorganizowane przez Studenckie

Koło Naukowe Językoznawców Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Częścią seminarium były warsztaty: „Mowa ciała w praktyce z uwzględnieniem mediów, reklamy i polityki” prowadzone przez doświadczonych trenerów: Łukasza Milewskiego i Stanisława Mąderka.

Spotkania

1 października dr hab. Eduard Droberjar z Instytutu Archeologii wziął udział w konferencji „The Frontier Word. Romans, Barbarians and the military culture”, która odbyła się w Instytucie Archeologii Eötvös Loránd University w Budapeszcie na Węgrzech w cyklu spotkań „Romania Gothica. The origins of European Identity”. Dr hab. Eduard Droberjar wygłosił referat „Die Varna-Gruppe und das Problem der Barbaren im Vorfeld der Provinz „Noricum ripense”.

1–3 października w Kijowie odbyła się międzynarodowa konferencja „Grenzen ohne Orte – Orte ohne Grenzen” zorganizowana przez Instytut Literatury im. Tarasa Szewczenki Ukrainińskiej Akademii Nauk we współpracy z Germanistyką FU Berlin. W konferencji uczestniczyli pracownicy Instytutu Germanistyki: dr Izabella Golec z referatem „Der Grenzgänger Pawel Iglarz In Monika Marons Pawels Briefe” oraz prof. dr hab. Janusz Golec z referatem „Orte Und Nicht-Orte In Karl Emil Franzos’ Halb-Asien”.

7–10 października w Łucku odbywał się Międzynarodowy Festiwal Folkloru Ukrainińskiego „Berehynia”, w ramach którego zorganizowano konferencję naukową „Twórczość ludowa Ukraińców w przestrzeni i czasie”. Jej współorganizatorem był państwowy Uniwersytet Wołyński im. Łesi Ukrainki w Łucku. Podczas posiedzenia plenarnego dr A. Dudek-Szumigaj z Instytutu Filologii Słowiańskiej wygłosiła referat „Semantyka leksemu kolada w gwarach ukraiń-

skich południowego Podlasia”. Jako słuchacze w konferencji uczestniczyli także dr Marek Olejnik, który odbywał wówczas staż w uniwersytecie w Łucku oraz 6-osobowa grupa studentów filologii ukraińskiej pod opieką dr. Marcina Kojdera. Studenci przebywali na praktyce językowej w łuckim uniwersytecie. Cała grupa z Polski miała możliwość uczestniczenia we wszystkich imprezach kulturalnych festiwalu.

8 października dr hab. Eduard Droberjar z Instytutu Archeologii wygłosił wykład „Stopy starověkých Svěbů na Malé Hané. Nové archeologické objevy z doby římské v Jevíčku” na spotkaniu przygotowanym przez władze miasta Jevíčko w Czechach.

Prof. UMCS dr hab. Dariusz Chemperek i dr Anna Nowicka-Struska z Instytutu Filologii Polskiej wzięli udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Między księgami. Badania literackie nad dawną książką” zorganizowanej przez Zakład Historii Literatury Baroku i Dawnej Książki Uniwersytetu Śląskiego 13–15 października. Celem konferencji było spojrzenie na dawną książkę z perspektywy literaturoznawczej, potraktowanie jej przede wszystkim jako nośnika tekstu. Taka perspektywa badawcza uwzględniła przedmiotowy aspekt przekazów rękopiśmiennych i drukowanych. Wygłoszone referaty były zogniskowane wokół zagadnień ukształtowania formy książki, jego wpływu na proces lektury, kontaktu czytelnika z różnymi formami książki rękopiśmiennych i drukowanych, dialogu tekstów: książka jako nośnik tradycji i źródło erudycji, książki czytelne, okradane, prześladowane i zapomniane, aspekty czytelniczego obiegu książek w obrębie różnych środowisk, np. społecznych, zawodowych, wiekowych. Wygłoszone referaty złożą się na księgę pamiątkową ofiarowaną zasłużonej dla badań literaturoznawczo-bibliologicznych prof. dr hab. Renardy Ociecek.

Profesor UMCS Halina Ludorowska z Instytutu Germanistyki wzięła udział w międzynarodowej konferencji „Der Zweite Weltkrieg in der deutschen und polnischen Literatur, im Film und in der Musik” („Druga wojna światowa w literaturze niemieckiej i polskiej, w filmie i muzyce”) zorganizowanej w Katowicach 14–16 października przez Instytut Filologii Germańskiej Uniwersytetu Śląskiego. Prof. Ludorowska wystąpiła z referatem rozpoczynającym konferencję „Als der Krieg ausbrach...”. Die Darstellung des Kriegsausbruchs in der deutschen und polnischen Prosa» („Gdy wojna wybuchła...” Przedstawienie wybuchu wojny w literaturze niemieckiej i polskiej»).

Zakład Historii Krajów Europy Wschodniej Instytutu Historii i Zakład Białorutenistyki Instytutu Filologii Słowiańskiej były współorganizatorami Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Polsko-białoruskie związki kulturowe, literackie i językowe”, która odbyła się w Lublinie 14–16 października. Wzięło w niej udział ponad 60 naukowców z Polski, Białorusi, Rosji, Niemiec i Słowacji. W konferencji wziął udział dr Piotr Złotkowski, podczas której wygłosił referat „Historyczne nazwy osobowe bojarów okolic Brańska na Podlasiu”.

15–17 października odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „L'ambiguïté et ses contraires” („Niejednoznaczność i przeciwieństwa”) w Pobierowie zorganizowana przez Katedrę Filologii Romańskiej Uniwersytetu Szczecińskiego. Wzięli w niej udział pracownicy Instytutu Filologii Romańskiej UMCS, wygłaszając następujące referaty naukowe: dr Renata Bizek-Tatara – „La suppression de l'ambiguïté dans les récits fantastiques de Marcel Thiry”, dr Sylwia Kucharuk – „L'ambiguïté dans le théâtre de Luigi Pirandello”, dr Anna Maziarczyk – „Les ambiguïtés des structures romanesques oulipiennes”, dr hab. Petruța Spânu, prof. UMCS – „Personna-

ges ambigu dans un genre ambigu: Jacques le Fataliste et son maître de Diderot” oraz w sesji plenarnej: dr hab. Czesław Grzesiak, prof. UMCS – „La présence et le fonctionnement des contraires, des inversions et des variantes dans l'oeuvre romanesque de Robert Pinget”.

18–20 października w Mądralinie pod Warszawą odbyła się konferencja „Krzemień narzutowy w pradziejach” zorganizowana przez Państwowe Muzeum Archeologiczne oraz warszawski oddział Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich. W sesji posterowej udział wzięli pracownicy Instytutu Archeologii: dr hab. Jerzy Libera i dr Halina Taras z referatem „Krzemień narzutowy w materiałach kultury trzcinieckiej w rejonie Dubeczna”, dr hab. Jerzy Libera i dr Anna Zakościelna, którzy wygłosili referat „Potencjalne źródła skał krzemieni narzutowych na terenie północnej części Kotliny Sandomierskiej”. Dr hab. Jerzy Libera, mgr Marcin Szeliga, mgr Tadeusz Wiśniewski razem z dr hab. Radosławem Dobrowolskim z Instytutu Nauk o Ziemi UMCS i wygłosili referat „Złoża krzemieni narzutowych na Pagórach Chełmskich” oraz tegoroczny absolwent Piotr Mączyński, który zaprezentował „Wykorzystywanie krzemienia narzutowego przez społeczności schyłkowopaleolityczne oraz mezolityczne Polesia Lubelskiego na przykładzie materiałów ze stanowiska Dobryń Mały 7”.

Pracownicy Zakładu Historii Powszechnej XIX wieku Instytutu Historii wygłosili referaty na konferencji „Anglosasi, Francuzi i Polacy. Wzajemne inspiracje w literaturze, kulturze i języku” zorganizowanej przez Katedrę Neofilologii Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku w dniach 19–20 października. Dr Joanna Złotkiewicz-Kłębukowska przedstawiła referat „Laurencja Alma Tadema – z myślą o Polsce”, a dr Małgorzata Nossowska – „Polskie fascynacje w twórczości Rosy

Bailly, czyli jak uczynić we Francji Polskę znaną i kochaną”.

W dniach 20–23 października mgr Izabella Kimak z Instytutu Anglistyki wzięła udział w łódzkiej konferencji „American Diversity: Identities, Narratives, Politics” zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Studiów Amerykanistycznych.

Prof. Joanna Durczak z Instytutu Anglistyki wzięła udział w międzynarodowej konferencji Polskiego Towarzystwa Badań Kanadyjskich i wygłosiła referat „Painting Ethnicity: William Kurelek’s Multicultural Canada”.

Na Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Ze Szwajcarii do Polski. Duchowe źródła nowej Europy. Konferencja Jubileuszowa 140 lat Muzeum Polskiego w Rapperswil” pracownicy Zakładu Historii Powszechnej XIX wieku Instytutu Historii wygłosili referaty: prof. dr hab. W. Śladowski – „Następca Platera – pułkownik Józef Gałęzowski”, dr Piotr Bednarz – „Polacy w prasie szwajcarskiej w czasie pierwszej wojny światowej”. Konferencja odbyła się w dniach 21–23 października.

Prof. Lubow Frolak z Instytutu Filologii Słowiańskiej wzięła udział w ogólnoukraińskim seminarium naukowym „Aktualne problemy dialektologii ukraińskiej i historii języka”, które odbyło się 21–22 października w Czerkasach na Ukrainie. Wystąpiła z referatem „Мова і структура намогильних написів православних некрополів на польсько-українському мовно-культурному порубіжжі”.

22 października Muzeum Zamojskie oraz Hotel Artis w Zamościu zorganizowały spotkanie „Odkrycie mamuta w Zamościu i jego tło”, w którym wzięł udział dr hab. Jerzy Libera z Instytutu Archeologii, prezentując wystąpienie „W cieniu mamuta”.

22–24 października dr Marek Florek z Instytutu Archeologii wzięł udział w konferencji „Las w kulturze polskiej” w Janowie Lubelskim zorganizowanej przez Katolicki Uniwersytet Lubelski, Regionalną Dyрекję Lasów Państwowych w Lublinie oraz Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie. Dr Florek wygłosił referat „Archeologiczne przyczynki do badań nad zasięgiem lasów w Górach Świętokrzyskich w średniowieczu i czasach nowożytnych”.

23–24 października dr Jarosław Krajka z Zakładu Lingwistyki Stosowanej uczestniczył w międzynarodowej konferencji naukowej „New Challenges in Foreign Language Learning and Teaching” organizowanej przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Filia w Piotrkowie Trybunalskim. W konferencji udział wzięli, oprócz polskich badaczy, przedstawiciele uniwersytetów z Turcji, Republiki Południowej Afryki, Tajlandii, Grecji, Portugalii, Wielkiej Brytanii i Chorwacji. Dr Krajka wygłosił referat „Ready-made digital coursebook or personalised online repository? Interactive materials and the foreign language teacher”.

27 października podczas dyktanda o tytuł Mistrza ortografii powiatu włodawskiego 2010 prof. dr hab. Halina Pelc z Instytutu Filologii Polskiej wygłosiła wykład „Historia polskiej ortografii”. Organizatorem konkursu była Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Włodawie.

Nagrody

17 października prof. Andrzej Kokowski z Instytutu Archeologii otrzymał Medal 50-lecia Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego oraz odznakę honorową „Zasłużony dla województwa lubelskiego” na uroczystościach Jubileuszu 50-lecia Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego. Na obchody przygotowano wydawnictwo, w którym prof. Kokowski

podsumowuje 33 lata badań nad dziejami Gotów w Kotlinie Hrubieszowskiej.

Podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego 2010/2011 23 października dr hab. Marek Kwapiński z Instytutu Filologii Polskiej został odznaczony złotym „Medalem Za Długoletnią Służbę”.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

Obrony

4 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Marty Arczewskiej „Spektroskopowe badania organizacji molekularnej antybiotyku polienowego amfoterycyny B w środowisku jonów K⁺ i Na⁺”. Promotorem rozprawy był dr hab. Mariusz Gagoś, prof. nadzw. z Katedry Fizyki Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Recenzentami byli prof. dr hab. Janina Gabrielska z Katedry Fizyki i Biofizyki Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i dr hab. Jan Siewewiesiuk, prof. nadzw. z Instytutu Fizyki UMCS. Dr Marta Arczewska jest pracownikiem Katedry Fizyki Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

18 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Anny Ciechan ze studiów doktoranckich fizyki „Właściwości termodynamiczne nadprzewodników małych, niejednorodnych i wielopasmowych”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Karol I. Wysokiński z Instytutu Fizyki UMCS. Recenzentami byli prof. dr hab. Stanisław Robaszkiewicz z Wydziału Fizyki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu i dr hab. Tadeusz Domański, prof. nadzw. z Instytutu Fizyki UMCS.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

Spotkania

Przez dwa dni, 21–22 października, trwała ogólnopolska konferencja „Różnorodność koncepcji, wielość przestrzeni aktualnym wyzwaniem dla teorii i praktyki pedagogiki specjalnej”. Uroczystego otwarcia dokonał prorektor Ryszard Szczygieł. Sprowokowanie naukowej debaty na temat aktualnego wyzwania dla pedagogiki specjalnej, jakim jest różnorodność koncepcji i wielość przestrzeni dla teorii i praktyki tej dziedziny, było głównym celem konferencji. Podczas jej trwania podjęto tematykę interdyscyplinarności, multidyscyplinarności w teorii i badaniach naukowych z pedagogiki specjalnej, wielowymiarowości przestrzeni refleksyjnej, edukacyjnej, rehabilitacyjnej i resocjalizacyjnej, wieloprofilowości diagnozy i terapii, wspomagania rozwoju dziecka i jego rodziny, kształtowania wizerunku osoby niepełnosprawnej w mediach oraz wykorzystania nowych technologii w zakresie wsparcia i terapii osób niepełnosprawnych.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

Mianowania

Prof. dr hab. Iwona Hofman z Zakładu Dziennikarstwa otrzymała tytuł profesora nauk humanistycznych.

Nagrody

Pan mgr Łukasz Lewkowicz, uczestnik studiów doktoranckich na Wydziale Politologii, otrzymał stypendium im. Piotra Mro-

czyka. Jest to druga osoba z Wydziału Politologii, która otrzymała stypendium.

Obrony

8 października br. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Pawła Pietnoczki, nt. „Ewolucja systemu partyjnego Ukrainy”. Promotor: dr hab. Grzegorz Janusz, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: dr hab. Walenty Baluk (Uniwersytet Wrocławski); prof. dr hab. Edward Olszewski (UMCS).

8 października br. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Marcina Rydla, nt. „Partie polityczne w Polsce wobec polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej (2001–2007)”. Promotor: dr hab. Waldemar Paruch, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Godlewski (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy); dr hab. Krystyna Trembicka, prof. nadzw. (UMCS).

Wyjazdy

Dr Katarzyna Krzywicka z Wydziału Politologii UMCS przebywała w dniach 18–28 października na zaproszenie Centro de Investigaciones en Estudios Latinoamericanos para el Desarrollo y la Integración – CEINLADI oraz Facultad de Ciencias Económicas y Sociales de la Universidad de Buenos Aires, w Buenos Aires w Argentynie. Wzięła udział w II Kongresie Międzynarodowym i IX Sympozjum CEINLADI „Los Bicentenarios ante la coyuntura regional y global. Realidades y controversias desde el análisis histórico, económico y sociopolítico”, zorganizowanym w dniach 20–22 października na Wydziale Nauk Społecznych i Ekonomicznych w Uniwersytecie Buenos Aires.

Podczas Kongresu dr K. Krzywicka uczestniczyła w sesji plenarnej z wystąpieniem zatytułowanym „América Latina en cambio – desarrollo político, económico y social”. Natomiast podczas sympo-

zjum na temat: „Políticas de estado, cultura y representación política” przedstawiła referat „La transición política de los países de América Latina – entre el autoritarismo y la democracia”. Dr Krzywicka przewodniczyła także obradom w panelu „Desarrollo energético. Una problemática histórica que continúa vigente”.

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

4 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Renaty Wiadernej-Kuśnierz „Prawo rzymskie na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie w okresie międzywojennym w latach 1918–1939”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Marek Kuryłowicz, zaś recenzentami: prof. dr hab. Krzysztof Amielańczyk z UMCS i prof. dr hab. Piotr Niczyporuk z Uniwersytetu w Białymstoku.

11 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Pawła Jandy zatytułowanej „Ochrona osób trzecich w postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Andrzej Jakubecki, zaś recenzentami: prof. dr hab. Andrzej Kidyba z UMCS i prof. dr hab. Antoni Witosz z Uniwersytetu Śląskiego.

18 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Jakuba Kosowskiego zatytułowanej „Zasada informacji prawnej w polskim procesie karnym”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Ireneusz Nowikowski, zaś recenzentami: prof. dr hab. Edward Skrętowicz z UMCS i prof. dr hab. Zofia Świda z Uniwersytetu Wrocławskiego.

WYNALAZCY Z UMCS

PROFESOR BARBARA GAWDZIK (WYDZIAŁ CHEMII) „ZAWSZE ROBIĘ TO, CO LUBIĘ”

Choć profesor Barbara Gawdzik pełni obecnie funkcję kierownika Zakładu Chemii Polimerów, co wiąże się z wieloma administracyjnymi obowiązkami, nie rezygnuje z pracy badawczej. Jest autorką 15 patentów, kilkudziesięciu artykułów naukowych i wystąpień konferencyjnych. Współpracuje nie tylko ze środowiskiem lubelskim, ale również z badaczami zagranicznymi.

Fot. Monika Świeżalska

Prof. Barbara Gawdzik

Profesor Gawdzik jest absolwentką chemii na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii UMCS. Pracę w Instytucie Chemii UMCS rozpoczęła jako studentka V roku na etacie pracownika technicznego. W 1982 r. została asystentem naukowo-dydaktycznym. – Zawsze marzyłam o pracy na uczelni. Ze znalezieniem pracy na uczelni w ówczesnych czasach było bardzo ciężko, więc kiedy zwolnił się etat w Zespole Tworzyw Sztucznych, mimo tego że pisałam pracę magisterską z chemii teoretycznej, zgłosiłam swoją kandydaturę na to stanowisko. Szybko się przekwalifikowałam i zostałam typowym eksperymentatorem. Nigdy nie żałowałam swojego wyboru. Zawsze robię to, co lubię – wspomina pani profesor.

Tematem badań naukowych pani profesor jest synteza polimerów w oparciu o nowe monomery.

– Zajmuję się syntezą polimerów syntetycznych, czyli takich, które nie występują w naturze i w większości takich, które otrzymujemy z monomerów nieznanymi jeszcze na świecie.

W 1986 r. profesor Barbara Gawdzik pod kierunkiem prof. dr. hab. Andrzeja Waksmundzkiego uży-

wała stopień doktora. W 1993 r. odbyła się jej habilitacja, a w 2004 r. uzyskała tytuł profesora. W tym czasie powstawały wynalazki autorstwa pani profesor chronione 15 patentami. W czasie swojej naukowej działalności napisała ponad 130 opublikowanych artykułów naukowych i wygłosiła około 150 komunikatów na konferencjach.

– Pierwsze dwa patenty napisała z prof. Matynią dotyczyły syntezy polimerów porowatych w postaci mikrosfer. Są wykorzystywane do wypełnienia kolumn w technice analitycznej, zwanej chromatografią. Technika ta umożliwia rozdział mieszanin organicznych na poszczególne związki. Dzisiaj jest to podstawowa technika analityczna na świecie. Nasz polimer był pierwszym, który udało nam się wdrożyć do produkcji w Zakładach Odczynników Chemicznych w Lublinie. Chętnie kupowano nasz polimer. Był wykorzystywany w kopalniach węgla kamiennego i służył do analizy metanu. Pozwalał na efektywny rozdział mieszaniny gazów wchodzących w skład atmosfery – opowiada pani profesor.

Polimer został nazwany przez prof. Gawdzik i prof. Matynię Po-

lichromem A i stał się wypełnieniem polimerowym do chromatografii gazowej.

Inne patenty dotyczyły żywic poliestrowych. Jeden z nich to synteza żywic poliestrowych w oparciu o pochodzący z recyklingu PET, który jako tworzywo sztuczne służy do produkcji naczyń, butelek, opakowań. Przędzie się z niego także włókna. – Taki PET poddawaliśmy recyklingowi chemicznemu i wykorzystywaliśmy do produkcji żywic poliestrowych. Metodę tę proponowaliśmy Zakładom Tworzyw Sztucznych „Erg” w Pustkowie – mówi prof. Gawdzik. Technologia została wdrożona do produkcji przemysłowej i do dzisiaj jest wykorzystywana przez te zakłady.

Powodów do dumy dostarczył pani profesor patent na żywicę poliestrową o krótkim czasie wiązania. Po dodaniu do niej odpowiednich związków, ulega ona usieciowaniu, utwardza się. Technologia ta nazwana preakcelerowaniem nienasyconych żywic poliestrowych pozwalała na ich zastosowanie do produkcji ładunków górniczych, które wykorzystuje się do umacniania korytarzy w kopaniach. Użycie żywicy powoduje, że strop w razie ruchu górotwórczego nie kruszy się. Jest on wzmocniony, a jednocześnie uelastyczniony dzięki obecności wytrzymałej i delikatnie elastycznej żywicy.

Działalność profesor Barbary Gawdzik ma charakter doświadczalny. Zajmuje się przede wszystkim pracą innowacyjno-wdrożeniową. Wiele z jej patentów znalazło praktyczne zastosowanie. Za swoją działalność niejednokrotnie była wyróżniana nagrodami Ministra, a także Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

(ms)

CZERMNO

SENSACYJNE ODKRYCIA INSTYTUTU ARCHEOLOGII UMCS W STOLICY GRODÓW CZERWIENSKICH

Fot. z archiwum A. Kokwskiego

Początek zainteresowania archeologów z UMCS ze-
społem grodowym na te-
renie wsi Czermino, w gm. Tyszow-
ce, datuje się przynajmniej na czasy
od drugiej połowy lat 60. ubiegłe-
go wieku¹. Wielki kompleks osad-
niczy powiązany z grodem to naj-
prawdopodobniej znany ze źródeł
ruskich Czerwień. Na nadhuczwiań-
skich łąkach zachował się do dzi-
siaj potężny maszyn reliktów wału
obronnego, wyraźne wyniesienia
podgrodzia i rozlokowane na oko-
licznych pagórkach chrześcijańskie
cmentarzyska. Od wschodu broniła
go naturalna linia koryta Huczwy,
meandrującej w X–XIII w. swobod-
nie szeroką w tym miejscu doliną.
Od południa zbudowany został sys-
tem obronny w postaci czytelnym
do dzisiaj wałów, za którymi roz-
ciągały się podmokłe błonia. Przez
łąki, od grodu w stronę rzeki, zbu-
dowano przynajmniej dwa pomo-
sty, szerokie na trzy metry, ułożo-
ne na potężnych dębowych palach.
Jeden z nich miał około 100 m dłu-
gości, drugi znacznie więcej. Prowa-
dziły one najpewniej do tzw. „por-
tu”, do którego miały szansę zawijać
w średniowieczu nawet 25-metro-
we, płaskodenne skutny.

Próbki drewna pobrane z tych
konstrukcji, poddane badaniom
dendrochronologicznym, pozwo-
liły stwierdzić, że gród budowa-
no z drzew ściętych w latach 1027
i 1050 po Chr., natomiast te uży-
te na pomosty ścinano w latach
1172–1205.

Pierwszym, jeszcze przed 1818 r.,
który uznał grodzisko w Czerminie
jako prawdopodobny gród Czerwień,
był Z. Dołęga Chodakowski, piszą-
cy w liście do J. Bandtkiego: „[...] Rzec osobliwą znalazłem we wsi
Czermino nad Huczwą niżej Tyszow-
wiec. Są wały krągłe jak we wszyst-
kich horodyszczach [...] i ten gród
Ruś tameczna zowie Czerwin Horod

[...]”. Dokładniejszy opis pozostawił
po swojej wizycie na tym obiekcie
w 1840 r. Rosjanin N.I. Pavliščev,
a z końca XIX w. pochodzi detalicz-
ny już opis innego Rosjanina, A.V.
Longinova. Zwiedzali i szkicowali
je również pionierzy lubelskiej ar-
cheologii, jak chociażby sławni z po-
szukiwań w okolicach Nałęczowa
Henryk Wawrzeniecki czy Chodła
– Władysław Olechnowicz.

Pierwsze wykopaliska w obrębie
grodu przeprowadził w dniach 15
VII–15 VIII 1940 r. ukraiński arche-
olog L. Czykałenko, co czynił pod
auspicjami samego ojca ukraińskiej
historii, J. Hruszevs’keho. Po tych
pracach, poza szkicami, właściwie

**Wielki
maszyn grodu
w Czerminie
– Czerwieniu**

Fot. z archiwum A. Kokwskiego

Praca z georadarem

nie pozostały żadne dokumenty. Wiemy też, że do większych wykopalisk w latach 40. przymierzali się tutaj Niemcy, ale na przeszkodzie stanęła im wzmożona aktywność oddziałów partyzanckich.

Największe jak dotąd prace wykopaliskowe w obrębie grodu wykonały powojenne ekspedycje prof. K. Jażdżewskiego z Łodzi (1952) i doc. J. Gurby z Lublina (1974–1979). Celem ich poszukiwań były nie tylko sprawy związane z konstrukcją wałów obronnych, ale również odnalezienie wzmiankowanego w źródłach kościoła. O ile pierwsze z wymienionych wykopalisk doczekały się wyczerpującej publikacji, to te drugie znane są jedynie z krótkich omówień.

J. Gurba penetrował też fragmenty podgrodzia oraz najbardziej zniszczone partie cmentarzysk. Wspólnie z A. Urbańskim z Zamościa badał również relikty wspomnianych pomostów.

Po tych wydarzeniach aktywne zainteresowanie archeologów Czermnem wygasło. Ze wzmożoną intensywnością dochodziły za to informacje o rabunkowej penetracji zespołu grodzowego przez nielegalnych poszukiwaczy skarbów posługujących się wykrywaczami metali i o tysiącach wywożonych stąd zabytków. Próby zapanowania nad dramatem, jaki dotknął jeden z najważniejszych pomników europejskiego dziedzictwa kulturowego – spełzały na niczym. Wydawało się,

że kompletne zniszczenie obiektu jest tylko kwestią czasu.

Kartę dalszego losu grodziska odwróciły dwa przypadki.

Pierwszy z nich jest rozłożony w czasie. W 2004 r. w pobliskiej Perespie badania prowadził mgr Marcin Piotrowski z Instytutu Archeologii UMCS. Wieści o grabieżcach sąsiedniego grodziska nakazały mu przeprowadzenie oceny zniszczeń. Wędrując po posiekanych saperkami polach, zwrócił uwagę na walające się kamienne ciosy. W jego ocenie, na podgrodzium należałoby spodziewać się relikwów murowanej budowli.

Informację tę zlekceważyłem...(!)

Trzy lata później systematyczne prace inwentaryzatorskie w okolicy grodziska przeprowadził inny asystent z Instytutu Archeologii UMCS, mgr Sylwester Sadowski, i potwierdził w całej rozciągłości obserwacje M. Piotrowskiego, z tym że nie odważył się z informacją o kamieniach przyjść do mnie.

W końcu w 2010 r. dotarły do nas fotografie lotnicze, m.in. te wykonane przez M. Poznańskiego, opublikowane w kwartalniku „Archeologia Żywa”. Na jednej z nich, przecierając ze zdumienia oczy, dostrzegłem wyraźny zarys prostokątnej budowli z wyraźną absydą... kościoła! Konsultacje wśród znawców przedmiotu potwierdziły moje spostrzeżenia, a wcześniejsze szkice terenowe wykonane przez M. Piotrowskiego oznaczające obszar występowania

kamiennych ciosów – pokrywały się znakomicie z zarysem z fotografii. Można było już właściwie z dużą dozą prawdopodobieństwa powiedzieć, że w końcu dokonano odkrycia poszukiwanej świątyni. Dotychczasowi jej poszukiwacze wyraźnie nie wzięli pod uwagę faktu, iż może się ona znajdować poza grodem... Spełnienie marzenia pokoleń archeologów i historyków znalazło się na wyciągnięcie ręki.

Przypadek drugi.

Władze miasta i gminy Tyszowce w poszukiwaniu atrakcji przyciągających turystów siłą rzeczy musiały sięgnąć po pobliskie Czermno. Jakby nie patrzeć, to najbardziej efektywny zabytek w okolicy. Ich pomysł był prosty. Zaproponujemy spływ kajakami po Huczwie z przystankiem naprzeciw grodziska, które od strony rzeki wygląda szczególnie malowniczo. Poproszony o konsultacje pomysłu i pomoc w koncepcji zagospodarowania ewentualnej przystani dla kajaków w taki sposób, aby jak najmniej ingerowała w średniowieczny krajobraz i pasowała duchem do otoczenia – znalazłem się we wrześniu w biurze Burmistrza Tyszowiec, Mariusza Zająca.

Po wstępnych rozmowach moi gospodarze dali jednak przede wszystkim upust ogromnym żalom związanym z koszmarne plądrowanym obiektem, który na dodatek stał się właśnie „poligonem” dla quadów i motocyklistów. Słowo „pomóżcie” zabrzmiało tutaj nie tylko jak prośba, ale jak autentyczny głos rozpacz. Zaimprovizowana wizja lokalna potwierdziła kreślony obraz zniszczeń, a brzmiące wprost nieprawdopodobnie opowieści o częstotliwości najazdów osobników uzbrojonych w wykrywacze metali zostały potwierdzone przez okolicznych mieszkańców.

W wyniku tych okoliczności 11 października pojawiła się na czermnieńskich polach czterdziestoosobowa Ekspedycja Instytutu Archeologii UMCS, kierowana przeze mnie i mgr. Marcina Piotrowskiego.

Jako pierwsi, obok działających już archeologów, na scenie poja-

Tutaj był kościół

Fot. z archiwum A. Kokowskiego

Fot. z archiwum A. Kokowskiego

Szczegółowa inwentaryzacja materiałów zabytkowych na powierzchni

wili się: licencjonowana grupa do badań elektromagnetycznych, pod kierunkiem jednego z największych specjalistów w tym zakresie w Europie Środkowej, Artura Troncika, związana z Instytutem Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz dr Lucjan Gazda z Politechniki Lubelskiej z georadarem, mającym potwierdzić domniemaną lokalizację kościoła. Wykonano również wstępne badania geofizyczne i elektrooporowe.

Najpierw jednak zaczęto od „czyszczenia” pól z zalegający je tysiące fragmentów glinianych naczyń. Będą one stanowiły znakomity materiał wyjściowy dla wszelkich analiz statystycznych odnoszących się do wiedzy o chronologii obiektu. Przy tej okazji zlokalizowano kilkanaście kapitalnych zabytków z XI–XIII w., wykonanych z kości (amulet z zęba niedźwiedzia, łyżwa, grzebień) i kamienia. Przy pomocy specjalnej sondy namierzono też relikty fundamentów świątyni, a 20 października ich

obecność i przebieg potwierdził ku radości wszystkich georadar.

Ostatni z nieodkrytych dotąd kościołów w Europie Środkowej został odkryty!

Teraz przed nami nie tylko całe lata emocjonujących badań w Czerminie, ale też pisanie średniowiecznej historii Grodów Czerwieńskich, państwa Piastów i sąsiedztwa Rusi – zupełnie od nowa. Zajmie się tym międzynarodowy zespół badawczy z udziałem nie tylko archeologów i historyków, ale również przyrodników, chemików, fizyków, numizmatyków, historyków sztuki, geologów, geomorfologów i konserwatorów. Instytut Archeologii UMCS może już dzisiaj liczyć na wsparcie Duńczyków, Niemców i Ukraińców. W najbliższej perspektywie niezbędne staną się kompleksowe badania przyrodnicze – i tutaj liczymy przede wszystkim na zespół prof. Marianna Harasimiuka, znakomicie sprawdzony w przypadku badań na późnorzymskim zespole osadniczym

w Ulowie. Kontynuowane na szeroką skalę muszą być badania elektromagnetyczne, a cały kompleks powinien zostać przebadany nieinwazyjną metodą elektrooporową. Swoje usługi zaoferowali już specjaliści od fotografii lotniczej, badacze profili torfowych i specjaliści od rekonstrukcji krajobrazu. „Pod bronią” stanęły zespoły konserwatorów przedmiotów metalowych i analizujące starożytne technologie. Oferty popłynęły ze strony znawców sfragistyki, ale również techników wykonywujących elektroniczne plany sytuacyjno-wysokościowe.

W środowisku naukowym autentycznie zawrzało! To największa akcja archeologiczna w dziejach lubelskiej archeologii. Ranga odkrycia jest porównywalna z tymi, jaką zyskały odkrycia z okresu rzymskiego w Masłomęczu i z okresu wędrówek ludów w Ulowie.

Wielka archeologiczna przygoda w Czerminie dopiero się zaczęła!

Andrzej Kokowski

1. Dokumentują to następujące publikacje: J. Gurba, A. Kutylowski, *Czermno – przykład wczesnośredniowiecznego kompleksu osadniczego*, [w:] *Przewodnik XII Ogólnopolskiego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, Lublin 28–31.VIII.1974, Lublin 1974, s. 51–54; J. Gurba, A. Czerepiński, *Ciekawy staroruski zabytek z Czerwienia*, „Z otchłani wieków”, R. XXXI:1965, s. 238–241; J. Gurba, *Kamienna ikona z wyobrażeniem Chrystusa z Czermina-Czerwienia*, *Annales UMCS*, sec. F, vol. XXXV/XXXVI:1980/1981, s. 25–29; tenże, *Dwa zabytki brązowe z Czermina-Czerwienia*, [w:] M. Głosek (red.), *Archeologia i starożytnicy. Studia dedykowane Profesorowi Andrzejowi Abramowiczowi w 70. rocznicę urodzin*, Łódź 1997, s. 65–70; tenże, *Ośrodek osadniczy Czermina (Czerwienia) w świetle najnowszych badań archeologicznych*, „Rocznik Przemyski”, t. 24/25:1987, s. 303–305; J. Gurba, L. Gajewski, *Zespół osadniczy Czermina-Czerwienia w świetle nowych badań archeologicznych*, „Folia Societatis Scientiarum Lublinensis”, vol. 20:1978, s. 3–6; J. Gurba, A. Urbański, *Nowe materiały do datowania drewnianych konstrukcji zespołu grodowego „Czerwień” w Czernie nad Huczwą*, „Archeologia Polski Środkowowschodniej”, t. III:1998, s. 159–166; I. Kutylowska, *Osada rzemieślnicza w Czernie Kolonii, stan. nr 3, woj. zamojskie*, „Archeologia Polski Środkowowschodniej”, t. III:1998, s. 167–170; W. Kozak-Zychman, *Opracowanie antropologiczne materiałów kostnych z wczesnośredniowiecznego grodziska w Czerminie (stan. 1), gm. Tysowce, woj. zamojskie*, [w:] *Prace i Materiały Zamojskie*, t. 1, Zamość 1988, s. 93–107; W. Kozak-Zychman, J. Gurba, *Pochówek dziecka ze szczątkami stroju z cmentarzyska przy podgrodziu w Czerminie Kolonii, pow. tomaszowski*, [w:] M. Dulnicz (red.) *Słowianie i ich sąsiedzi we wczesnym średniowieczu*, Lublin-Warszawa 2003, s. 245–248.

ZNACZENIE PORTU LOTNICZEGO LUBLIN I EURO 2012 DLA REGIONU

Powstanie Portu Lotniczego Lublin w 2012 r. stanowi wielką szansę rozwoju gospodarczego województwa lubelskiego, a w szczególności przedsiębiorstw zlokalizowanych w najbliższej strefie jego oddziaływania. Lotnisko jest bowiem nie tylko kluczowym elementem infrastruktury transportowej, ale także podmiotem gospodarczym silnie oddziałującym na pojawianie się nowych przedsiębiorstw wokół lotniska, jak i magnesem przyciągającym się do wzrostu znaczenia regionu w przyciąganiu inwestorów zewnętrznych.

Warto podkreślić, że powstanie Portu Lotniczego Lublin zbiegnie się w czasie z organizacją w Polsce i na Ukrainie Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012. To istotne wydarzenie sportowe nie pozostanie także bez wpływu na gospodarcze zmiany zarówno w aspekcie makroekonomicznym, jak i funkcjonowania pojedynczych przedsiębiorstw.

Powyższe aspekty zdecydowały o tym, że pracownicy Katedry Bankowości Wydziału Ekonomicznego UMCS, łącznie z Fundacją Polskiej Akademii Nauk Oddział w Lublinie „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny”, przygotowali i przeprowadzili projekt badawczy „EURO–Lotnisko 2012” finansowany z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, w ramach poddziałania 8.1.2 „Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie”. Pokłosiem projektu jest publikacja pod redakcją prof. dr. hab. Jerzego Węclawskiego i dr. Wojciecha Misterka pod tytułem „Gospodarcze znaczenie organizacji Euro 2012 i budowy Portu Lotniczego Lublin dla przedsiębiorstw regionu lubelskiego i rynku pracy województwa lubelskiego”.

Zważywszy na szeroki aspekt oddziaływania nowo powstałego portu lotniczego, przedmiotem badań opisanych w publikacji było zweryfikowanie opinii lubelskich przedsiębiorstw, co do możliwości wykorzystania potencjału płynącego

z pojawienia się tak istotnego impulsu gospodarczego. Przedstawione w publikacji badania miały na celu ustalenie efektów w trzech płaszczyznach oddziaływania:

- bezpośredniego – będącego w przeważającej mierze wynikiem funkcjonowania lotniska jako podmiotu gospodarczego,
- pośredniego – określającego wpływ lotniska na wzrost skali działalności kooperantów,
- indukowanego – będącego efektem wzrostu wydatków konsumpcyjnych i inwestycyjnych przedsiębiorstw będących kooperantami lotniska, jak i pracowników zatrudnionych w regionie.

Dodatkowo lotnisko będzie miało znaczący wpływ na funkcjonowanie rynku pracy w województwie lubelskim, i to zarówno bezpośrednio w podmiotach funkcjonujących w jego obrębie, jak i w przedsiębiorstwach wykorzystujących port

jako platformę współpracy biznesowej. Dlatego w procesie badawczym zweryfikowano indukowany wzrost zatrudnienia, wynikający z budowy i funkcjonowania nowej infrastruktury transportowej. Dodatkowo przeprowadzono pogłębioną analizę dotyczącą specjalności, które będą preferowane przez przedsiębiorców na etapie zatrudniania nowych pracowników lub przekwalifikowywania obecnych.

Jak zostało wyżej wspomniane, powstanie Portu Lotniczego Lublin zbiegnie się w czasie z organizacją Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012. Dlatego opisane w publikacji badania swoją problematyką objęły zakres oddziaływania tej imprezy na działalność firm w województwie lubelskim. W analizie ujęto takie czynniki jak sprzedaż, inwestycje, możliwości pozyskania nowych kontrahentów czy też poziom zatrudnienia. W tym ostatnim obszarze badawczym przeprowadzono analizę mającą na celu wskazanie planów związanych z wielkością zatrudnienia, jak i zmian kompetencyjnych tych pracowników. Tym samym wskazano specjalności lub wymagania, których oczekują przedsiębiorcy od zatrudnianych w przyszłości pracowników, a które pozwolą na pełne wykorzystanie potencjału rozwojowego wynikającego z okresowego wzrostu popytu na dobra i usługi oferowane przez podmioty gospodarcze z województwa lubelskiego.

**Jerzy Węclawski
Wojciech Misterek**

Prof. Andrzej Waksmundzki

100. ROCZNICA URODZIN PROFESORA PROFESORÓW

SYMPOZJUM NAUKOWE POŚWIĘCONE
PROF. DR. HAB. ANDRZEJOWI WAKSMUNDZKIEMU

W dniu 3 października 2010 r. minęła 100. rocznica urodzin Prof. dr. hab. Andrzeja Waksmundzkiego, Profesora Profesorów, twórcy Lubelskiej Szkoły Chromatografii, pioniera w dziedzinie technologii światłowodów, *doktora honoris causa* Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Akademii Medycznej w Lublinie oraz Politechniki Łódzkiej.

Z tej właśnie okazji w dniach 1–2 października 2010 r. na Wydziale Chemii UMCS odbyło się sympozjum naukowe „Zjawiska Międzyfazowe Wczoraj, Dziś i Jutro” zorganizowane przez Wydział Chemii, Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej UM w Lublinie i Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Chemicznego pod honorowym patronatem rektorów UMCS i UM. Tę wielką uroczystość uświetnili również zaproszeni goście oraz członkowie rodziny Profesora Andrzeja Waksmundzkiego, przyjaciele, uczniowie i współpracownicy.

Po uroczystym otwarciu sympozjum i przywitaniu przybyłych gości i uczestników przez Dziekana Wydziału Chemii UMCS, prof. dr. hab. Władysława Janusza, nastąpiła projekcja filmu z 1980 r. pt. „Profesor zwyczajny” poświęconego Profesorowi Andrzejowi Waksmundzkiemu. Dokument ten ukazuje niezwykle

go człowieka, o wielkim autorytecie profesora zwyczajnego UMCS i gospodarza domu w Ostrowsku. Ponadto sylwetkę Profesora, jako ojca i nauczyciela przybliżyli w swoich wystąpieniach prof. dr. hab. Monika Waksmundzka-Hajnos – „Pitagoras z Waksmundza” oraz prof. dr. hab. Wiesław Wójcik – „Profesor Andrzej Waksmundzki jako naukowiec, pedagog i wychowawca”. Na zaproszenie organizatorów uczniowie Profesora Andrzeja Waksmundzkiego wystąpili z wykładami plenarnymi, które prezentowały osiągnięcia i ukazały dalszy rozwój myśli naukowej Profesora. Z wykładami plenarnymi wystąpili również zaproszeni goście m.in. profesor honorowy UMCS – prof. Mieczysław Jaroniec, Prezes PTChem – prof. Bogusław Buszewski oraz prof. Adam Voelkel. Ponadto, w trakcie trwania sympozjum odbywały się sesje posterowe, w trakcie których uczestnicy zaprezentowali wyniki swoich najnowszych badań.

Fot. z archiwum organizatorów

Podczas jednego z wykładów

Nagrody za zajęcie I, II i III miejsca oraz wyróżnienie PTChem w konkursie na najlepszą pracę magisterską z dziedziny zjawisk międzyfazowych i technologii światłowodów zorganizowanym z okazji 100. rocznicy urodzin prof. dr. hab. Andrzeja Waksmundzkiego wręczyli dziekani prof. dr. hab. Władysław Janusz i prof. dr. hab. Monika Waksmundzka-Hajnos.

3 października odbyło się posiedzenie Komisji Analizy Chromatograficznej i Technik Pokrewnych oraz Komitetu Chemii Analitycznej PAN, pod przewodnictwem prof. dr. hab. Bogusława Buszewskiego.

Zorganizowane sympozjum „Zjawiska Międzyfazowe Wczoraj, Dziś i Jutro” było okazją nie tylko do wspomnień o Profesorze Andrzej Waksmundzkim, ale także dało możliwość spotkań po latach ludzi nauki wywodzących się i związanych z lubelskim środowiskiem akademickim.

**Lucyna Hołysz
i Agnieszka Kierys**

Uczestnicy Sympozjum

Fot. z archiwum organizatorów

WOKÓŁ IDEI JERZEGO GIEDROYCIA

22 października br. na Wydziale Politologii UMCS odbyła się, zorganizowana w 10. rocznicę odejścia Jerzego Giedroycia oraz w 10. rocznicę ustanowienia nagrody naukowej im. Redaktora, konferencja naukowa objęta patronatem honorowym przez Bronisława Komorowskiego, Prezydenta RP. Konferencja stała się miejscem spotkania znakomitych gości, zarówno z Polski, jak i z zagranicy.

Na zdjęciu od lewej: Prof. dr hab. Iwona Hofman, Prof. dr hab. Jan Pomorski, Prof. dr hab. Jerzy Pomianowski

Uczestników konferencji powitała organizująca i prowadząca spotkanie prof. dr hab. Iwona Hofman, kierownik Zakładu Dziennikarstwa na Wydziale Politologii. Uroczystego otwarcia konferencji dokonał prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski, rektor UMCS, który odczytał również list Bronisława Komorowskiego, Prezydenta RP adresowany do uczestników i organizatorów spotkania. Zgromadzonych gości powitała także prof. dr hab. Ewa Maj, prodziekan Wydziału Politologii.

Fot. Karolina Burno

W pierwszej części spotkania swe refleksje dotyczące osoby oraz myśli Jerzego Giedroycia zaprezentowali goście honorowi. Arcybiskup Józef Żyćński, metropolita lubelski, dziękując zgromadzonym za podtrzymywanie pamięci o dorobku Giedroycia,

przypomniawszy m.in. nadal aktualne założenia koncepcji Redaktora dotyczące polskiej polityki wschodniej. Henryka Strojnowska, wicewojewoda lubelski oraz Jacek Sobczak, wice-marszałek województwa lubelskiego wspominali swoje pierwsze niezapomniane spotkania z Jerzym Giedroyciem w Maisons-Laffitte. Z kolei Adam Wasilewski, prezydent miasta Lublin mówił o realizowanej w duchu założeń Giedroycia współpracy Lublina i Lubelszczyzny z sąsiednimi miastami i regionami państw wschodnich, zwłaszcza z Ukrainą. Gościem specjalnym konferencji był również Jarosław Kurski, zastępca redaktora naczelnego „Gazety Wyborczej”. Tę część spotkania zwińczyło wystąpienie Wojciecha Sikory, dyrektora Instytutu Literackiego w Paryżu, który nakreślił realizowane zadania, jak również dalsze plany funkcjonowania Instytutu Literackiego po śmierci Redaktora.

Drugą część konferencji – dyskusję panelową opatrzoną tytułem „Wizja Polski Jerzego Giedroycia. 10 lat bez Redaktora”, zainicjowała prof. dr hab. Iwona Hofman, odczytując przesłanie do uczestników spotkania nieobecnego prof. dr hab. Tadeusza Wyrwy, jednego ze współpracowników Giedroycia. Nad przyszłością dziedzictwa, jakie pozostawił Redaktor w kontekście aktualnie prowadzonej przez władze Polski polityki wschodniej, zastanawiał się prof. dr hab. Jerzy Pomianowski. Z kolei Bogumiła Berdychowska nakreśliła problem odejścia przez polityków od realizowanej po 1989 r. koncepcji prowadzenia polityki wschodniej, zarówno z Ukrainą, Litwą, jak i Białorusią, a nie tylko Rosją, podając jednocześnie krytykę obecnych działań polityków w tej sferze. Prof. dr hab. Andrzej Friszke przypomniał, iż wedle myśli Giedroycia to państwo jest nadrzędnym podmiotem polityki, a nie naród. Mówił o sposobie pisania o historii w wydawanych przez Instytut Literacki „Zeszytach Historycznych”, rozumianej nie tylko w kategorii faktów, ale przede wszystkim jako przyczynku skłaniającego do refleksji. Z kolei

Na zdjęciu od lewej: Prof. dr hab. Iwona Hofman, JM Rektor UMCS Andrzej Dąbrowski, Prof. dr hab. Ewa Maj oraz uczestnicy konferencji

Fot. Karolina Burno

prof. dr hab. Jan Pomorski, przedstawił niełatwe początki powołania Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów. Przybliżył ogromny dorobek pozycji opublikowanych przez Wydawnictwo UMCS, dotyczących paryskiej „Kultury” oraz osoby i koncepcji Jerzego Giedroycia.

Podczas obrad plenarnych trzeciej części konferencji prowadzącą ją prof. dr hab. Iwona Hofman odczytała list redaktora Leopolda Ungera adresowany do uczestników spotkania. Prof. dr hab. Andrzej Mencwel przywołał koncepcje zawarte w publicystyce Juliusza Mieroszewskiego, zastanawiając się nad znaczeniem i aktualnością sformułowanego przez współpracownika „Kultury” określenia „zakon polskości”. Zaznaczył też, iż przywoływana już koncepcja Giedroycia i Mieroszewskiego ULB (Ukraina, Litwa, Białoruś) nie oznaczała tylko uznania prawa do niepodległości tych państw, ale także podejmowanie stosownych kroków w relacjach polsko-rosyjskich. Wątki te kontynuował prof. dr hab. Rafał Habielski w wystąpieniu zatytułowanym „Uniwersalia i sprawy minione. Jerzy Giedroyc w polskim życiu publicznym”. Profesor wyjaśniał, czym było działanie polityczne dla Giedroycia. Mówił o możliwościach interpretacji koncepcji Redaktora w kontekście edukacji politycznej. Na postawione w tytule prelekcji pytanie: „Czy Jerzy Giedroyc przewidział upadek Związku Sowieckiego?” odpowiedzi poszukiwał prof. dr hab. Marek Kornat. O recepcji myśli Giedroycia w niepodległej Ukrainie opowiadała prof. dr hab. Aleksandra Hnatiuk. Badaczka szczegółowo przybliżyła konkretne przedsięwzięcia naukowo-badawcze oraz społeczne realizowane na Ukrainie.

Zwieńczeniem konferencji była dyskusja dotycząca obecności myśli Jerzego Giedroycia w życiu społeczeństw. Uczestnicy zaapelowali o potrzebę propagowania Jego koncepcji, zwłaszcza wśród młodzieży.

mgr Małgorzata Adamik

DZIEŃ MEKSYKU NA WYDZIALE POLITOLOGII

7 października na Wydziale Politologii gościł Jego Ekscelencja Raphael Steger Cataño, Ambasador Meksyku w Polsce. Ambasador wygłosił wykład na temat: „Mexican-Polish Economic Relations” (Meksykańsko-polskie relacje gospodarcze).

Wizyta meksykańskiego gościa jest rezultatem współpracy nawiązanej przez Wydział Politologii z Ambasadą tego kraju. Jego Ekscelencję powitał dziekan Wydziału prof. dr hab. Grzegorz Janusz. Spotkanie prowadziła i dyskusję moderowała dr Katarzyna Krzywicka z Zakładu Ruchów Politycznych, opiekun naukowy Koła Latynoamerykanistów. Wykład został zrealizowany w ramach cyklu spotkań otwartych Koła Latynoamerykanistów, poświęconych problematyce krajów Ameryki Łacińskiej. Zainaugurował także „Jornadas de México” w Lublinie – „Dni Meksyku” w Lublinie, 7–16 października 2010 r., zorganizowane przez Katedrę Historii i Kultury Krajów Języka Hiszpańskiego KUL przy współpracy Zakładu Ruchów Politycznych Wydziału Politologii UMCS z okazji przypadających na bieżący rok rocznic: 200-lecia uzyskania niepodległości przez Meksyk oraz 100-lecia Rewolucji Meksykańskiej.

Wykład Ambasadora Raphaela Stegera Cataño spotkał się z żywym zainteresowaniem uczestników spotkania i znalazł odzwierciedlenie w publikacji „Meksyk nie pozwala zapomnieć o sobie”, przygotowanej przez Sergiusza Kuczyńskiego, doktoranta w Zakładzie Stosunków Międzynarodowych. Artykuł jest dostępny na stronie internetowej magazynu ekonomicznego Eksportuj.pl.

Zainicjowana współpraca z Ambasadą Meksyku będzie kontynuowana. Ambasador przyjął zaproszenie do złożenia kolejnej wizyty na Wydziale Politologii i wygłoszenia wykładu nt. „Rola Meksyku w stosunkach międzynarodowych”. Na

Wykład Jego Ekscelencji Raphaela Stegera Cataño, Ambasadora Meksyku

Ambasador Meksyku Raphael Steger Cataño, Maria Ochab (Fundacja Polsko-Iberyjska), dr Katarzyna Krzywicka (Wydział Politologii UMCS)

zaproszenie Ambasadora planowana jest także wizyta członków Koła Latynoamerykanistów w Ambasadzie Meksyku w Warszawie.

Katarzyna Krzywicka

O ARKTYCE NA

Fot. M. Łuszczak

Od lewej: prof. dr hab. Marian Harasimiuk, prof. dr hab. Piotr Głowacki, prof. dr hab. Jacek Jania, prof. dr hab. Marek Pietraś, Ambasador Jakub T. Wolski, dr Małgorzata Korczak-Abshire. W dolnym prawym rogu: prof. dr hab. Ryszard M. Czarny

Zainteresowania naukowe regionem Arktyki mają wśród badaczy naszego Uniwersytetu wieloletnią tradycję. Do tej pory były one rozwijane przede wszystkim w ramach dyscyplin wchodzących w zakres nauk o ziemi. 27 października br. do „eksploracji” Dalekiej Północy dołączyli również politolodzy.

Ponad 30 referentów reprezentujących blisko 20 ośrodków naukowych z całej Polski spotkało się na Wydziale Politologii UMCS podczas pierwszej politologicznej konferencji naukowej poświęconej Arktyce „**Współpraca i rywalizacja międzynarodowa w regionie Arktyki na początku XXI wieku**”. Spotkanie zorganizował **Zakład Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii UMCS** przy współpracy ze Stowarzyszeniem Młodych Badaczy Polarnych na Progu Kariery w Polsce.

Na istotną rangę podjętej problematyki uwagę zwrócił Podsekretarz Stanu Ministerstwa Spraw Zagranicznych Maciej Szpunar, który w liście skierowanym do uczestników podkreślił konieczność rozwoju polskich badań polarnych w zakresie nauk społecznych. Wskazał także na priorytety Polski w odniesieniu do regionu arktycznego. Istotnym rozwinięciem tez zawartych w liście było wystąpienie Ambasadora Jakuba T. Wolskiego, przedstawiciela Polski na forum Rady Arktycznej (byłego Ambasadora RP w Danii), który w swoim przemówieniu wymienił obecne działania podejmowane przez polską dyplomację wobec Rady Arktycznej. Ambasador Wolski wyraził przy tym opinię, iż skuteczna dyplomacja nie może obejść się bez wsparcia ze strony zaplecza ekspercko-naukowego, zaś inaugurowaną konferencję wypada uznać za ważny krok w tym kierunku.

O interdyscyplinarności odbytego spotkania świadczyło także aktywne uczestnictwo w nim ze strony przedstawicieli Komitetu Badań Polarnych PAN –

przewodniczącego Komitetu prof. dr. hab. Jacka Jania oraz sekretarza naukowego Komitetu prof. Piotra Głowackiego, pełniącego funkcję polskiego przedstawiciela w Svalbard Science Forum. Prof. Jania w swojej nawiązał charakter zmian klimatycznych zachodzących na Dalekiej Północy. Prof. Głowacki scharakteryzował zadania obecnej międzynarodowej wspólnoty badaczy polarnych, m.in. na Spitsbergenie. Na konferencji lubelskich polarników reprezentowali znakomici geografowie, którzy w połowie lat 80. XX w. inaugurowali letnie wyprawy badaczy UMCS na Spitzbergen: prof. dr hab. Kazimierz Pękała, prof. dr hab. Marian Harasimiuk oraz dr Janina Repelewska-Pękałowa.

W pierwszej, plenarnej części konferencji, prowadzonej przez kierownika Zakładu Stosunków Międzynarodowych prof. dr hab. Marka Pietrasia, obok wystąpień gości honorowych wygłoszono trzy referaty, które stały się „katalizatorami” dalszych dyskusji. Dr Robert Potocki przedstawił geopolityczną analizę regionu Arktyki, w której, odwołując się do wniosków sformułowanych przez innych badaczy, dokonał autorskiej oceny rangi oraz perspektyw stojących przed tym regionem. Referat stanowił niejako wprowadzenie do wystąpienia prof. dr. hab. Ryszarda Szpyry, który, podejmując się wstępnej analizy problematyki (nie)bezpieczeństwa militarnego w regionie arktycznym, wyraził stanowisko, iż dostrzegane niepokojące zjawisko militaryzacji obszarów okołobiegunowych nie stanowi aktualnie bezpośredniego zagrożenia dla pokoju. Wreszcie dr Anna Pięcińska przedstawiła wyniki swoich badań z zakresu językoznawstwa na temat sposobu opisu sytuacji politycznej w Arktyce w polskich tygodnikach i gazetach codziennych w ostatnich kilku latach. Opierając się na zebranych materiale empirycznym, referentka wykazała nie tylko wysoki stopień wartościowania przekazywanych treści, lecz również ich dość przeciętny poziom merytoryczny, jednowymiarowość oraz wyraźną tendencję tworzenia „niezdrowej sensacji”.

W dalszej części konferencji odbyło się pięć paneli problemowych. Pierwszy z nich, pod przewodnictwem prof. dr. hab. Leonarda Łukaszuka został poświęcony prawnomiędzynarodowym aspektom sytuacji politycznej w regionie arktycznym. W jego ramach mgr Mariusz Mieczkowski podjął się analizy zakresu jurysdykcji państwowej na obszarze Oceanu Arktycznego, zaś mgr Maja Głuchowska-Wójcicka rozważała możliwości zastosowania koncepcji wspólnego dziedzictwa ludzkości w odniesieniu do tychże obszarów. Problematykę ustalenia granic szelfu kontynentalnego i jego potencjalnej eksploatacji, a także roli Komisji ds. Granic Szelfu Kontynentalnego w kontekście międzynarodowej rywalizacji w regionie Arktyki w swych

POLITOLOGII

wystąpieniach przedstawili prof. dr hab. Andrzej Makowski oraz mgr Marta Przygodzka-Markiewicz. Kwestię wykorzystania morskich obszarów arktycznych dla celów żeglugowych, jak też prawdopodobnych konsekwencji z tym związanych rozważyli natomiast dr Dariusz Bugajski oraz mgr Luc Ampleman.

Celem drugiego panelu, prowadzonego przez prof. dr hab. Krzysztofa Kubiaka, była próba kompleksowego rozważenia polityk państw arktycznych. Wstępem do tego stały się wystąpienia dr. Wojciecha Janickiego oraz dr Oksany Voytyuk, w których referenci określili charakter i przesłanki zarysowującej się rywalizacji wokół bieguna północnego. Szczególnie inspirująca dla uczestników była prezentacja dr. Wojciecha Janickiego wskazująca, iż potencjalne zasoby ropy i gazu ukryte na dnie Oceanu Arktycznego wedle dostępnych szacunkowych wyników badań znajdują się w zdecydowanej większości w zakresie jurysdykcji państw nadbrzeżnych, a zatem nie można ich rozpatrywać jako stawki w „arktycznej grze”. Kolejne referaty, dr. Marcina Gabrysia, mgr. Piotra Graczyka, dr. Tomasza Brańki oraz dr. Michała Łuszczuka, zostały poświęcone prezentacji wyników badań nad politykami arktycznymi wybranych państw i terytoriów autonomicznych regionu Kanady, Stanów Zjednoczonych, Grenlandii oraz Danii.

W ramach kolejnego panelu, w ocenie jego przewodniczącego prof. dr hab. Piotra Głowackiego niezwykle ciekawego i ambitnego, referenci podjęli się zadania scharakteryzowania aktualnych wyzwań społecznych i ekologicznych, w obliczu których znajduje się Arktyka. Ogólne tło rozwoju społeczno-gospodarczego Dalekiej Północy, szczególnie w jej europejskiej części, przedstawił prof. dr hab. Ryszard M. Czarny (były Ambasador RP w Szwecji oraz w Norwegii i Islandii). Zagadnienia dotyczące aktywności oraz aspiracji arktycznych ludów rdzennych zreferowali następnie mgr Adam Stępień oraz mgr Marta Petryk. Kwestie ochrony środowiska w kontekście zmian klimatycznych oraz prawnym międzynarodowego wymiaru współpracy państw w regionie Arktyki zostały rozwinięte w referatach mgr Katarzyny Kępki oraz mgr Joanny Herdy-Jareckiej.

Ważnym uzupełnieniem rozważań podjętych w ramach panelu pierwszego stał się panel czwarty, pod przewodnictwem prof. dr hab. Andrzeja Makowskiego, poświęcony „nowym graczom” wkraczającym dość ostrożnie na obszar okołobiegunowy. Do tego grona prof. dr hab. Krzysztof Kubiak zaliczył Chińską Republikę Ludową, Japonię oraz Koreę Południową. W tym interesującym i nieco egzotycznym pod względem tematyczno-geograficznym referacie szczególną uwagę zwrócono nie tylko na zróżnicowane przesłanki zainteresowania tych państw regionem arktycznym, lecz

również na zindywidualizowane i bogate instrumentarium oddziaływania wskazanych państw azjatyckich na sytuację wokół bieguna północnego. W kolejnych dwóch referatach mgr Andrzej Wójcik oraz dr Violetta Gul-Rechlewicz zwrócili uwagę na podłoże, zakres oraz intensywność zainteresowania Arktyką Szwecji oraz Holandii. Zainteresowanie tym tematem przejawiają również podmioty ponadnarodowe, tj. Unia Europejska, która, jak to wykazała to mgr Kinga Smoleń, ma istotne powiązania funkcjonalne z państwami nadbrzeżnymi Oceanu Arktycznego oraz być może w nieodległej przyszłości zwiąże swoje interesy oraz bezpieczeństwo (np. energetyczne) z Daleką Północą.

Ostatni z paneli poświęcono aktywności organizacji międzynarodowych oraz formom współpracy transgranicznej w Arktyce. Tą częścią obrad kierował prof. dr hab. Ryszard M. Czarny. Mgr Damian Szacawa dokonał prezentacji struktur tzw. „nowego regionalizmu” w Europie Północnej, na które składają się zarówno Rada Państw Morza Bałtyckiego, Euroarktyczna Rada Morza Berentsa, jak i Rada Arktyczna. Ostatnia wymienionych organizacji stała się przedmiotem analizy i referatu wygłoszonego przez mgr Piotra Graczyka, który swoje rozważania oparł m.in. na wynikach obserwacji uczestniczących. Do grona organizacji międzynarodowych znajdujących się blisko bieguna północnego należy także Rada Nordycka, na co w swoim wystąpieniu zwróciła uwagę dr Joanna Grzela. W jej referacie podjęta została problematyka stosunku tejże organizacji do koncepcji wewnętrznych reform w północno-zachodniej Rosji. Podobnie oceniany jest rejon Morza Berentsa, który przez lata stanowiąc przedmiot niezgody między Norwegią a ZSRR/Rosją, ostatnio doczekał się delimitacji granic morskich między tymi państwami. Kwestia ta stała się jednym z głównych punktów wystąpienia mgr Pauliny Armaty, która doceniając w swym referacie osiągnięte porozumienie, duży nacisk położyła na inne istniejące rozbieżności i wyzwania dla współpracy w tej części Arktyki.

Obrady zakończono podsumowaniem przewodniczących poszczególnych paneli oraz dyskusją. W jej ramach, obok pytań bezpośrednio nawiązujących do wygłoszonych referatów, dużo miejsca poświęcono kwestii wykorzystania powstałego efektu synergii dla rozwoju w naszym kraju społecznych badań polarnych (o co apelowali m.in. prof. dr hab. Piotr Głowacki i prof. dr hab. Ryszard M. Czarny) oraz dla wsparcia polskiej polityki arktycznej ze strony badaczy (co akcentowali Ambasador Jakub T. Wolski oraz prof. dr hab. Marek Pietraś).

Michał Łuszczuk

NIEMATERIALNE WARTOŚCI KRAJOBRAZÓW KULTUROWYCH

10 lat temu podczas I Seminarium Krajobrazowego zorganizowanego na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego powstała idea powołania ogólnopolskiej jednostki koordynującej badania w zakresie krajobrazu kulturowego. Dwa lata później na wniosek grupy inicjatywnej na posiedzeniu Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (PTG) powołano do działania Komisję Krajobrazu Kulturowego. Zadaniem Komisji jest m.in. inicjowanie i prowadzenie interdyscyplinarnych prac badawczych w zakresie krajobrazu kulturowego, systematyczne organizowanie tematycznych seminariów naukowych poświęconych problemom kształtowania i ochrony krajobrazów kulturowych, wzajemna inspiracja i wymiana poglądów, a także oddziaływanie opiniotwórcze i edukacyjne.

Fot. Marcin Kozieł

Prof. Józef Wojtanowicz i goście uroczystości nadania tytułu honorowego członka Polskiego Towarzystwa Geograficznego

W dniach 29–30 września 2010 r. w Lublinie i Łęczynej odbyło się XII Interdyscyplinarne Seminarium Komisji Krajobrazu Kulturowego PTG „Niematerialne wartości krajobrazów kulturowych”. Celem seminarium było zaprezentowanie wyników badań dotyczących niematerialnych wartości krajobrazów kulturowych (wartości historyczne, oryginalność, unikatowość, symbolika) oraz podjęcie dyskusji nad możliwościami ich skutecznej ochrony i wykorzystania w rewitalizacji i promocji turystycznej. Honorowy patronat nad seminarium sprawował Rektor UMCS, prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski. Komitet naukowy tworzyli: dr hab. inż. arch. Krystyna Dąbrowska-Budziło (Instytut Ar-

chitektury Krajobrazu, Politechnika Krakowska), prof. dr Mieczysława Demska-Trębacz (Instytut Nauk o Muzyce, Uniwersytet Muzyczny F. Chopina w Warszawie), prof. dr hab. Marian Harasimiuk (Instytut Nauk o Ziemi, UMCS), prof. dr hab. Antoni Jackowski (Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Jagielloński), dr hab. Jeremi T. Królikowski (Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu SGGW w Warszawie), dr Urszula Myga-Piątek (Wydział Nauk o Ziemi, UŚ), ks. dr hab. Jacek Łapiński (Instytut Ochrony Środowiska, KUL), dr hab. inż. arch. Krystyna Pawłowska (Instytut Architektury Krajobrazu, Politechnika Krakowska), doc. dr hab. Joanna Plit (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, PAN), prof. dr hab. Maria Z. Pulinowa (Wydział Nauk o Ziemi, UŚ), prof. dr hab. Krzysztof H. Wojciechowski (Katedra Turystyki i Rekreacji, ZWWF, AWF w Białej Podlaskiej), prof. dr hab. Józef Wojtanowicz (Instytut Nauk o Ziemi, UMCS).

Głównym organizatorem spotkania był Zakład Ochrony Środowiska Instytutu Nauk o Ziemi UMCS, obchodzący w bieżącym roku jubileusz 20-lecia istnienia. Łęczyńska część seminarium została przygotowana we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Łęczyńskiej. W spotkaniu uczestniczyło

Fot. Marcin Kozieł

Członkinie Komitetu Naukowego seminarium: prof. Krystyna Dąbrowska-Budziło i dr Urszula Myga-Piątek oraz Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego dr Sebastian Bernat

około 50 specjalistów (architekci krajobrazu, geografowie, filozofowie, historycy, muzykolodzy, urbaniści) z różnych ośrodków naukowych (Lublin, Warszawa, Kraków, Sosnowiec, Gdańsk, Poznań, Łódź, Słupsk, Bańska Bystrzyca).

W ramach seminarium odbyły się sesje referatowe i posterowe w Instytucie Nauk o Ziemi UMCS oraz warsztaty terenowe w Łęczynej. Wygłoszono 18 referatów i zaprezentowano 8 posterów dotyczących następującej tematyki: *sacrum* w krajobrazie, percepcja krajobrazu, dźwięk w krajobrazie, więzi społeczne w rewitalizacji krajobrazu, krajobrazy pamięci, krajobrazy wła-

Fot. Sebastian Bernat

Sesja posterowa w holu Instytutu Nauk o Ziemi

Fot. Sebastian Bernat

Spacer po Starym Mieście w Łęcznej

dzy, granice w krajobrazie, toponimy jako źródło informacji o historii krajobrazu, *genius loci* w promocji turystycznej.

Uroczystego otwarcia seminarium dokonał Dyrektor Instytutu Nauk o Ziemi, prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk oraz Przewodnicząca Komisji Krajobrazu Kulturowego PTG dr Urszula Myga-Piątek. Wyjątkowym akcentem towarzyszącym otwarciu seminarium było nadanie tytułu honorowego członka PTG prof. dr. hab. Józefowi Wojtanowiczowi przez Przewodniczącego PTG prof. dr. hab. Jerzego Bańskiego.

Po części naukowej uczestnicy seminarium udali się na lubelskie Stare Miasto, gdzie zwiedzili bazylikę i klasztor oo. Dominikanów. Ojciec Waldemar Kapec przedstawił przeszłość, teraźniejszość i perspektywy „Klasztoru w sercu miasta”.

Dzień drugi, który zorganizowano jako warsztaty terenowe, pozwolił na szersze dyskusje i konfrontację poglądów. Uczestnicy konferencji mieli możliwość zwiedzenia Starego Miasta w Łęcznej, zapoznania się z jego historią, zabawkami, programem rewitalizacji i planami władz lokalnych. W ramach warsztatów odbyła się dyskusja z udziałem Burmistrza Łęcznej Teodora Kosiarskiego. Na koniec warsztatów terenowych uczestnicy zwiedzili Zawieprzycę – magiczne miejsce w powie-

cie łęczyńskim, ożywiane przez lokalną społeczność.

Zainteresowanie konferencją jest świadectwem istnienia potrzeby budowania interdyscyplinarnego forum wymiany myśli dotyczącej krajobrazów kulturowych. Poza integracją różnych środowisk branżowych ujawniła się również potrzeba zbliżenia rozważań prowadzonych na płaszczyźnie naukowej z praktyką zarządzania przestrzenią, tzn. częstszych kontaktów środowisk akademickich z samorządami lokalnymi. Organizowanie cyklicznych spotkań ludzi zainteresowanych krajobrazem, czyli tworzenia swego rodzaju agory, w której była-

by możliwość wymiany myśli, ujęć kompleksowych i sposobów transponowania ich do praktyki kształtowania krajobrazu, może okazać się niezwykle wartościowe.

Na zakończenie pragniemy złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy wsparli organizację XII Interdyscyplinarnego Seminarium Komisji Krajobrazu Kulturowego PTG. Wyrażamy nadzieję, że stało się ono zaczynem do dyskusji na temat niematerialnych wartości krajobrazów kulturowych i możliwości ich ochrony wobec narastających zagrożeń.

Sebastian Bernat
Anna Polska

Fot. Sebastian Bernat

Dyskusja w Sali Posiedzeń Rady Miejskiej w Łęcznej z udziałem Burmistrza Łęcznej mgr. inż. Teodora Kosiarskiego

CJKP UMCS W POLSKIEJ CERTYFIKACJI

Już od 2004 r. w Polsce i poza jej granicami odbywają się testy certyfikatowe z języka polskiego jako obcego, będące ukoronowaniem prac wprowadzających do polskiej glottodydaktyki systemu certyfikacji języka polskiego jako obcego na podstawie europejskich standardów nauczania.

Wprowadzenie polskiego systemu certyfikacji stało się możliwe dzięki działalności społecznej Komisji ds. Certyfikacji Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, która pracowała w składzie:

- 1) prof. J. Mazur, UMCS
- 2) prof. W. Miodunka, UJ
- 3) prof. B. Ostromecka-Frączak, UŁ
- 4) prof. A. Dąbrowska, UW
- 5) prof. T. Zgółka, UAM
- 6) prof. R. Cudak, UŚ
- 7) dr W. Martyniuk, UJ – sekretarz komisji)
- 8) mgr E. Bober, MEN
- 9) mgr M. Jelonekiewicz, UW.

W 2003 r. społeczna Komisja ds. Certyfikacji została przekształcona przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w Państwową Komisję Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego (dalej: PKPZJPJO). W taki sposób rozpoczęła się nowa epoka w dziejach nauczania języka polskiego jako obcego – przygotowanie i wdrożenie polskiego systemu certyfikacji zgodnego z wytycznymi Stowarzyszenia ALTE, którego Polska jest członkiem (stronę polską reprezentuje UJ). Certyfikatowe egzaminy z języka polskiego jako obcego z roku na rok cieszą się coraz większą popularnością. Warto odnotować, że w latach 2004–2009 przystąpiło do nich ok. 2000 osób z krajów Europy i USA. W listopadzie 2007 r. egzaminy „zadebiutowały” również w Chinach (Pekin) i Japonii (Tokio).

Pracami Komisji od początku jej działalności kieruje prof. W. Miodunka z Uniwersytetu Jagiellońskiego, a jej stałym członkiem od chwili powstania i funkcjonowania jeszcze jako ciała społecznego jest dyrektor Centrum Języka I kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS – prof. Jan Mazur. W myśl przepisów do zadań Komisji należy m.in. organizowanie i sprawowanie nadzoru nad egzaminami przeprowadzanymi przez państwowe komisje egzaminacyjne i powoływanie ich składów, a także przewodniczenie ich pracom. Należy podkreślić, że prof. J. Mazur wielokrotnie pełnił funkcję przewodniczącego krajowych i zagranicznych komisji egzaminacyjnych. W dowód uznania zasług dla polskiej certyfikacji Komisja powołała prof. J. Mazura na przewodniczącego państwowej komisji egzaminacyjnej podczas pierwszych w historii polskiej certyfikacji egzaminów z języka polskiego jako obcego na kontynencie azjatyckim, które odbyły się w maju 2007 r. w Pekinie i w Tokio. Funkcję sekretarza komisji powierzono również pracownikowi naszego centrum – mgr Grażynie Przechodzkiej.

Członkami Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego są obecnie:

- Prof. dr hab. Władysław T. Miodunka, UJ – przewodniczący
- Prof. dr hab. Jan Mazur, UMCS
- Prof. dr hab. Anna Dąbrowska, Uniwersytet Wrocławski

- Prof. dr hab. Jerzy Podracki, Uniwersytet Warszawski
- Prof. dr hab. Władysław Markowski, KUL
- Prof. dr hab. Tadeusz Zgółka, UAM
- Prof. dr hab. Bożena Ostromecka-Frączak, UŁ
- Prof. dr hab. Urszula Żydek-Bednarczuk, UŚ
- Prof. dr hab. Dorota Brzozowska, UO
- Dr Iwona Janowska, UJ – sekretarz Komisji

W 2000 r. Komisja ds. Certyfikacji Języka Polskiego jako Obcego powołała zespół (działający do chwili obecnej), tzw. Grupę Roboczą, która od 2009 r. funkcjonuje jako Zespół Autorów Zadań i Egzaminatorów. Do zadań Zespołu należy, m.in.:

- przygotowywanie zadań testujących wszystkie sprawności językowe – rozumienie ze słuchu, poprawność gramatyczną, rozumienie tekstu pisanego, pisanie (rozumiane jako redagowanie różnych form wypowiedzi pisemnych) i mówienie na trzech poziomach zaawansowania językowego (podstawowym – B1, średnim ogólnym – B2 i zaawansowanym – C2);
- przygotowywanie testów egzaminacyjnych i ich ewaluacja;
- opracowywanie jednolitych zasad poprawiania i oceniania poszczególnych części testu (w tym zasad technicznych);
- opracowywanie i doskonalenie kryteriów oceny wypowiedzi pisemnych i ustnych;
- przygotowywanie materiałów wewnętrznych, usprawniających pracę osób układających zadania i testy certyfikatowe;
- opracowywanie standardów egzaminacyjnych i testów kolej-

MYŚL I KULTURA BUDDYJSKA

W dniach 20–22 października w Kazimierzu Dolnym odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Myśl i kultura buddyjska”. Organizatorem konferencji był Zakład Religioznawstwa i Filozofii Wschodu IF UMCS.

W konferencji uczestniczyli pracownicy naukowcy i doktoranci. Większość wystąpień była poświęcona buddyjskiej filozofii Indii, Chin, Tybetu oraz Japonii. Prof. dr hab. M. Tempczyk (UMK) mówił o związkach między myślą buddyjską i współczesną fizyką. Dr hab. K. Kosior (UMCS) scharakteryzował sposób rozumienia karma we wczesnym buddyzmie. Dr M. Zięba (KUL) rozważał zasadność przypisywania „Kalmasutcie” statusu dokumentu etyki niezależnej. Dr Krzysztof Jakubczak (UJ) wskazał błędne założenia nihilistycznej interpretacji filozofii madhjamaki, zaś dr J. Grela (UJ) mówiła o zależności buddyzmu tybetańskiego od wierzeń lokalnych. Prof. dr hab. D. Kalinowski (Akademia Pomorska) przedstawił odczyt na temat aktywności buddyjskich oficyn wydawniczych w Polsce. Inne wystąpienia dotyczyły m.in. pochodzenia reguły zależnego powstawania, związków między buddyzmem a filozofią sankhji, koncepcji zarodka buddy, filozofii Shinrana, funkcji tertonów, perspektyw krytycznej buddologii.

Dr hab. Andrzej Łukasik

nych poziomów zaawansowania językowego.

W skład ówczesnej Grupy Roboczej weszli przedstawiciele siedmiu ośrodków uniwersyteckich, zajmujących się nauczaniem języka polskiego jako obcego: UJ, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, UŚ, UŁ, UAM, UMCS. Z grupy liczącej początkowo ok. 15 osób powstał obecnie międzyuczelniany zespół pracujący w składzie ok. 40 osób. Do 2005 r. pracami grupy koordynował dr Waldemar Martyniuk z UJ, od r. 2005 do chwili obecnej funkcję koordynatora sprawuje mgr Grażyna Przechodzka z CJKP UMCS. 20 lutego 2009 r. Grupa Robocza oficjalnie zmieniła nazwę na Zespół Autorów Zadań i Egzaminatorów. Centrum posiada najliczniejszą reprezentację w ZAZiE, gdyż w jego skład wchodzi obecnie aż siedmiu pracowników CJKP, a mianowicie:

- 1) mgr Grażyna Przechodzka (koordynator)
- 2) dr Anna Trębska-Kerntopf
- 3) dr Bartłomiej Maliszewski
- 4) dr Anna Butcher
- 5) dr Małgorzata Rzesutko-Iwan
- 6) dr Anna Dunin-Dudkowska
- 7) dr Katarzyna Sobstyl.

Członkowie zespołu lubelskiego aktywnie pracują we wszystkich zespołach sprawnościowych i sekcjach zadaniowych ZAZiE. W podzespołe *Śłuchanie* CJKP reprezentuje dr Anna Butcher, członkiem podzespołu *Poprawność Gramatyczna* jest dr M. Rzesutko-Iwan, podzespołu *czytanie* – dr B. Maliszewski i dr A. Dunin-Dudkowska, podzespołu *Mówienie* – dr A. Trębska-Kerntopf, natomiast w podzespołe *Pisanie* nasze Centrum reprezentuje dr K. Sobstyl i mgr G. Prze-

chodzka. Dr K. Sobstyl pełni jednocześnie funkcję kierownika tego zespołu. Warto również odnotować, że w 2007 r. Komisja powierzyła zespołowi lubelskiemu, do którego dołączyły również trzy osoby pracujące na KUL, układanie wszystkich testów egzaminacyjnych na poziomach testowanych na egzaminach certyfikacyjnych w kraju i za granicą. W 2009 r. Komisja powołała specjalny (ogólnopolski) zespół (Grupę Układającą Testy), którego członkami od początku są pracownicy Centrum.

Zespół lubelski aktywnie uczestniczy także w pracach nad wprowadzeniem do systemu polskiej certyfikacji nowych poziomów biegłości językowej: opracowuje zadania, przeprowadza testy pilotażowe i je ocenia. Pracami zespołu przygotowującego poziom C1 kieruje dr A. Trębska-Kerntopf, a jego członkiem jest również dr A. Dunin-Dudkowska.

Pracownicy Centrum, reprezentujący naszą placówkę w Zespole Autorów Zadań i Egzaminatorów przy Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego są systematycznie powoływani przez PKPZJPjO w składy krajowych i zagranicznych państwowych komisji egzaminacyjnych. Jest to niewątpliwie dowód uznania dla naszej działalności w ZAZiE. Członkowie lubelskiego zespołu mają świadomość, że praca na rzecz polskiej certyfikacji oraz udział w krajowych i zagranicznych państwowych komisjach egzaminacyjnych służy promowaniu Centrum i Uniwersytetu w kraju i poza jego granicami.

Grażyna Przechodzka
Koordynator prac Zespołu Autorów Zadań i Egzaminatorów

Cytadela w Braganicy

FOREST LANDSCAPES AND GLOBAL CHANGE

W dniach 21–27 września 2010 na Politechnice w Bragança (Portugalia) odbyła się cykliczna międzynarodowa konferencja poświęcona krajobrazom leśnym w kontekście zmian globalnych. Organizatorami spotkania były: IUFRO Landscape Ecology Working Group oraz Instituto Politécnico de Bragança.

W spotkaniu uczestniczyło blisko 200 naukowców i praktyków z 45 krajów. Łącznie w formie referatów i posterów zaprezentowanych zostało około 300 prac. Obrady toczyły się w ramach 11 sympozjów, 18 sesji tematycznych i 2 sesji posterowych i dotyczyły szeroko rozumianej tematyki krajobrazów leśnych ze szczególnym uwzględnieniem problemów zarządzania, ochrony i renaturyzacji. Blisko połowa prezentowanych prac, w formie rozszerzonych abstraktów, znalazła się w 800 stronicowych materiałach konferencyjnych (dostępnych jako plik PDF). Podczas krótkich sesji terenowych uczestnicy konferencji mieli możliwość zapoznania się z problematyką krajobrazów leśnych północnej Portugalii, w tym z tak egzotycznymi dla mieszkańców Europy Północnej i Centralnej gatunkami jak kasztan jadalny czy dąb korkowy. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej reprezentował dr hab. Wojciech Zgłobicki z Instytutu Nauk o Ziemi, jako jeden z dwójki Polaków obecnych na konferencji. Przedstawił on dwie prace dotyczące badań nad zmianami lesistości na obszarach lessowych Polski SE [B. Baran-Zgłobicka, W. Zgłobicki: *Forest patches in agricultural landscapes (loess areas of SE Poland)*; J. Superson, J. Reder, W. Zgłobicki: *The deforestation of loess uplands of SE Poland and its stages as documented by valley deposits (case study: Bystra river valley, Lublin Upland)*]. Kolejna konferencja odbędzie się w roku 2012 w Chile. Więcej informacji na temat konferencji w Bragança można znaleźć na stronie <http://www.ipb.pt/iufro2010/>.

dr hab. Wojciech Zgłobicki

RATIONAL PROBLEMS VERSUS THEORIES OF RATIONALITY

W dniach 5–7 października na Wydziale Filozofii i Socjologii odbyły się polsko-portugalskie warsztaty filozoficzne „Rational Problems versus Theories of Rationality”, które były częścią międzynarodowego projektu badawczego kierowanego przez dr. hab. Marka Hetmańskiego, prof. UMCS, realizowanego przez Zakład Ontologii i Teorii Poznania Instytutu Filozofii we współpracy z prof. dr Rui Jorge da Silva z Uniwersytetu Azorskiego w Portugalii.

W warsztatach wzięło również udział dwoje filozofów portugalskich – Sofia Miguens z Uniwersytetu w Porto oraz Ricardo Santos z Uniwersytetu Évora. Uczestnicy spotkania zastanawiali się nad znaczeniem filozoficznej kategorii racjonalności (poznawczej i praktycznej), jej licznych postaci i koncepcji oraz wpływu na działania człowieka w takich sferach życia jak nauka, kultura i religia, gospodarka, komunikacja i kultura masowa, życie polityczne i publiczne. W trakcie trzydniowych posiedzeń wygłoszono osiem referatów połączonych z dyskusją w gronie pracowników oraz studentów Instytutu Filozofii. Przedstawiono następujące referaty: Rui Jorge da Silva – „Rationality, Normativity and the Explanation of Action”, Marek Hetmański – „Rational Behavior and Incomplete Information”, Andrzej Kapusta – „Rationality, Beliefs and Engaged Epistemology”, Sofia Miguens – „Rationality Projects at the University of Porto (2003–2010): an overview”, Konrad Talmont-Kamiński – „Evolution, Generative Entrenchment and the Bounds of Rationality”, Marcin Trybulec – „The Extended Mind Hypothesis and Theory of Rationality”, Ricardo Santos – „Can It Be Rational To Believe In Some Contradictions”, Wojciech Sady – „What Scientific Rationality Consists In?”. Prace badawcze nad kategorią racjonalności i jej zastosowaniem w filozofii i nauce rozpoczęte w trakcie polsko-portugalskich warsztatów będą kontynuowane na następnych spotkaniach, a ich wyniki zostaną opublikowane w anglojęzycznej monografii.

Dr hab. Andrzej Łukasik

Fot. © European Union, 2010

WRĘCZENIE DYPLOMÓW EUROMASTER ABSOLWENTOM WYDZIAŁU CHEMII UMCS

W dniu 26 października w Geel pod Brukselą, w Instytucie Materiałów Odniesienia i Pomiarów (Institute for Reference Materials and Measurements – IRMM), wręczono europejskie suplementy do dyplomów magisterskich (Euromaster) z zakresu chemii analitycznej trzem absolwentom Wydziału Chemii UMCS.

Na uroczystości przedstawicielami UMCS byli dziekan Wydziału Chemii prof. dr hab. Władysław Janusz oraz koordynator UMCS ds. konsorcjum „Measurement Science in Chemistry” (MSC) – dr hab. Ryszard Dobrowolski, prof. UMCS. Pierwsze suplementy Euromaster z Wydziału Chemii otrzymały: Julianna Kurowska, Natalia Kurowska oraz Magdalena Padiasek. Na uroczystości obecni byli: dyrektor IRMM – prof. Krzysztof Maruszewski, członek the JRC Board of Governors and Member of the Board of European University Association – prof. Tadeusz Luty, przedstawiciel European Chemistry Thematic Network Association – prof. Reiner Salzer, mentor konsorcjum MSC z IRMM – prof. Philip Taylor, dziekani dziewięciu wydziałów chemicznych uniwersytetów europejskich, wchodzących w skład Konsorcjum oraz koordynatorzy programu studiów MSC z poszczególnych uniwersytetów. Dyrektor Instytutu IRMM przekazał także słowa uznania za działalność konsorcjum MSC od Komisarza (Commissioner for Research, Innovation and Science) Parlamentu Europejskiego – Maire Geoghegan-Quinn.

Pierwsza część spotkania dotyczyła działalności Konsorcjum, jego roli w kształceniu studentów chemii oraz zasad funkcjonowania. Na zakończenie tej części uroczystości prof. dr hab. Ewa Bulska z Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego, pełniąca funkcję Koordynatora Konsorcjum, przedstawiła wizję jego dalszego funkcjonowania. W drugiej części uroczystości dziekan Wydziału Chemii UW, pełniący obecnie rolę Dziekana Koordynatora MSC, prof. dr hab. Paweł Kulesza wręczył dyplomy Euromaster 30. absolwentom wydziałów chemicznych uniwersytetów europejskich wchodzących w skład konsorcjum MSC.

Dyplomy Euromaster dla studiów magisterskich przyznawane są od 2007 r. przez stowarzyszenie European Chemistry Thematic Network. Starać się o nią mogą uczelnie bądź konsorcja szkół wyższych prowadzące wspólny program nauczania. Wydział Chemii UMCS jest członkiem „Measurement Science in Chemistry” od 2007 r.

Opracowany przez Konsorcjum program nauczania, mający na celu poprawę i zharmonizowanie programów szkolnictwa wyższego w dzie-

dzinie chemii analitycznej całej Europy, spełnia wymagania stawiane przez ECTN, tj. uzyskanie w ramach programu 120 punktów ECTS, kształcenie zgodnie z wymaganiami procesu bolońskiego oraz z dokumentem „Budapest Descriptor”. W programie mogą brać udział studenci mający stopień odpowiadający licencjatowi z chemii lub przedmiotów pokrewnych z różnych uniwersytetów. Procedura naboru studentów do programu jest następująca: po pierwsze student powinien zgłosić się do koordynatora UMCS i ustalić z nim, które przedmioty z toku studiów powinien zaliczyć. Po pierwszym roku studiów magisterskich uczestniczy w międzynarodowej szkole letniej, która kończy się egzaminem. Następnie po zakończeniu drugiego roku i obronieniu pracy magisterskiej na swojej uczelni jest zobowiązany przygotować prezentację oraz krótki artykuł w j. angielskim. W trakcie studiów może uczestniczyć w wymianie międzynarodowej. Otrzymuje dwa dyplomy – polski z zakresu chemii i europejski – z węższej specjalności – chemii analitycznej.

**Ryszard Dobrowolski,
Magdalena Otto**

HISTORYCY Z ZAKŁADU ARCHIWISTYKI UMCS NA KONFERENCJI HISTORYCZNO- ARCHIWISTYCZNEJ W JEKATERYNBURGU

W trakcie obrad plenarnych w Sali Aktowej budynku Państwowego Uniwersytetu im. A. M. Gorkiego w Jekaterynburgu – A. Górak, J. Łosowski, K. Skupiński

Fot. S. I. Ciemienkova

Współpraca między historykami polskimi i rosyjskimi w przeszłości układała się różnie. W okresie PRL była ona niejednokrotnie wymuszona przez władze polityczne i z tego powodu niejednokrotnie posiadała charakter fasadowy. Po upadku ZSRR oraz transformacji ustrojowej w Polsce ograniczenia charakterystyczne dla poprzedniej epoki zniknęły i można obecnie współpracować z rosyjskimi uczelniami, ośrodkami naukowo-badawczymi czy uczonymi na zasadach partnerstwa. Dla historyków i archiwistów jest ona ważna nie tylko ze względu na bliskie sąsiedztwo i podobieństwo procesów historycznych, zachodzących w obu krajach, ale przede wszystkim z powodu bogactwa archiwów rosyjskich, w których polski badacz może znaleźć wiele cennych informacji źródłowych do dziejów Polski oraz Europy.

W czerwcu 2009 r. Zakład Archiwistyki Instytutu Historii UMCS oraz Instytut Historii Akademii Podlaskiej w Siedlcach zorganizowały dzięki inicjatywie i zaangażowaniu młodych pracowników naukowych – dr. Artura Góraka (UMCS) oraz dr. Dariusza Magiera (AP), czwartą już konferencję naukową poświęconą dziejom biurokracji. Oprócz badaczy ukraińskich aktywny udział wzięli w niej historycy rosyjscy z najważniejszych ośrodków naukowych Rosji, takich jak Moskwa, Sankt Petersburg czy Jekaterynburg. Wśród rosyjskich badaczy z tego ostatniego ośrodka była prof. Ludmiła Nikołajewna Mazur. Nawiązane wtedy kontakty z nią i innymi badaczami rosyjskimi utrzymywano po zakończeniu konferencji, dzięki czemu lubelscy badacze zajmujący się archiwistyką zostali zaproszeni do Jekaterynburga na konfe-

rencję naukową, która odbyła się tam w dniach 21–22 października tego roku.

Była to trzecia ogólnorosyjska konferencja *Dokument – Archiwum – Historia – Współczesność* zorganizowana przez Wydział Historyczny Uralskiego Państwowego Uniwersytetu im. A. M. Gorkiego (warto pamiętać, że sławny pisarz właściwie nazywał się Aleksiej Maksymowicz Pieszkow) w Jekaterynburgu. Wieńczyła ona jubileusz 40-lecia istnienia specjalności archiwistycznej w tej uczelni. W Rosji największe tradycje i osiągnięcia na polu dydaktycznym archiwistyki posiada moskiewski Rosyjski Państwowy Uniwersytet Humanistyczny (dawny Instytut Historyczno-Archiwalny) istniejący od 1930 r. Natomiast ze względu na tradycję i potencjał naukowy uralski uniwersytet stanowi drugi ośrodek kształcący archiwistów w Federacji Rosyjskiej.

Stroną merytoryczną konferencji zajęli się pracownicy dwóch jednostek organizacyjnych bezpośrednio uczących archiwistów w tym uniwersytecie Katedry Dokumentalnego i Informacyjnego Zabezpieczenia Zarządzania, kierowanej przez wspomnianą już wyżej prof. L. N. Mazur oraz Katedry Archiwistyki i Historii Ustroju, na czele której od wielu lat stoi prof. A. W. Czernouchow. W sympozjum wzięło udział ponad osiemdziesięciu uczestników, głównie badaczy zajmujących się problemami archiwistyki, archiwistów-praktyków oraz specjalistów z zakresu zarządzania dokumentacją. Wygłoszono na niej łącznie 62 referaty, zaś w tomie obejmującym materiały nadesłane przed konferencją opublikowano łącznie 90 tekstów, których autorami byli badacze rosyjscy pochodzący z Moskwy, Czyty, Kazania, Kurgany, Leśnego Miasta (dawniej tajnego i nieistniejącego na mapie ze względu na rozlokowane tam ośrodki badawcze, pracujące dla potrzeb wojska), Niżnego Tagiłu, Permu, Samary, Syktywkaru, Tiumenia, Tomska, Uchty oraz oczywiście Jekaterynburga. Znalazły się w nim także teksty badaczy z Ukrainy (z Zaporozża) i Kazachstanu (z Ałma Aty). Obrady tego sympozjum odbywały się po rosyjsku, gdyż oprócz uczestników z Lublina wszyscy referenci byli Rosjanami.

Pracownicy UMCS zaprezentowali trzy referaty. W sekcji plenarnej wystąpili prof. Krzysztof Skupień-

Fot. Z archiwum J. Łosowskiego

Uczestnicy konferencji na platformie widokowej jednego z wieżowców w Jekaterynburgu. W drugim rzędzie stoją od lewej J. Łosowski, S. N. Mazur, K. Skupieński

ski, kierownik Zakładu Archiwistyki, oraz niżej podpisany, profesor w tym zakładzie. Pierwszy z nich zajął się problemem relacji między dyplomatyką a archiwistyką, natomiast drugi z nich przedstawił poglądy polskich badaczy na kwestię przydatności badań z zakresu historii kancelarii w pracy archiwalnej. Trzeci z uczestników dr Artur Górak zaprezentował problematykę ewolucji i efektywności dziewiętnastowiecznych systemów kancelaryjnych w sekcji poświęconej teoretycznym i praktycznym aspektom dziejów kancelarii oraz zarządzania dokumentacją. Wystąpienia przedstawicieli UMCS spotkały się z zainteresowaniem nie tylko dlatego, że byli oni jedynymi gośćmi z zagranicy, ale także z powodu tematyki wystąpienia, która była bliska problematyce badań niektórych rosyjskich badaczy.

Uczestnicy konferencji mogli też dzięki kilku wycieczkom lepiej poznać miasto, oddalone od Polski

o ponad 2 tysiące kilometrów i znajdujące się w innej strefie czasowej (4 godziny różnicy). Liczy ono 1,3 milionów mieszkańców (pod względem zaludnienia zajmuje czwarte miejsce w Rosji) oraz stanowi najważniejszy ośrodek administracyjny i przemysłowy tej części Rosji. Jekaterynburg posiada doskonale zorganizowaną komunikację, w tym jedną linię metra z ośmioma stacjami. Jego centrum imponuje nowoczesnością, ale z pieczołowitością chroni się w nim zabytki przeszłości i upamiętania miejsca ważnych wydarzeń. Założono je w 1723 r. na cześć żony cara Piotra I. Najczęściej pamięta się, że w Jekaterynburgu w 1918 r. zamordowano rodzinę carską z rozkazu Lenina. Obecnie na miejscu nie istniejącego już domu, w którym dokonano tej okrutnej zbrodni, wzniesiono piękną cerkiew pod wezwaniem Wszystkich Świętych Męczenników Rosji (albo inaczej Cerkiew „Na krwi”). W tym mieście urodził się też Borys Jelcyn. Dzięki wycieczce do Sysertu, oddalonego o około 50 kilometrów na południe od Jekaterynburga, uczestnicy konferencji mogli poznać wygląd zwyczajnego dwudziestotysięcznego miasteczka uralskiego i jego uroki.

Janusz Łosowski

Fot. S. I. Ciemienkova

Uczestnicy konferencji na górze dominującej nad miasteczkiem Sysert

POLSKO-BIAŁORUSKIE ZWIĄZKI KULTUROWE, LITERACKIE I JĘZYKOWE

W dniach 14–16 października na Wydziale Humanistycznym odbyła się kolejna już edycja Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Polsko-białoruskie związki kulturowe, literackie i językowe”, której organizatorami byli Zakład Białorutenistyki Instytutu Filologii Słowiańskiej, Zakład Historii Krajów Europy Wschodniej Instytutu Historii, Instytut Polski w Mińsku oraz Polskie Towarzystwo Białorutenistyczne.

Konferencję otworzyli prof. dr hab. Halina Pelc oraz dr hab. Michał Sajewicz – przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Konferencji oraz Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Białorutenistycznego, którzy przywitali uczestników spotkania, życząc im owocnych obrad oraz satysfakcji, płynącej z kontaktów naukowych z różnymi, także zagranicznymi, ośrodkami naukowymi.

Ogółem na konferencji wygłoszono 63 referaty uczonych z Polski (Warszawy, Lublina, Zamościa, Olsztyna, Białegostoku, Krakowa, Siedlec), Białorusi (Mińska, Homla, Brześć), Słowacji (Bratysławy, Preszowa), Rosji (Moskwy) oraz Niemiec (Oldenburga). W części plenarnej, prowadzonej przez dr hab. Michała Sajewicza oraz dr. Mariusza Korzeniowskiego, wystąpiło pięciu prelegentów, z których każdy prezentował odmienną tematykę i materiał źródłowy. Jury Waszkiewicz z Mińska omówił współczesną sytuację społeczno-polityczną na Białorusi

w kontekście jej powiązań ze Wschodem i Zachodem, Ryszard Radzik z Lublina zaprezentował wizję społeczeństwa białoruskiego w poemacie Janka Kupały „Nowa ziemia”, Gun-Britt Kohler z Oldenburga analizowała stan literatury białoruskiej na początku XX w., Iwan Szejnier z Homla rozważał wpływ procesu globalizacji na rozwój poezji białoruskiej, z kolei Nina Barszczewska z Warszawy jako temat wystąpienia obrała opis zasięgu terytorialnego języka białoruskiego z punktu widzenia białoruskich emigrantów.

W dalszej części konferencji pracowało sześć sekcji: literaturoznawcza (której przewodniczyli Zoya Mielnikawa z Brześcia i Lublina oraz Iwan Szejnier z Homla), historyczna (Norbert Kasperek z Olsztyna, Wojciech Śleszyński z Białegostoku i Mariusz Korzeniowski z Lublina), etnolingwistyczna (Wiktoria Laszuk z Preszowa), językoznawcza (Iryna Budzko z Mińska), onomastyczna (Michał Sajewicz z Lublina) oraz socjologiczno-kulturowa (Ryszard Radzik z Lublina).

Przygotowywana cyklicznie konferencja jest jedną z największych tego typu spotkań, organizowanych przez polskie i białoruskie kręgi naukowe. Tu poznają się zarówno badacze o znanym nazwisku i wyrobionej renomie, jak i młodzi, początkujący naukowcy, zarówno z Polski, jak i zagranicą.

Tendencją ostatnich lat jest wzrost liczby zgłoszeń osób chętnych do udziału w konferencji. Nie bez znaczenia jest także spore zainteresowanie środowiska slawistów wydawanym od kilku lat przez UMCS w Lublinie rocznikiem „Studia Białorutenistyczne”, w którym są zamieszczane najlepsze referaty oraz unikatowe materiały, poświęcone mało zbadanym aspektom białoruskiej kultury.

Agnieszka Goral

Jury Waszkiewicz z Mińska wygłasza referat „Białoruski wybór cywilizacyjny”

Obrady planarne. Na pierwszym planie (od lewej): prof. Nina Barszczewska (UW), prof. Siarhiej Kavalou (UMCS), prof. Gun-Britt Kohler (Oldenburg), mgr Margarete Kandlin (Oldenburg)

Fot. Ze zbiorów organizatorów

SYMPOZJUM NAUKOWE W UŻGORODZIE

W dniach 1–2 października na Wydziale Historycznym Užgorodzkiego Uniwersytetu Narodowego (Użgorod, Ukraina) odbyło się Międzynarodowe Sympozjum Naukowe „Mity, obrazy i metafory narodowych historiografii”. Jego współorganizatorem było Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy.

 Obrady odbywające się w ramach Pierwszych Užgorodzkiego Spotkań Historiograficznych otworzyli: JM Rektor UUN prof. dr hab. Mykoła Wegesz oraz dziekan Wydziału Historycznego doc. dr Wołodymyr Fenycz, gorąco witając uczestników

sympozjum przybyłych z Rosji, Białorusi, Ukrainy i Polski.

Pracownik naukowy Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS – dr Leszek Mikrut – wystąpił na plenarnym posiedzeniu sympozjum z referatem wygłoszonym w języku rosyjskim: „Ludowy mit jako element składo-

Fot. Z archiwum autora

Dr Leszek Mikrut

wy narodowej historiografii Ukrainy, Polski i Rosji (na przykładzie wybranych utworów literackich)”.
Dwudniowe spotkanie na gościnnej ziemi užgorodzkiej zakończyła wycieczka po urokliwych miejscach wielokulturowego miasta nad rzeką Už.

Dr Leszek Mikrut

WELCOME TO MARIA CURIE-SKŁODOWSKA UNIVERSITY!

 Z roku na rok UMCS cieszy się coraz większym zainteresowaniem studentów zagranicznych. W semestrze zimowym roku akademickiego 2010/11 przyjechało do nas w ramach wymiany Programu LLP/Erasmus 31 studentów z całej Europy: Anglii, Czech, Francji, Hiszpanii, Litwy, Włoch i Turcji, czyniąc tym samym UMCS uczelnią międzynarodową. Zagraniczni studenci przyjeżdżający na UMCS otrzymują legitymację studencką, uczęszczają na zajęcia i zdają egzaminy, jedyną różnicą jest język wykładowy – zajęcia prowadzone są po angielsku. Dodatkowo uczęszczają przez pół roku na intensywny kurs języka polskiego w CJKP opłacany z funduszu programu Erasmus, mogą również w pełni korzystać z oferty kulturalnej i sportowej uczelni i miasta. Każdemu studentowi zagranicznemu przydzielany jest polski student-opiekun, zwany mentorem, członek organizacji Erasmus Student Network (ESN). Hasło ESN-u „Students helping Students” odzwierciedla, czym w praktyce zajmują się mentorzy: pomagają studentom odna-

leźć się w innej kulturowo rzeczowości. W dniach 28-30 września b.r., tuż przed oficjalną inauguracją roku akademickiego, Sekcja Współpracy Międzynarodowej zorganizowała dni orientacyjne dla przyjeżdżających na UMCS „Erasmusów”. Przez pierwsze dwa dni studenci zagraniczni zapoznali się ze strukturą organizacyjną naszej uczelni, a także ze specyfiką życia w naszym mieście: studenci wysłuchali prezentacji pt. „UMCS for Erasmus Incoming Students”, poznali swoich koordynatorów wydziałowych, zwiedzili miasteczko akademickie, a także wzięli udział w warsztatach przygotowanych przez organizację ESN. Trzeciego dnia „Erasmusi” zwiedzili Lublin i zobaczyli najważniejsze zabytki naszego miasta: Muzeum na Majdanku, kaplicę Świętej Trójcy na Zamku, zakrytą akustyczną, skarbiec i krypty w Archikatedrze Lubelskiej oraz Stare Miasto. Na wycieczce studenci mieli możliwość zasmakować polskiej kuchni, jedząc żurek oraz schabowego z ziemniakami w jednej z restauracji na Starym Mieście. Po takim powitaniu można się już brać do na-

Studenci zagraniczni pod CKiJP, na zdjęciu z Magdaleną Szczurek

uki. Studentom Erasmusu życzymy udanego pobytu w Lublinie!

Sekcja Współpracy Międzynarodowej pragnie podziękować Dziekanowi Wydziału Humanistycznego Panu prof. dr. hab. Henrykowi Gmiterkowi za udostępnienie Sali Rady Wydziału na zorganizowanie dni orientacyjnych dla studentów zagranicznych.

Magdalena Szczurek

Sekcja Współpracy Międzynarodowej, Centrum Badań Naukowych i Funduszy Zewnętrznych

WSPOMNIENIE EDMUNDA

5 września 2010 r. anglistyczna społeczność akademicka pożegnała na cmentarzu w Sopocie Profesora Edmunda Gussmanna, światowej sławy językoznawcę, wybitnego fonologa, wychowawcę wielu pokoleń anglistów, wieloletniego pracownika Anglistyki UMCS (1970–1980) i jej Dyrektora, założyciela i Kierownika Katedry Celtologii KUL (1982–1999), pracownika Anglistyki Uniwersytetu Gdańskiego, Kierownika Islandystyki w Katedrze Skandynawistyki Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. We wrześniu 2010 r. Profesor Edmund Gussmann miał podjąć pracę na Anglistyce Uniwersytetu Szczecińskiego. Nie zdążył – zmarł 2 września o godzinie 10 wieczorem w swoim mieszkaniu w Gdyni podczas rozmowy telefonicznej.

Profesor Edmund Gussmann urodził się 27 stycznia 1945 r. w Lubichowie (pow. Starogard). W 1968 r. ukończył na Uniwersytecie Warszawskim studia anglistyczne, po których wyjechał na stypendium do Islandii. Tam zapoznał się z dynamicznie rozwijającym się językoznawstwem generatywnym. Po powrocie do Polski w 1970 r. rozpoczął pracę w Zakładzie Anglistyki UMCS. W 1982 r. opuścił UMCS, podejmując pracę na KUL.

Jego wpływ na anglistyczne i nie tylko anglistyczne językoznawcze środowisko Lublina jest trudny do przecenienia: wprowadził nowoczesne studia lingwistyczne w Lublinie – najpierw na UMCS, następnie na KUL. Wypromował kilkunastu doktorów i doktorów habilitowanych. Na KUL założył Zakład Studiów Celto-logicznych, jeden z trzynastu istniejących w tym czasie na świecie.

Prof. dr hab. Edmund Gussmann

Profesor Edmund Gussmann był jednym z pionierów fonologii generatywnej w Polsce, a także – w późniejszym okresie – tzw. fonologii rządu. Spośród Jego dziesięciu książek trzy zostały opublikowane w najbardziej prestiżowych wydawnictwach na świecie: „Studies in Abstract Phonology”, MIT Press 1980; „Phonology: Analysis and Theory”, Oxford University Press 2002; „The Phonology of Polish”, Cambridge University Press 2007.

W centrum zainteresowań naukowych Profesora Edmunda Gussmanna znalazły się – obok języków polskiego i angielskiego – także inne języki: przede wszystkim irlandzki oraz islandzki. Był współautorem (z Aidanem Doylem) podręcznika do nauki języka irlandzkiego dla Polaków („An Ghaeilge. Podręcznik do nauki języka irlandzkiego”, KUL, Lublin 1987), jak również irlandzkiego indeksu a tergo („A Reverse Dictionary of Modern Irish”, Folium, Lublin 1996). Był redaktorem kilku tomów zbiorowych. Publikował swoje prace w USA, Wiel-

kiej Brytanii, Holandii, Niemczech, Szwecji, Danii, Austrii, Irlandii, Islandii i Rosji.

Doskonale pamiętam – jako student drugiego roku filologii angielskiej UMCS – pierwsze tygodnie zajęć z językoznawstwa generatywnego z Eddy’em – jak Go wtedy nazywaliśmy. Posługiwał się wspaniałym, idiomatycznym angielskim, z pasją wykładał składnię generatywną. Na nasze studenckie narzekania, iż gramatyka generatywna jest nie do nauczenia się, odpowiadał krótko: a cóż to takiego trudnego? – trzeba po prostu się uczyć! Koniec. Kropka. Arsenal środków perswazji, jaki często stosował, był nader skromny: dwója z zaliczenia, dwója z egzaminu, dwója z poprawkowego. Działał jednak niezwykle inspirująco – na studentów, na młodszych pracowników, na kolegów.

Przez całe życie szukał prawdy. Szukał Prawdy Absolutnej – widziałem w Jego mieszkaniu na sięgających sufitu regałach traktaty filozoficzne i religijne, które zgłębiał. Z pasją opowiadał o tekstach

PROF. DR. HAB. GUSSMANNA (1945–2010)

apokryficznych, o Ewangelii według św. Tomasza, które czytał w języku greckim i koptyjskim. Szukał Prawdy Naukowej – bez reszty poświęcił się analizie struktur językowych. Szukał także prawdy ludzkiej. Tę ostatnią rzadko znajdował – poszukiwanie jej było dla Niego źródłem wielu gorzkich rozczarowań. Stawiał sobie i innym niezwykle wysokie wymagania. Nie wszystkim z grona jego uczniów, przyjaciół i znajomych udało się tym wymaganiom sprostać.

Źle znosił oznaki sprzeciwu. Oto cytaty z artykułu, jaki ukazał się w „Irish Times” 25 IX 2010 r.:

„A powerful, sometimes dominating personality, Gussmann developed his Celtic programme by obliging students of English at the University to study either Irish or Welsh too. He brooked no opposition from students who complained that they had no interest in Celtic languages, telling them that, if they were unhappy at the Catholic University, they were welcome to move to Dublin's state controlled university, where they could study compulsory Marxist-Leninist theory. [Gussmann, osobowość potężna i dominująca, rozwinął studia celologiczne, zmuszając studentów anglistyki, aby studiowali albo irlandzki albo walijski. Nie tolerował sprzeciwu studentów, którzy skarżyli się, że nie są zainteresowani językami celtyckimi. Mówił im, że jeśli są nieszczęśliwi z tego powodu, to mogą przejść na uniwersytet państwowy i tam studiować teorię marksizmu-leninizmu].”

Był tytanem pracy; miał mało zrozumienia dla osób „gnuśnych”, i „objających się”. Rzadko zresztą próbował tonować swoje opinie, na-

wet w stosunku do swoich kolegów i przyjaciół. Nierzadko jego wychowankowie, którzy wedle jego oceny „pobłądzili”, mieli okazję usłyszeć, iż „taplają się w sadzawkach bełkotliwych teorii”.

„Pomimo zafascynowania strukturą gramatyczną irlandzkiego” – czytamy w artykule w „Irish Times”:

„Gussmann had little interest in Irish culture and society, and felt more at home in England and Scandinavia. One of his constant gripes was the way the Irish language teachers in Lublin spoke English, which he once described as «barbarous». [Gussmann nie interesowała Irlandia i irlandzka kultura, najlepiej czuł się w Anglii i Skandynawii. Narzekał na język angielski, jakim posługiwali się Irlandczycy nauczający irlandzkiego w Lublinie, określając go jako «barbarzyński»].”

Nie znosił obłudy i podwójnych standardów, tak w życiu, jak i nauce. Nade wszystko cenił szczerą przyjaźń, którą potrafił odwzajemnić. Bezgranicznie oddany sprawom nauki – nic tak bardzo nie leżało mu na sercu, jak rozwój naukowy jego wychowanków – sam wymagał bezwarunkowego oddania. Łatwo było Go zranić – odmowę akceptacji jego wizji świata nierzadko traktował jako osobistą klęskę.

Miał zwyczaj myśleć i mówić o społeczności akademickiej jak o rodzinie. O swoim pierwszym doktorancie mawiał, że jest jego „naukowym synem”, zaś doktora wypromowanego przez swojego pierwszego doktoranta nazywał „naukowym wnukiem”.

Był znawcą i miłośnikiem muzyki klasycznej, w swoich zbiorach miał ogromne ilości płyt. Gdy wracał

z prestiżowego stypendium Fulbrigha w USA, wprowadził celnika w osłupienie, informując go, że nie ma żadnych oszczędności, przywozi natomiast ze sobą setki płyt z muzyką klasyczną. Czytał w oryginale sagi islandzkie i obdarowywał nimi kolegów w nadziei, że kiedyś skłonni będą nauczyć się języka islandzkiego. Wręczając mi kiedyś napisaną przez siebie i Aidana Doyle'a książkę do nauki irlandzkiego, powiedział, iż ma nadzieję, że zrobię z niej właściwy użytek. Swego czasu wielbiciel Teodora Parnickiego (miał wszystkie dzieła tego autora na półce), kazał czytać młodszym kolegom, swoim doktorantom opasłe powieści, by następnie odpytywać ich z fabuły. Znał grekę, studiował język koptyjski. Zamierzał studiować hebrajski.

Nie usłyszymy już od niego o zawołaniach języka koptyjskiego, o samogłoskach i trybie łączącym w islandzkim i staroislandzkim. Studenci anglistyki i skandynawistyki nie usłyszą o umlautach w językach germańskich, wielkiej przesuwce samogłoskowej w angielskim. Nie usłyszymy już charakterystycznego sformułowania: „No wiecie państwo, coś takiego! – żeby nie wiedzieć, jaka jest różnica między umlautem i ablautem?!” Nie dokończymy z Nim przerwanej rozmowy. Profesor Edmund Gussmann jednak nie umarł, „nie cały umarł”, jak mówi poeta – uczony światowego formatu, pozostawił po sobie dzieło: niezwykle bogaty i wartościowy dorobek naukowy, który przez wiele lat będzie inspirował językoznawców w Polsce i na świecie. Pozostawił liczne grono uczniów, którzy będą kontynuowali i rozwijali Jego idee, zachowując Go na długie lata we wdzięcznej pamięci.

Henryk Kardela

UMCS W BARWACH LUŻYTANII

30 LAT HISTORII JĘZYKA PORTUGALSKIEGO W LUBLINIE

Historia języka portugalskiego w Lublinie i jego 30-letniej tradycji w progach naszej Uczelni to historia życia prof. Barbary Hlibowickiej-Węglarz i jej zamiłowania do języka i kultury krajów luzofońskich. Języka portugalskiego uczyła się jako samouk, studiując romanistykę na Uniwersytecie Wrocławskim, znając już dobrze j. francuski i hiszpański. W 1979 r., jako jedna z pierwszych stypendystek rządu portugalskiego, wyruszyła do Lizbony, by uczestniczyć w rocznym Kursie Języka i Kultury Portugalskiej, organizowanym z myślą o europejskich studentach. Po powrocie, w 1980 r., przy wsparciu i zainteresowaniu ze strony ówczesnego kierownika Zakładu Filologii Romańskiej, prof. Jerzego Falickiego, doprowadziła do powstania pierwszego lektoratu języka portugalskiego w historii UMCS. Choć j. portugalski był wówczas mało znany na naszej uczelni, a studenci filologii romańskiej mogli wybierać jedynie hiszpański albo włoski jako drugi język romański, zainteresowanie kielkującym lektoratem stawało się z roku na rok coraz większe. Jeszcze w 1980 r., po usilnych staraniach ze strony przyszłej pani profesor, udało się sprowadzić z Instytutu Języka i Kultury Portugalskiej z Lizbony ok. 2000 książek. Kilka lat później, w 1984 r., prof. Barbara Hlibowicka-Węglarz z myślą o nowych studentach opublikowała antologię tekstów „Portugal Contemporâneo”. Od pierwszych lat funkcjonowania lektoratu języka portugalskiego w UMCS organizowano tzw. wieczory portugalskie, na których studenci zgłębiali swą wiedzę na temat kultury portugalskiej.

W 1992 r. Zakład Filologii Romańskiej UMCS został zaproszony

do wzięcia udziału w europejskim programie TEMPUS JEP 3201, koordynowanym przez prof. dr. Jiri'ego Cernego z Uniwersytetu w Ołomuńcu. Przedsięwzięcie, trwające trzy lata, nosiło tytuł *Estudios hispánicos y portugueses* i przyczyniło się do rozwoju studiów iberystycznych w Lublinie. W ramach programu TEMPUS, zarówno profesorowie, jak i studenci mieli okazję do głębszego poznania Portugalii i Hiszpanii, mogli skorzystać z kwerendy bibliograficznej na uniwersytetach obu krajów oraz nawiązać wiele interesujących kontaktów z iberyjskimi naukowcami. Te wszystkie czynniki złożyły się na możliwość utworzenia w 1993 r. nowego kierunku – filologii iberyjskiej w UMCS. Język portugalski zdobył nowy status – przedmiotu obowiązkowego. Wraz ze znacznym zwiększeniem liczby godzin j. portugalskiego pojawiły się również inne przedmioty, tj.: literatura portugalska, historia Portugalii, gramatyka opisowa, kultura Portugalii.

Przez całe lata 90., już po doktoracie obronionym w 1986 r. w Krakowie, przyszła pani dziekan kontynuowała swoje badania w zakresie lingwistyki, poświęcając szczególną uwagę tematyce związanej z kategorią aspektu w j. portugalskim. Uwieńczeniem jej pracy była habilitacja w 1998 r. na podstawie książki „Processos de expressão do aspecto na língua portuguesa”. Była to pierwsza w Polsce praca habilitacyjna z językoznawstwa portugalskiego, napisana w języku portugalskim. W 2000 r. została uhonorowana indywidualną nagrodą ministra edukacji.

Jeszcze w latach 90. do kadry dydaktycznej dołączył mgr Mirosław Jawor, a rok później – mgr Edy-

ta Jabłonka, która w 2004 r. obroniła swą pracę doktorską napisaną pod kierunkiem prof. Barbary Hlibowickiej-Węglarz.

Podpisanie umowy partnerskiej między Lublinem a portugalskim Viseu w 1998 r. przyczyniło się nie tylko do nawiązania bliższych relacji między tymi dwoma miastami, ale także do rozwoju lubelskiej „portugalistyki”. Dzięki bardzo dobrym kontaktom z władzami miasta Viseu, stało się możliwe zaproszenie do Lublina lektora j. portugalskiego, Lino Matos, który zdążył się zadomowić w naszym mieście, prze-trwał już 10 ciężkich polskich zim i teraz bez obaw myśli o następnych. W 2000 r. pierwsi studenci wyjechali na stypendia ufundowane przez prezydenta miasta Viseu – dr. Fernando de Carvalho Ruas. W 2003 r. w wyniku rozwijających się kontaktów z Viseu podpisano protokół współpracy między UMCS a lizbońską Universidade Católica Portuguesa w ramach Programu ERASMUS, czyniąc możliwą wymianę zarówno profesorów, jak i studentów.

W 2003 r. zorganizowaliśmy Dni Kultury i Języka Portugalskiego, trzydniowy międzynarodowy kongres, w którym uczestniczyli portugalscy profesorowie i polscy luzytaniści. Oprócz części naukowej, na której zaprezentowano referaty na temat języka i kultury portugalskiej, dużym zainteresowaniem cieszyła się część kulturowa, składająca się z serii imprez towarzyszących, tj.: koncert muzyki, spektakl teatralny, deklamacja poezji, prezentacja tańca itp. W tym samym roku dołączyła do naszej kadry młoda absolwentka, Justyna Wiśniewska, która dziś kończy już swą rozprawę doktorską.

Wreszcie, 8 listopada 2005 r., po latach pracy, zderzeń z biurokracją

oraz przeszkód rozmaitej natury, otwarto Centrum Języka Portugalskiego Instytutu Camõesa w Lublinie – pierwsze i jak dotychczas jedyne w Polsce centrum, stanowiące ukoronowanie wieloletnich starań prof. Barbary Hlibowickiej-Węglarz i jej kolegów z zakładu. Olbrzymie wsparcie i pomoc zawdzięczamy ówczesnemu Rektorowi UMCS – prof. Marianowi Harasimiukowi.

W ciągu pięciu lat funkcjonowania centrum, od 2005 do 2010, udało się zorganizować około 100 różnych imprez kulturalnych. Były wśród nich wykłady, konferencje, wystawy, koncerty, spektakle teatralne, promocje książek i prezentacje filmów. Studenci każdego dnia mogą korzystać z biblioteki centrum i zasobów multimedialnych. Centrum prowadzi również kursy j. portugalskiego dla wszystkich chętnych z całego regionu.

Jednym z osiągnięć, z których jesteśmy bardzo dumni, było przygotowanie i wydanie w 2008 r. „Słownika tematycznego polsko-portugalskiego”, pierwszego słownika tego typu w Polsce, będącego dziełem wszystkich kolegów z Zakładu Języka i Kultury Portugalskiej. Powodem do dużego zadowolenia było również wprowadzenie w 2008 r. j. portugalskiego do jednego z najlepszych liceów lubelskich – III LO im. Unii Lubelskiej.

Nasi studenci są obecni w Portugalii od jej północnych krańców aż po południowe wybrzeża, od Uniwersytetu w Algarve aż po Uniwersytet Trás-os-Montes e Alto Douro, od lisbońskich Universidade Aber-

Fot. Z archiwum CJP

Wykład dla studentów – prof. Dionísio Vila Maior z Universidade Aberta w Lizbonie (maj 2009)

ta i Escola Superior de Educação aż po Uniwersytet w Porto. To oni reprezentują naszą uczelnię w ramach programu ERASMUS, zarówno podczas godzin spędzonych na pilnej nauce, jak i tygodni i miesięcy, spędzonych na korzystaniu z największych dobrodziejstw Portugalii. Nie można też zapomnieć o tych, którym studia umożliwiły wyjazd do Brazylii, gdzie stypendyści uczą się na Uniwersytecie w Ijuí, w stanie Rio Grande do Sul.

Nasi studenci portugaliści, począwszy od 2010 r., zaczęli wydawać swoją gazetę studencką, w której można znaleźć wiele ciekawych artykułów na temat Portugalii i innych krajów luzofońskich.

W ostatnich latach naszą kadrę dydaktyczną wzmocniły też dr Renata Szmidt (literatura portugalska i luzo-afrykańska) i dr Natalia Klidzio (literatura brazylijska). Obecnie Zakład Języka i Kultury Portugalskiej UMCS liczy już siedem osób i prowadzi ożywione kon-

Fot. Z archiwum CJP

Zajęcia praktyczne „Gry i zabawy w kulturze Portugalii” (maj 2010)

takty z siedmioma uniwersytetami w Portugalii i Brazylii.

Jako jedyni w Polsce i Europie Wschodniej zdobyliśmy uprawnienia do przeprowadzania międzynarodowego egzaminu z j. portugalskiego w wersji brazylijskiej CELPE-Bras. Posiadamy również uprawnienie do przeprowadzania międzynarodowego egzaminu z języka portugalskiego w wersji europejskiej CAPLE.

Naszą wieloletnią pracę zauważono za granicą w krajach luzofońskich. W ubiegłym roku pani profesor Barbara Hlibowicka-Węglarz została uhonorowana wysokim odznaczeniem państwowym przez prezydenta Portugalii, a w uznaniu licznych zasług na polu promowania języka i kultury portugalskiej Ministerstwo Spraw Zagranicznych Brazylii powołało panią profesor na stanowisko Konsula Honorowego Brazylii.

Lino Matos

Fot. Z archiwum CJP

Wizyta Ambasadora Republiki Portugalii w Polsce JE José Sequeira e Serpa (czerwiec 2007)

Pierwszym, który pisemnie wyraził myśl utworzenia specjalnego muzeum Uczelni, był doc. dr Kazimierz Sand z Wydziału Prawa i Administracji. Swoje sugestie skierował do rektora UMCS prof. dr. hab. Wiesława Skrzydły 7 kwietnia 1976 r. Decyzję o rozpoczęciu prac przygotowawczych zmierzających do zorganizowania Muzeum Uniwersytetu podjęto na posiedzeniu Kolegium Rectorskiego 4 czerwca 1976 r. Powołano też zespół, którego zadaniem było opracowanie koncepcji organizacji i funkcji muzeum. W skład zespołu weszli: prof. dr Tadeusz Mencil, doc. dr Kazimierz Sand i doc. dr hab. Józef Szymański. Na posiedzeniu zespołu 29 października 1976 r. przedstawiono wstępne propozycje uregulowań prawnych przyszłego Muzeum. Przewodniczącym zespołu został doc. dr hab. J. Szymański. Opracował memoriał do Senatu UMCS w sprawie utworzenia Muzeum i Archiwum UMCS.

6 stycznia 1979 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Komisji ds. Muzeum i Archiwum. Przewod-

Fot. Dariusz Boruch

Otwarcie wystawy przez prorektora Ryszarda Szczygła

30 LAT MUZEUM UMCS

W październiku 2010 r. przypadł jubileusz 30-lecia działalności uniwersyteckiego Muzeum. Oficjalne otwarcie placówki muzealnej UMCS odbyło się 3 października 1980 r. Poprzedziły je jednak kilkuletnie dyskusje na temat koncepcji takiej uniwersyteckiej placówki, zwłaszcza że nie funkcjonowały w polskich uczelniach podobne jednostki organizacyjne.

niczył jej doc. dr hab. Józef Szymański, kierownik Zakładu Nauk Pomocniczych Historii. Rok 1979 i 1980 poświęcono gromadzeniu obiektów muzealnych pozwalających na zorganizowanie stałej wystawy obrazującej historię i dzień dzisiejszy UMCS. Muzeum organizacyjnie umieszczone zostało na Wydziale Humanistycznym na mocy zarządzenia rektora z 1 grudnia 1980 r. Zarządzeniem powołano Zakład Nauk Pomocniczych Historii i Bibliotekoznawstwa z Pracownią „Muzeum UMCS”.

W kolejnych latach działalności uniwersyteckiego Muzeum gromadzono obiekty dokumentujące dzieje UMCS i sukcesywnie uzupełniano

lub zmieniano elementy wystawy stałej. Organizowano też liczne wystawy czasowe.

Rok 1999 przyniósł istotne zmiany w usytuowaniu organizacyjnym Muzeum w strukturze Uniwersytetu. Zarządzeniem rektora z września 1999 r. Pracownia „Muzeum UMCS” została wyłączona z Zakładu Nauk Pomocniczych Historii i Bibliotekoznawstwa i włączona do Archiwum UMCS. Jednocześnie wprowadzono do pionu prorektora ds. ogólnych jednostkę „Archiwum i Muzeum UMCS”. W takim usytuowaniu uniwersyteckie Muzeum funkcjonuje od 1 października 1999 r.

Zmiany organizacyjne nie miały jednak żadnego wpływu na funkcje realizowane przez Muzeum, a mianowicie funkcję kumulacyjną, poznawczą, dokumentacyjną i dydaktyczno-wychowawczą. Te cztery podstawowe funkcje wyróżniają

muzeum spośród innych instytucji zajmujących się szeroko pojętą kulturą, a spełniając te funkcje, Muzeum pełni rolę symbolicznej dokumentacji kultury. W Muzeum Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej są stosowane przepisy Ustawy o muzeach z dnia 21 listopada 1996 r. (Dz. U. z dnia 20 stycznia 1997 r.) z późniejszymi zmianami – Ustawa o zmianie ustawy o muzeach z dnia 29 czerwca 2007 r. (Dz. U. z dnia 31 lipca 2007 r.). Funkcjonowanie uniwersyteckiego muzeum znajduje też odzwierciedlenie w niektórych przepisach Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. (Dz. U. z dnia 30 sierpnia 2005 r.).

Fot. Dariusz Boruch

Muzealne ekspozycje cieszyły się dużym zainteresowaniem przybyłych gości

Fot. Dariusz Boruch

Zgromadzeni na uroczystości 30-lecia Muzeum UMCS

W trakcie 30 lat działalności uniwersyteckie Muzeum przygotowało 190 wystaw o różnorodnej tematyce. Zbiory liczą łącznie 17 871 obiektów, w tym 4898 muzealiów artystyczno-historycznych i 12 973 fotografii (od początku funkcjonowania Uniwersytetu do dzisiaj).

Z okazji jubileuszu pracownicy Muzeum przygotowali okolicznościową wystawę.

Zaprezentowano na niej dorobek Muzeum w postaci fotografii z wystaw, licznych katalogów wystaw, zaproszeń na wernisaże i afiszy. Nie zabrakło również wyboru obiektów muzealnych, którymi uniwersyteckie Muzeum może się pochwalić. Pokazano dawny sztandar UMCS, odznaczenia, które otrzymał Uni-

wersytet, medale pamiątkowe. Uniwersyteckie Muzeum ma w swoim zasobie pokaźny zbiór sztuki współczesnej – głównie rysunki i małe formy graficzne – ekslibrisy. Nie wielki fragment tych zbiorów pokazano na wystawie. W dziale „Dokumenty” najciekawszym obiektem był akt nadania Uniwersytetowi gruntów miejskich pod przyszłą zabudowę. Na wystawie udokumentowano również udział studentów w życiu Uniwersytetu – plakaty i znaczki turystyczne, medale i dyplomy nagród dla studenckich teatrów.

Teraz Muzeum czeka dalsza codzienna praca dla środowiska akademickiego UMCS i mieszkańców Lublina.

Jerzy Kasprzak

Fot. Dariusz Boruch

Prorektor Ryszard Szczygiel

Mgr Marianna Podsiadły

POŻEGNANIE

29 września 2010 roku na cmentarzu przy Drodze Męczenników Majdanka pożegnaliśmy naszą Koleżankę – mgr Mariannę Podsiadłą (6.10.1927–21.09.2010). W latach 1966–1987 pracowała jako lektor, wykładowca i starszy wykładowca języka rosyjskiego w Studium Języków Obcych UMCS (obecnie Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych).

Wyróżniała ją życzliwość wobec współpracowników, solidność, uczciwość i rzetelność w pracy, co zostało docenione w powołaniu Jej na stanowisko kierownika SJO. Funkcję tę pełniła w latach 1975–1984.

Została odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi i wielokrotnie uhonorowana nagrodami rektorskimi UMCS.

W sytuacji niedoboru na rynku wydawniczym materiałów dydaktycznych do nauczania języków obcych sama opracowywała i aktywizowała kolegów do wydawania własnych podręczników dla różnych kierunków studiów. Z perspektywy czasu bardziej doceniamy mobilizowanie nas do takiej pracy twórczej.

Bardzo ciepło odebraliśmy słowa wypowiedziane nad grobem Pani Marianny przez Jej uczennice z Liceum Pedagogicznego nr 2 w Lublinie, które wspominały rok 1951 – początek ich nauki w szkole i spotkanie z młodą nauczycielką, wychowawczynią ich klasy, późniejszą przyjaciółką, prawie siostrą.

Zachowajmy ją w życzliwej pamięci...

Koleżanki i Koledzy z Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS

40 LAT INSTYTUTU FIZYKI UMCS Z PERSPEKTYWY PRACOWNIKA

28 października w Auli Instytutu Fizyki odbyła się uroczystość Jubileuszu 40 lat Instytutu Fizyki. Pomysłodawcą był dyrektor Instytutu Fizyki – prof. Zbigniew Korczak. W pierwszej części uroczystości uczestniczył JM Rektor UMCS prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski oraz prorektor ds. kształcenia prof. dr hab. Stanisław Chibowski. Obecni byli przedstawiciele ośrodków akademickich Krakowa, Poznania, Warszawy i Łodzi. Szczęśliwie mogli wziąć też udział wszyscy byli dyrektorzy Instytutu Fizyki.

W tej części uroczystości profesorowie S. Szpikowski i M. Budzyński przybliżyli historię Instytutu, krótkie informacje statystyczne zaprezentował obecny dyrektor. Następnie kierownicy Katedry i Zakładów zaprezentowali jednostki, którymi kierują. W holu zaprezentowano wystawę fotograficzną, którą przygotował mgr Remigiusz Błażewicz. Po południu w Domku Kościuszków odbyło się spotkanie towarzyskie z udziałem gości, byłych i obecnych pracowników Instytutu, doktorantów oraz studentów. W powszechnym odczuciu uroczystość była udana i bardzo dobrze zorganizowana.

Instytut Fizyki UMCS został utworzony 1 września 1970 r. W tym samym dniu rozpocząłem w nim pracę, przechodząc wszystkie etapy rozwoju naukowego od asystenta do dyrektora Instytutu i dziekana Wydziału. Naturalną koniecznością jest więc przedstawienie historii Instytutu, pokazanie zmian, jakie zaszły w ciągu jednego pokolenia fizyków, oddanie atmosfery pracy oraz odda-

nie hołdu i wyrazów uznania Kierownictwu Instytutu, ówczesnym autorytetom naukowym oraz starszym Kolegom.

Na szczególne wyrazy uznania zasługuje pierwszy dyrektor – doc. dr hab. Stanisław Szpikowski i jego współpracownicy. Stworzona przez niego struktura organizacyjna z wielkimi zmianami funkcjonuje do dzisiaj. Była wzorowana na zachodnich jednostkach naukowo-dydaktycznych. Stworzono nam, jak na tamten okres, bardzo dobre warunki do pracy naukowej. W Instytucie panowała atmosfera wzajemnej życzliwości. Zawsze można było liczyć na pomoc kolegów lub przełożonych. Atmosfera ta utrzymuje się dzisiaj. Działania Dyrektora Szpikowskiego wspierali jego zastępcy – doc. dr Bogdan Adamczyk i doc. dr hab. Jadwiga Skierczyńska. Funkcje z-cy dyrektora ds. technicznych, ku naszemu zadowoleniu, przez 32 lata sprawował mgr Józef Pomorski.

W latach 70. badania teoretyczne koncentrowały się wokół fizyki jądrowej oraz ciała stałego. Problematyka w zakresie fizyki doświad-

Fot. Marek Kosior

Uczestnicy obrad w Auli Fizyki

Fot. Marek Kosior

Wystąpienie JM Rektora prof. Andrzeja Dąbrowskiego podczas uroczystości

czalnej obejmowała: spektrometrię mas i implantację jonów; spektroskopię jądrową, fizykę ciała stałego oraz biofizykę. Wiodącą specjalnością naukową była spektrometria mas stąd określenie – Polska Szkoła Spektrometrii Mas – kierowana przez prof. W. Żuka. Doc. D. Stachórska i prof. M. Piłat zainteresowania swoje skierowali na zagadnienia dydaktyczne szkoły średniej. Kierowany przez nich zespół w latach 80. zmonopolizował w skali kraju przygotowywanie podręczników z fizyki dla szkół średnich. Wydali w sumie około 15 podręczników.

W latach 70. finansowanie badań naukowych było nadzwyczaj skromne. Pieniądzy wystarczało tylko na zakup elementów konstrukcyjnych. Wydarzeniem był zakup analizatora wielokanałowego NTA-256 produkcji węgierskiej. Najpoważ-

niejszym zakupem był implantator jonów na 300 keV, który do dzisiaj jest wykorzystywany dzięki wysiłkom pracowników, którzy go obsługują. Ciągła modernizacja zapewnia, iż jest to jedyny tego typu przyrząd w skali kraju.

W latach 70. kończyła się era elektroniki lampowej, a rozpoczynała era elektroniki tranzystorowej. Budowaliśmy aparaturę elektroniczną najpierw z tranzystorów germanowych (TG-2, TG-5, TG-70) potem krzemowych. Wówczas w fizyce doświadczalnej niezbędna była znajomość elektroniki. Dziś potrzebna jest znajomość praktycznej informatyki. Niezbędnym było również stworzenie bazy technologicznej do przygotowania próbek.

Istotną rolę przy budowie naszej aparatury odgrywały warsztaty: mechaniczny, elektroniczny i szklarski. Pracownicy warsztatów byli nie tylko wykonawcami elementów aparatury, ale także nieformalnymi jej konstruktorami. Zwykle przedstawialiśmy szkic danego elementu, zaś reszta była dopracowywana w czasie wykonania. Na wyrazy uznania zasługują panowie: Stanisław Bronisz, Tadeusz Kopyś i Dariusz Puliński.

W ciągu 40 lat istotnie zmieniły się zasady zbierania i opracowywania wyników pomiarów. Na początku lat 70. wyniki pomiarów były opracowywane ręcznie (czę-

sto metodą graficzną). W skomplikowanych przypadkach dane były wprowadzane do komputera lampowego (UMC1) za pomocą perforowanej taśmy papierowej. Wyniki obliczeń były drukowane za pomocą dalekopisu lub wyprowadzane z wykorzystaniem plottera. Później dane były wprowadzane za pomocą perforowanych kart typu IBM. Kolejny etap to era komputerów typu PC – ZX-Spectrum i IBM – programy i dane wprowadzane były za pomocą taśmy magnetofonowej oraz na dyskietkach. Wraz z wzrostem gęstości zapisu malały ich rozmiary: 8', 5,25' oraz jeszcze używane 3,5'.

W początkowym okresie wyniki publikowaliśmy w materiałach konferencyjnych lub w czasopiśmie lokalnych np. biuletynie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego – „Folia Societatis Scientiarum Lublinensis”. Dość szybko rosła ranga publikacji naukowych z naszego ośrodka. Pierwszy artykuł w „Nature” opublikował dr Stanisław Krawczyk w roku 1978. Dotyczył on przewodnictwa jonowego błon biologicznych.

Do rozwoju ośrodka przyczyniło się oddanie do użytku w 1973 r. budynku „średniej fizyki” oraz wieżowca w 1976 r. Nowe pomieszczenia były niezbędne w związku ze wzrastającą liczbą studentów, pracowników oraz konstruowaniem i zakupami nowej aparatury.

W ciągu 40 lat zmieniło się zaangażowanie pracowników w działalność Instytutu, Wydziału i Uczelni. W latach 70. powszechnym było zatrudnienie tylko u jednego pracodawcy. Nieformalny czas pracy pracownika naukowo-dydaktycznego trwał do godziny 18 i dłużej. W czwartki o godz. 17 rozpoczynały się odczyty organizowane przez Oddział Lubelski PTF. Po odczycie rozpoczynały się „herbatki PTF”. Na „herbatach” kontynuowano dyskusje związane z wykładami. Jeśli nie było w tym dniu odczytu, to przedstawiano sprawozdanie z konferencji, informacje o najnowszych osiągnięciach naukowych lub referowano

ciekawe artykuły fizyczne. Głównym organizatorem „herbatek” była doc. J. Skierczyńska, która dbała o program oraz skłaniała nas do wypowiedzi w języku angielskim. Spotkania te spełniały integrującą rolę w środowisku lubelskich fizyków.

Należy podkreślić istotną rolę staży krajowych i zagranicznych oraz kontaktów naukowych z ośrodkiem warszawskim, krakowskim i poznańskim. Doświadczenia kolegów, którzy odbyli studia doktoranckie w Warszawie były wykorzystane przy uruchamianiu w 1992 r. pierwszych w Uczelni studiów doktoranckich z fizyki.

Istotnym elementem naszej pracy jest działalność dydaktyczna oraz profilowanie jej zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy. Z tego powodu w 1991 r. utworzyliśmy nową specjalność – fizyka komputerowa. Wsparcie kolegów matematyków pozwoliło na otwarcie w roku

Pierwszy dyrektor Instytutu Fizyki prof. Stanisław Szpikowski wraz z obecną wicedyrektorką dr hab. Bożeną Jasińską w przerwie podczas obrad

Dziekan Wydziału MFI prof. Zdzisław Rychlik otwiera spotkanie w Dworcu Kościuszków

Skład dyrekcji Instytutu Fizyki w ciągu minionych 40 lat:

1970–1978 dyrektor – prof. S. Szpikowski; zastępcy – prof. B. Adamczyk (1970–1978) i prof. J. Skierczyńska (1971–1975) oraz zastępca ds. technicznych mgr J. Pomorski (1971–2003)

1978–1987 – prof. B. Adamczyk; zastępca – prof. M. Piłat (1978–1981), dr J. Zinkiewicz (1981–1984), prof. D. Mączka (1984–1987)

1987–1999 – prof. M. Budzyński; zastępca – prof. P. Rozmej (1987–1991), prof. M. Załuźny (1991–1994), dr hab. Z. Korczak (1994–1999)

1999–2006 – prof. M. Załuźny; zastępca – dr hab. Z. Korczak (1999–2000), prof. L. Michalak (2000–2006)

2006–2008 – prof. W. Gruszecki; zastępca – dr W. Grudziński

2008– obecnie – dr hab. Z. Korczak; zastępca – dr hab. B. Jasińska.

W skład Instytutu Fizyki początkowo wchodziły 4 zakłady, których kierownikami byli:

Zakład Fizyki Doświadczalnej – doc. dr hab. Mieczysław Subotowicz,

Zakład Fizyki Jądrowej – prof. dr hab. Włodzimierz Żuk,

Zakład Fizyki Ogólnej – doc. dr hab. Danuta Stachórska,

Zakład Fizyki Teoretycznej – doc. dr hab. Stanisław Szpikowski.

Obecnie w skład Katedry Fizyki Teoretycznej kierowanej przez prof. dr. hab. Krzysztofa Pomorskiego wchodzi 4 zakłady kierowane przez:

Zakład Astrofizyki i Teorii Grawitacji – prof. dr hab. Krzysztof Murawski,

Zakład Fizyki Matematycznej – prof. dr hab. Andrzej Gózdź,

Zakład Teorii Fazy Skondensowanej – prof. dr hab. Karol Izidor Wysocki,

Zakład Teorii Jądra Atomowego – prof. dr hab. Bożena Pomorska.

Część doświadczalną tworzą następujące jednostki, których kierownikami są:

Zakład Biofizyki – prof. dr hab. Wiesława Gruszecki,

Zakład Fizyki Jonów i Implantacji – dr hab. Jerzy Żuk, prof. nadzw.,

Zakład Fizyki Molekularnej – dr hab. Leszek Wójcik, prof. nadzw.,

Zakład Fizyki Powierzchni i Nanostruktur – prof. dr hab. Mieczysław Jałochowski

Zakład Metod Jądrowych – prof. dr hab. Mieczysław Budzyński,

Zakład Spektrometrii Mas – prof. dr hab. Stanisław Hałas,

Pracownia Dydaktyki Fizyki – dr Waldemar Berej.

Fot. Marek Kosior

Nasi goście: prof. Wojciech Nawroć – UAM (z lewej strony), prof. Andrzej Kamiński UMCS – Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Fizycznego (w centrum) oraz prof. Reinhard Kulesa UJ – Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Fizycznego w poprzedniej kadencji

akademickim 2001/2002 nowego kierunku studiów – informatyka. W 2005 r. utworzono Instytut Informatyki. Kadre Instytutu Informatyki zasilili profesorowie fizyki posiadający również dorobek naukowy w zakresie informatyki: prof. dr hab. Wiesław A. Kamiński, prof. dr hab. Paweł Mikołajczak, prof. dr hab. Juliusz Sielanko oraz 2 doktorów habilitowanych.

Solidne podwaliny pod dzisiejszy stan badań naukowych oraz znakomitą sytuację kadrową zostały założone kilkadziesiąt lat temu. Obecnie profesorowie i doktorzy habilitowani stanowią 41% zatrudnionych nauczycieli akademickich.

Wiele grup naukowych jest znanych w kraju i na arenie międzynarodowej. Na wyróżnienie zasługują badania prowadzone przez grupy kierowane przez: prof. M. Jałochowskiego (fizyka powierzchni), prof. T. Goworka (anihilacja pozytonów), profesorów W. I. Gruszeckiego i S. Krawczyka (biofizyka), K. I. Wysockiego i M. Załuźnego (teoria fazy skondensowanej) oraz prof. K. Pomorskiego (teoria jądra atomowego). W powszechnym użyciu, wśród specjalistów, funkcjonuje już określenie „Lubelska Szkoła Teorii Jądra Atomowego”.

Przez kilkanaście lat Instytut Fizyki, oceniany oddzielnie, posiadał pierwszą kategorię wg klasyfikacji

Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (wcześniej KBN).

Instytut organizuje szereg cyklicznych konferencji międzynarodowych: „International Conference on Ion Implantation and Other Applications of Ions and Electrons”, „Polish Seminar on Positron Annihilation”, „Warsztaty Fizyki Teoretycznej w Kazimierzu Dolnym” (organizatorzy pozostali przy tradycyjnej polskiej nazwie tej konferencji). Materiały z tych konferencji są publikowane w czasopismach z Listy filadelfijskiej. Pracownicy Instytutu Fizyki są członkami wielu rad naukowych instytutów międzynarodowych i krajowych.

Aktualnym problemem, również w skali kraju, jest zbyt małe zainteresowanie studiami przyrodniczymi. Za mało jest chętnych do studiowania fizyki, choć prowadzone są w tym kierunku akcje informacyjne. Od roku 1953 organizowane są „Pokazy z fizyki” cieszące się dużą popularnością wśród młodzieży ze szkół średnich. Od lat, w tym roku również, ponad 20 000 uczniów obejrzało cykl demonstracji zjawisk fizycznych trwający 3 godziny. Niestety frekwencja na „Pokazach” nie przekłada się na ilość naszych studentów. Pozytywnym objawem jest zwiększone zainteresowanie studiami doktoranckimi z fizyki.

Prof. Mieczysław Budzyński

Z MYŚLĄ O WYPOCZYNKU...

Minęły kolejne wakacje. Pozostały nam wspomnienia uroku letnich wspaniałych dni i miejsc, które odwiedziliśmy oraz miłe wrażenia ze spotkań z poznanymi „na szlaku” ludźmi. Niektórzy z nas zwiedzali świat, inni ciekawe i piękne zakątki Polski. Pracownicy naszej Uczelni mogli spędzać wakacje również w bliskiej im od lat Albrechtówce w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Dla dzieci pracowników przygotowano propozycje wyjazdu na kolonie na Węgry, do Austrii, Bułgarii i Włoch.

 A gdzie odpoczywano w pierwszych latach istnienia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej? Warunki lokalowe nowo powstałej Uczelni były bardzo trudne. Nie najlepsza również była sytuacja mieszkaniowa profesorów i asystentów. Komplikowało to bardzo pracę dydaktyczną i naukową, trudnym czyniło codzienne życie. Zachowane dokumenty z tamtych lat świadczą o tym, że rektor prof. dr Henryk Raabe, świadomy owych trudności, z ogromną troską myślał o stworzeniu w znanych polskich kurortach miejsc dobrego, zdrowego wypoczynku. Chciał także, aby w pobliżu Lublina powstał dom spokojnej pracy naukowej.

Zaczęto poszukiwać w tym celu willi, które można by wynająć lub zakupić. Równocześnie korzystano z interesujących miejsc wypoczynkowych oferowanych przez stosowne ministerstwa i instytucje państwowe. W okólniku rektora z 19 lutego 1945 roku „Do Dziekanatów Uniwersytetu” czytamy: „Zawiadamiam [...], że w Nałęczowie otwarty został dom dla profesorów i artystów. Pobyt jest bezpłatny i może trwać zarówno dzień, jak kilka tygodni. Na miejscu urządzenia są b. wygodne, spiżarnia obficie zaopatrzona. Wobec starań, jakie w urządzenie domu włożyło

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej – koniecznym jest natychmiastowe korzystanie z tej Instytucji [...]”¹. Należy przypuszczać, że tak kuszącą propozycję podjęło wielu.

Odpoczywano również w Zakopanem w domu wypoczynkowym Dyrekcji Wczasów Pracowniczych. 2 listopada 1945 roku rektor Raabe prosił o zarezerwowanie 25 miejsc, argumentując w piśmie do wspomnianej Dyrekcji: „[...] jesteśmy jedynym Uniwersytetem, który ma za sobą normalnie przeżyty rok akademicki. Stało się to dzięki ogromnemu wysiłkowi zespołu /400 osób/ naszych pracowników, z których część ze względu na pracę nie mogła nawet wyzyskać letnich urlopów. Umożliwienie im spędzenia tych urlopów obecnie w górach da im [...] wypoczynek, poprawę zdrowia i zachętę do dalszej pracy”².

8 listopada wspomnianego roku w piśmie do Urzędu Ziemińskiego w Nowym Sączu Pan Rektor prosił o przydzielenie na osiedla wypoczynkowe dla pracowników uniwersyteckich odpowiedniego gospodarstwa połemkowskiego (lub gospodarstw)³.

Należało również zadbać o wypoczynek młodzieży akademickiej, dla której był to czas wyjątkowo trudny. Młodzi ludzie byli zmęczeni okupacją niemiecką, osłabieni pobytem

w więzieniach i obozach koncentracyjnych, niedożywieni i bardzo często zrozpaczeni po stracie najbliższych. Te liczne kłopoty osobiste były przyczyną ciężkich chorób społecznych, m.in. gruźlicy. Studenci potrzebowali natychmiastowej pomocy i opieki lekarskiej. Chorym umożliwiano korzystanie ze szpitali i sanatoriów przeciwgruźliczych w Zakopanem i Adampolu. Wspierały ich także sekcje zdrowia i wczasowa Stowarzyszenia „Bratnia Pomoc”, którego rektor był gorącym propagatorem. W takiej sytuacji wypoczynek był równoznaczny z leczeniem i rekonwalescencją. „Bratnia Pomoc” była właścicielem budynku wraz z parkiem w Łęcznej. Tę resztę rozparcelowanego majątku przydzieliło jej Ministerstwo Rolnictwa i Reformy Rolnej. Powstał tam stały ośrodek wypoczynkowy dla ówczesnych studentów naszego Uniwersytetu – Akademicki Dom Wypoczynkowy. Latem 1945 roku zorganizowano w Łęcznej pierwsze wczasy. Na trzech turnusach trzytygodniowych odpoczywało 150 osób. Działalność domu w Łęcznej wydatnie wspierali finansowo premier Osóbka-Morawski, Ministerstwo Oświaty oraz Kuratorium Okręgu Lubelskiego. Również w następnym roku odbyły się tam wczasy letnie. W regulaminie domu wypoczynkowego czytamy,

Fot. Dariusz Igras

Fot. Dariusz Igras

Dom wypoczynkowy UMCS w Kazimierzu Dolnym

że: [...] „został zorganizowany celem zapewnienia Studentkom i Studentom UMCS wypoczynku w okresie wakacji letnich. Do Domu Wypoczynkowego przyjmowani są Studenci wyczerpani fizycznie na skutek intensywnej pracy w ciągu roku akademickiego i ciężkich warunków materialnych”⁴. Sześć miejsc w dwóch pokojach zawsze rezerwowano dla pracowników naukowych i administracji – członków Związku Zawodowego Pracowników Nauki. Ale wkrótce władze miejskie Łęcznej odebrały pałacyk Stowarzyszeniu „Bratnia Pomoc”.

Zaczęto szukać nowych obiektów na Ziemiach Zachodnich; również w związku z Zarządzeniem Ministerstwa Oświaty z 19 czerwca 1946

roku dotyczącym organizacji wczasów wakacyjnych dla studentów. Zalecano w nim organizowanie na Ziemiach Zachodnich obozów stałych i wędrownych. „Akcja ta ma na celu zapoznanie studentów ze stosunkami narodowościowymi, społecznymi i gospodarczymi na tych terenach. Uczestnicy obozów zobowiązani są do prowadzenia pracy społecznej i oświatowej wśród miejscowej ludności polskiej dążącej do ugruntowania polskości na Ziemiach Odzyskanych i do całkowitego zespolenia ich z resztą obszaru Polski”⁵. Uzyskano dwa domy w Szklarskiej Porębie, które szybko wyremontowano ze zniszczeń i wyposażono w meble. Już w 1947 roku zorganizowano w nich pierwsze turnusy letnie i zimowe. Początkowo koszty wczasów ponosiła „Bratnia Pomoc”, później, zależnie od stanu materialnego studentów, pokrywała je w 100 lub 50%. Z protokołu Komisji Rewizyjnej z 9 grudnia 1949 roku wynika, że domy w Szklar-

skiej Porębie zlikwidowano w tym samym roku, w związku z rozpoczętym procesem likwidacji „Bratniej Pomocy”.

W latach 50. i 60. szukano domów wypoczynkowych odpowiednich dla pracowników naukowych w Nałęczowie. Zainteresowanie Uniwersytetu wzbudzały willa Batorówka i Kazimierówka. W Kazimierzu zabiegano o kupno lub dzierżawę nieruchomości położonej przy ul. Plebanka 18. Niezbyt oddalone od Lublina, mogłyby być czynne przez cały rok, zapewniając odpowiedni wypoczynek i spokój do pracy naukowej. Profesorowie bawiący latem i zimą w znanych polskich kurortach np. Iwonicy, Piwnicznej czy Krynicy również pytali o takie domy⁶. Ale napotymano na różne problemy w próbach finalizowania transakcji, np. brak zdecydowania właścicieli willi czy fakt zajęcia ich przez inne instytucje (o willę „Lutnia” w Iwonicy trzeba by walczyć z Okręgową Dyrekcją Pocht i Telegrafów w Krakowie).

Kolejni rektorzy naszej Uczelni czynili starania w imieniu Senatu Akademickiego u ówczesnych władz Lublina. Prosimi o przydzielenie i wyposażenie domu, który mógłby być stałym miejscem wypoczynkowym i zarazem domem spokojnej pracy twórczej⁷. Większość profesorów nadal borykała się z trudnymi warunkami mieszkaniowymi. Komplikowało to bardzo pisanie prac naukowych i podręczników oraz przygotowywanie ich do druku.

W sprawozdaniu z działalności Rady Zakładowej ZNP przy UMCS w roku akademickim 1968/1969 czytamy, że wypoczynek dla pracowników i ich rodzin organizowano w różnych regionach kraju. Stale powiększano bazę wczasowo-wypoczynkową. Uczelnia dzierżawiła wówczas dwa domy wczasowe, czynne przez cały rok, w Zakopanem i Ustrzykach Dolnych oraz trzy domy sezonowe nad morzem: w Jastarni, Krynicy Morskiej i Jantarze. Dysponowano dwoma pokojami w Nałęczowie. Korzystano również z wczasów przydzielanych przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego, Zarząd Okręgu ZNP i Fundusz Wczasów Pracowniczych. Odpoczywano w pozostających latem do dyspozycji ZNP miejscach w Gołejowie (pow. Staszów) i Cisnej. Korzystano również z pokoi w Olsztynie, Gdańsku i Sopocie. Natomiast Dom Pracy Twórczej Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Techniki w Ustroniu Wielkopolskim zapewniał możliwość wypoczynku przez cały rok. Jednak z powodu małej atrakcyjności miejsca i trudnego dojazdu nie cieszył się on zainteresowaniem pracowników.

W 1966 roku rozpoczęto budowę Międzyuczelnianego Ośrodka Wczasowego na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim nad jeziorem Piaseczno. UMCS postawił tam trzy domki campingowe, wyposażył je w meble i sprzęt turystyczny. Natychmiast skorzystało z nich 7 osób, mimo braku światła, wody pitnej i stołówki. Kolejne trzy domki postawiono nad Jeziorem Białym

– na terenie ośrodka Prokuratury i PSS-Chełm. Ponieważ dysponowano ciągle zbyt małą ilością miejsc wypoczynkowych, postanowiono stworzyć pole namiotowe.

Również w tym samym roku Rada Zakładowa ZNP zakupiła z funduszy własnych parcelę i dom w Kazimierzu nad Wisłą. Miejsce to wyremontowano, rozbudowano i doskonalono, wyposażając odpowiednio do potrzeb wypoczywających. Ośrodek ten pełnił jednocześnie przez cały rok funkcję Domu Pracy Twórczej.

Pracownicy Uniwersytetu byli ciągle ogromnie zainteresowani organizacją własnego ośrodka wypoczynkowego w Nałęczowie. Stąd też pismo ówczesnego rektora prof. dr Zbigniewa Lorkiewicza w listopadzie 1971 roku do przewodniczącego Centralnej Rady Związków Zawodowych z prośbą o dotację na zakup takiego obiektu: „Proszę mi darować, że zapytuję w tej sprawie, lecz zabiegi moje usprawiedliwia fakt ogromnego zainteresowania naszych pracowników organizacją ośrodka wypoczynkowego w Nałęczowie. Interesujący nas obiekt pozwoli na rozwiązanie naszych wielkich trudności socjalnych w tym względzie [...]”⁸. Niestety, nie udało się zrealizować tych planów.

Ponieważ bardzo chętnie odpoczywano w dzierżawionym domu w Zakopanem, Dział Spraw Socjalno-Bytowych Uniwersytetu starannie wyposażył go w sprzęt narciarski i sanki. Zapewniono zasobną bibliotekę, a także szachy i karty brydżowe. Zamiłowanie naszych pracowników do tych ostatnich potwierdza tradycja organizowania rozgrywek szachowych i brydżowych przez Komisję Kultury Klubu Pracowników Nauki.

Dział Spraw Socjalnych prowadził także wypożyczalnię przyczep campingowych. W sprawozdaniu z 1979 roku czytamy, że „cztery były sprawne, natomiast jedna już od kilku lat jest wykorzystywana nad Piasecznem jako domek, z powodu braku kół”⁹. Przyczepy były

bardzo wyeksploatowane i wymagały fachowej opieki technicznej. Należy wnioskować, że ta forma odpoczynku również cieszyła się dużym zainteresowaniem. Poza tym osoby posiadające odpowiednie uprawnienia korzystały z wczasów żeglarskich „Yacht Clubu” na Mazurach. Korzystano z usług Przedsiębiorstwa Turystycznego „Turysta” i Funduszu Wczasów Pracowniczych, a także puławskiego ośrodka Biura Obsługi Ruchu Turystycznego w Kluczkowicach.

Należy również wspomnieć o wczasach zagranicznych. W ramach wymiany bezdewizowej pracownicy naszej Uczelni wypoczywali w NRD i na Węgrzech. W zamian za to niemieccy wczasowicze mogli spędzać urlopy w Zakopanem, Kazimierzu i Lublinie, a Węgrzy w Krakowie i także w Lublinie¹⁰.

O wszystkie ośrodki bardzo dbano. Wymieniano systematycznie meble, stosownie do posiadanych środków doposażano i uzupełniano drobny sprzęt. Planowano bieżące i generalne remonty. Jednak, mimo usilnych starań, nie zawsze wszystkie zamierzenia udawało się zrealizować w terminie. Czasami brakowało materiałów i wykonawców, innym razem – środków finansowych. Zdarzyło się również w 1979 roku, że wojewoda lubelski nie zezwolił na zakup firanek do domu w Kazimierzu, a architekt wojewódzki – na postawienie kolejnych domków nad Piasecznem.

W zmieniającej się rzeczywistości, coraz trudniejszej również dla Uniwersytetu, pozostała już tylko Albrechtówka, ale jak zwykle wier-
na i gościnna również dzisiaj.

Alicja Wydra

1. Archiwum UMCS, *Akta Sekretariatu*, sygn. S4/227.

2. Tamże, sygn. S4/227.

3. Tamże, sygn. S4/227.

4. Tamże, sygn. S4/724.

5. Tamże, sygn. S4/724.

6. Tamże, S4/689.

7. Tamże, sygn. S4/582. Pismo rektora do Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie z dnia 2 czerwca 1951 roku.

8. Tamże, sygn. S4/582.

9. Tamże, sygn. S4/151.

10. Tamże.

UMCS POSIADACZEM MAJĄTKÓW ZIEMSKICH (1944–1955)

Powstanie Uniwersytetu z wydziałami rolniczymi stawiało przed jego władzami poważne zadania zabezpieczenia bazy doświadczalnej dla kadry dydaktycznej i ćwiczeniowej dla studentów. Problem ten podniesiono już na jednym z pierwszych posiedzeń Rady Wydziału Weterynaryjnego 18 XI 1944 r. W porozumieniu z dziekanem Wydziału Rolnego, upoważniono rektora, aby wystąpił do Resortu Rolnictwa i Reform Rolnych z odpowiednim wnioskiem o przydzielenie majątku podmiejskiego. W uzasadnieniu napisano, „że jest on niezbędny dla prowadzenia praktycznego nauczania dla studentów obu wydziałów. Sprawa jest pilna wobec parcelowania istniejących jeszcze obszarów”¹. W przedłożonym Resortowi wykazie ewentualnych majątków, którymi była zainteresowana Uczelnia, wymieniono ośrodki: Babin (180 ha), Felin (140 ha), Palikije (230 ha), Niemce (100 ha), Garbów (200 ha) oraz Łysolaje (100 ha).

Jeszcze w tym samym miesiącu podjęto działania zakończone uzyskaniem dla UMCS dwóch położonych nieopodal Lublina majątków rolnych oraz ośrodka dworskiego wraz z parkiem na urządzenie kliniki psychiatrycznej. Wiosną 1945 r. przydzielono Uniwersytetowi podlubelski majątek w Turce oraz dawny majątek Henryka Sienkiewicza na Kielecczyźnie – Oblęgorek.

Państwowy Ośrodek Kultury Rolnej w Zemborzycach

W sprawie przydziału majątku dla UMCS rektor H. Raabe wystąpił do Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych już w XI 1944 r. We wniosku czytamy: „majątek Zemborzyce stanowił własność Lubelskiej Izby Rolniczej. Prowadzony był w sposób wzorowy i posiada, oprócz znacznych obszarów rolnych,

piękne szkółki ogrodnicze, pola doświadczalne, wzorowo utrzymane łąkarstwo, wreszcie bardzo cenną oborę czerwonońską”². Formalności związane z przydziałem wnioskowanego obszaru, noszącego formalną nazwę Państwowy Ośrodek Kultury Rolnej w Zemborzycach, trwały do VII 1945 r., zaś w VIII tego roku nastąpiło protokolarne przejęcie ośrodka przez Uczelnię.

Przejmowany majątek stanowiło 49,80 ha ziemi wraz z inwentarzem żywym i martwym, z zasiewami i zapasami płodów rolnych oraz młynem i osadą o pow. 3,5 ha z zabudowaniami mieszkalnymi i gospodarskimi.

Utrzymanie gospodarstwa na określonym poziomie okazało się trudniejsze niż samo jego uzyskanie. Przez kolejnych pięć lat Uczelnia borykała się z problemami finansowymi i organizacyjnymi, dlatego na posiedzeniu Rady Wydziału Rolnego 3 IV 1950 r. postanowiono z niego zrezygnować. Pismem z 17 IV 1950 r. dziekan S. Lewicki postawił ośrodek do dyspozycji Ministerstwa Rolnictwa. Ostatecznie, na podstawie uchwały Komisji Przekazywania Majątków przy Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych i za zgodą Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki, majątek Zemborzyce przeszedł z dniem 31 grudnia 1950 r. do dyspozycji Ministerstwa Rolnictwa.

Państwowy Ośrodek Kultury Rolnej w Felinie

Rozpoczęte pod koniec 1944 r. starania o przydział majątku zakończyły się pomyślnie dopiero w październiku roku następnego. Uczelnia otrzymywała plac o obszarze 148 ha ze wszystkimi zabudowaniami mieszkalnymi i gospodarskimi, z inwentarzem żywym i martwym oraz zasiewami i zapasami płodów rolnych. Gospodarstwo nastawione na uprawy i hodowlę „stanowiło najbardziej dochodowy

majątek o gospodarce najlepiej postawionej”³. W 1948 r. w domu mieszkalnym zamierzano urządzić miejsca wypoczynkowe dla profesorów UMCS, po wybudowaniu wcześniej odpowiednich spichlerzy na zboże, które dotąd „przechowuje się w pięknych pokojach domu mieszkalnego wyłożonych boazerią”.

Naukowy Zakład Rolniczo-Doświadczalny w Turce

Przydzielony majątek UMCS zajmował obszar 84 ha. Jego opis, sporządzony w momencie przejmowania, pozostawiał wiele do życzenia. Dziekan Wydziału Rolnego ujął to następująco: „budynki wystarczające, zniszczone częściowo, bez mieszkań robotniczych, maszyn za mało, reszta zniszczona. Inwentarz żywy: 6 starych koni, 8 krów nizinnych, 8 świń, 36 owiec karakułów, obsiew niekompletny, pola nieuprawiane”. Podjęte przez Uczelnię starania przyniosły spodziewane efekty. Już po upływie dwóch lat w protokole Senackiej Komisji Rewizyjnej można było przeczytać, że „stan zasiewów dobry, uprawa bardzo staranna, bardzo ładnie zaprowadzone poletka katedry prof. Lewickiego dla celów dydaktycznych. Gospodarstwo ma charakter hodowlany”⁴.

Wszystkie wymienione gospodarstwa włączono do sieci Polskich Zakładów Doświadczalnych. Otrzymały wspólny zarząd, na którego czele stanął prof. dr Stefan Lewicki. Administratorem Zespołu Zakładów Rolniczo-Doświadczalnych w Lublinie został dr Stanisław Waśniewski. Natomiast każdym majątkiem indywidualnie kierował inżynier rolnictwa, specjalista z dziedziny, w której specjalizowało się gospodarstwo. Byli to: Grzegorz Honczarenko (Zemborzyce), Tadeusz Vorbrodt (Turka), Wilhelm Bagieński (Felin).

Oprócz majątków tworzących powyższy zespół Uczelnia otrzymała

dwa ośrodki specjalne. Była to resztówka w Abramowicach oraz majątek Oblęgorek.

Ośrodek dworski w Abramowicach

W sprawie przydzielenia dla UMCS ośrodka dworskiego w Abramowicach w celu zorganizowania Kliniki Psychiatrycznej wystąpiono już w XI 1944 r. W tym czasie stacjonowało tam jeszcze dowództwo wojsk radzieckich. Przydzielona w grudniu 1944 r. przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych tzw. resztówka obejmowała park, sad, zabudowania mieszkalne i folwarczne, inwentarz, grunty rolne oraz staw dla zorganizowania wzorcowego gospodarstwa rybnego. Łączny obszar otrzymanego majątku nie przekraczał 15 ha.

Początki nie były łatwe, co poświadcza pismo-skarga rektora H. Raabego do generała M. Roli-Żymierskiego, którego fragment publikujemy: „Dom w majątku Abramowice został przez komendanta miasta Lublina generała Senszyłło rozkazem z dnia 9.12.1944 przeznaczony na Klinikę Psychiatryczną i uznany za niepodlegający zajęciu przez władze wojskowe [...]. Dnia 26.12.44 ostatnia jednostka wojskowa opuściła Abramowice, natomiast dnia 27.12.44 zajęła go nowa jednostka wojskowa – samodzielny baon rezerwy oficerskiej [...]. Wobec tego usilnie prosimy obywatela generała o spowodowanie pozytywnego załatwienia sprawy”⁵.

Ostatecznie udało się zorganizować w budynku mieszkalnym Wojewódzki Szpital Psychiatryczny oraz Klinikę Psychiatryczną UMCS. Dyrektorem obu placówek został dr Aleksander Ossendowski. Według zachowanych sprawozdań obie placówki przyjmowały ok. 1600 pacjentów rocznie, przy zachowaniu średniego czasu przebywania w placówce 49 dni. Na bazie przydzielonego stawu zorganizowano Gospodarstwo Rybne Abramowice. Obie instytucje zostały wyłączone z UMCS po utworzeniu Akademii Medycznej i Wyższej Szkoły Rolniczej.

Majątek Oblęgorek

Niezależnie od starań władz Uczelni o pozyskanie majątków w okolicy Lublina Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych podjęło decyzję o przydzieleniu UMCS majątku Oblęgorek. Decyzją Ministerstwa z 20 III 1945 r. majątek o łącznej powierzchni 121 ha podzielono w ten sposób, że pozostawiono 49 ha do dyspozycji rodziny Sienkiewiczów, natomiast resztę przekazano w użytkowanie UMCS. W międzyczasie jednak pełnomocnik rządu do spraw reformy rolnej na województwo kieleckie, na podstawie ustnego porozumienia z kieleckim wydziałem zdrowia, przydzielił obiecaną UMCS część majątku Hurtowni i Przetwórnicy Ziół w Kielcach, a ta zdążyła już obsiać część otrzymanego arealu.

Próba przejęcia i zagospodarowania majątku przez UMCS napotykała spore bariery ze strony miejscowych władz, które optowały za pozostawieniem dotychczasowego stanu upraw i dalszej działalności przedsiębiorstwa zielarskiego. Trudności te oraz znaczna odległość od Lublina sprawiły, że UMCS pismem rektora z 28 VII 1945 r. rzekł się majątku na rzecz powstającej Fundacji im. Henryka Sienkiewicza. Fundacja, której celem było „niesienie pomocy młodzieży kształcącej się na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie”, miała być kierowana przez UMCS i otrzymywała na własność nieruchomości w Oblęgorku, wydierżawione tymczasowo Kieleckiej Izbie Rolniczej.

Zasadnicze zmiany w strukturze UMCS, które zaszły w następstwie Uchwały nr 603/55 Rady Ministrów z 6 sierpnia 1955 r. w sprawie utworzenia Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie, wpłynęły na ostateczny kształt Uniwersytetu. 19 VIII 1955 r. Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego wydało zarządzenie, na którego podstawie b. Wydziały UMCS: Rolny, Weterynaryjny i Zootechniczny wraz z istniejącymi na tych wydziałach katedrami, zakładami i studiami zaocznymi przechodziły do WSR. Paragraf 2 Zarządzenia stanowił, że do WSR przechodzi

ponadto „majątek użytkowany przez wydziały (również księgozbiory)”, a studenci „stają się studentami WSR w Lublinie”⁶.

Powyższą uchwałę przedstawiono na posiedzeniu senatu 31 VIII 1955 r. przez rektora UMCS prof. dr B. Dobrzańskiego, który od 1 IX obejmował rektorat Wyższej Szkoły Rolniczej. Rektorem UMCS został dotychczasowy prorektor prof. dr A. Burda⁷.

Następstwem tego było wyłączenie na użytek nowej uczelni budynków przy ul.: Aleje Racławickie 9 (Kliniki), Króla Leszczyńskiego 9 (Zakłady Wyzd. Rolnego i Zootechnicznego), Głowackiego 8 (Zakład Parazytologii), 22 Lipca 1* (Zakład Anatomii Prawidłowej Zwierząt), Stalingradzkiej 58* (Zakład Chemii Fizjologicznej), Stalingradzkiej 85 wraz z barakiem (Zakład Mechanizacji Rolnictwa) i ul. Głębokiej (nowo wybudowane budynki Kliniki). Na rzecz WSR przekazano również dom studentki D. Szczególnie dotkliwe było odejście sporej grupy wykształconej kadry naukowo-dydaktycznej. Ogółem odeszło 42 profesorów, 124 adiunktów i asystentów, 45 laborantów oraz 137 pracowników administracji i obsługi. Jeżeli dodać do tego 67 pracowników ZOA i Naukowych Zakładów Rolniczo-Doświadczalnych, to otrzymamy pokąźną liczbę ponad czterystu osób⁸.

Warto tylko przypomnieć, że ledwie pięć lat wcześniej w podobny sposób odłączono od UMCS Wydziały Lekarski i Farmaceutyczny. Tak, w ciągu tylko dziesięciu lat od powstania Uniwersytetu utracił pięć poważnych wydziałów i kilkadziesiąt osób tworzących doświadczoną kadrę naukowo-dydaktyczną.

Anna Łosowska

1. Archiwum UMCS (dalej: AUMCS), Akta Sekretariatu, sygn. S 4/315.

2. Tamże, sygn. S 4/916.

3. Z protokołu pokontrolnego Komisji Rewizyjnej, AUMCS, Akta Sekretariatu, sygn. S 4/225.

4. Tamże.

5. Tamże, sygn. S 4/563.

6. Dz. U. Min. Szk. Wyższego, nr 9 z d. 25 VIII 1955, poz. 67.

7. AUMCS, Akta Sekretariatu, sygn. S 4/261, s. 61-63.

8. Tamże, sygn. 4/345.

* ul. Spokojna i Lubartowska.

PIĘKNE HORYZONTY

„Horyzonty polonistyki. W kręgu edukacji, języka i kultury” (red. M. Karwatowska, M. Latoch-Zielińska, I. Morawska) to zupełnie wyjątkowa publikacja.

Po pierwsze, została dedykowana prof. zw. dr hab. Barbarze Myrdzik, wybitnej i powszechnie cenionej znawczynie teorii i praktyki edukacji polonistycznej, zwłaszcza kształcenia literacko-kulturowego. Jak pisze Małgorzata Karwatowska, Profesor Myrdzik jest „autorką blisko 110 publikacji naukowych. [...] Bierze czynny udział w życiu uniwersyteckim i środowiskowym. [...] Wypromowała pięciu doktorów, ponad 160 magistrów i licencjatów”. Była recenzentką w 15 przewodach doktorskich, 8 habilitacjach oraz trzykrotnie recenzowała dorobek naukowy w awansie profesorskim. Barbara Myrdzik jest w gronie ekspertów MEN, pełni lub pełniła liczne funkcje środowiskowe i publiczne, a Jej działalność została uhonorowana wieloma nagrodami.

Po drugie, to zwarty zbiór doskonałych współgrających z dorobkiem Pani Profesor bardzo interesują-

cych, a jednocześnie pięknie wydanych szkiców i studiów autorstwa m.in. Zofii Budrewicz, Mieczysława Ingłota, Ryszarda Jedlińskiego, Jadwigi Kowalikowej, Marii Kwiatkowskiej-Ratajczak, Bogusława Skowronka, Heleny Synowiec, Teresy Świętosławskiej czy Marii Woźniakiewicz-Dziadosz.

Moje szczególne zainteresowanie wzbudził fascynujący przesłaniem, erudycją i niemal poetycką wyobraźnią tekst „Szpital Przemienienia” autorstwa Jerzego Święcha, ukazujący chorobę i szpital jako ścieżki oświecenia duchowego. Poza tym, „Polonistyka – przedmiot szkolny i dyscyplina” pióra Zenona Urygi, zawierający tezę o konieczności zbliżenia polonistyki akademickiej do rzeczywistości szkolnego nauczania przedmiotu. Także poruszający tekst Bożeny Chrzastowskiej „Między kulturą a religijnością” o tym, czy mówimy pięknie i dobrze (to, co właściwe, istotne, a jednocześnie tyle, ile trzeba).

Ta wyjątkowa księga pamiątkowa będąca wyrazem hołdu dla wybitnej i lubianej Uczzonej zasługuje na szersze zainteresowanie czytelnice.

Lech Maliszewski

„PRZEKŁAD. JEZYK. KULTURA”

Ukazał się II tom z cyklu „Przekład. Język. Kultura” pod red. prof. dr. hab. Romana Lewickiego. Tom prezentuje

artykuły poświęcone powiązaniom pomiędzy językiem, kulturą a aktem tłumaczenia. W tomie, oprócz pracy prof. Lewickiego („Niektóre kulturowe aspekty ustalania ekwiwalencji w przekładzie nazw własnych”), znalazły się artykuły znanych przekładoznawców z innych polskich ośrodków – m.in. Krzysztofa Hejwowskiego, Doroty Urbanek, Urszuli Dąmbskiej-Prokop. Zbiór zawiera także prace dr Edyty Manasterskiej-Wiącek („Kompetentny odbiorca poszukiwany, czyli jak zakłócić komunikację w przekładzie”) oraz dr Ewy Białek („Gatunek tekstu a przekład [na materiale felietonu]”). W zbiorze omawiane są odmiany języka w aspekcie przekładu, specyfika przekładu tekstu o kulturze, pojawiają się również zagadnienia związane z przekładem tekstów użytkowych, literackich i dawnych. **dr E. Białek**

NOMINACJA DLA WYDAWNICTWA UMCS

Dr Mariusz Korzeniowski (z lewej) przyjmuje gratulacje

Wydawnictwo UMCS podczas XIV Targów Książki w Krakowie otrzymało nominację do nagrody w Konkursie im. Jana Długosza 2010 za książkę Mariusza Korzeniowskiego „Za Złotą Bramą. Działalność społeczno-kulturalna Polaków w Kijowie w latach 1905–1920”. Jest to już szósta nominacja w historii oficyny.

Podczas tych samych Targów publikacja „Pozycja Unii Europejskiej w handlu międzynarodowym” pod redakcją Bogumiły Muchy-Leszko otrzymała wyróżnienie w Konkursie na najlepszy podręcznik i skrypt akademicki w roku 2010. **(red.)**

Fot. Piotr Kieraciński

„POLSKA W STRUKTURACH UNII EUROPEJSKIEJ”

Polska od ponad sześciu lat należy do Unii Europejskiej. Członkostwo w tej organizacji jest tematem opublikowanej ostatnio przez Wydawnictwo UMCS książki zatytułowanej „Polska w strukturach Unii Europejskiej. Doświadczenia-oczekiwania-wyzwania”. Redaktorem opracowania jest prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytko, a autorami poszczególnych rozdziałów kilkunastu naukowców reprezentujących UMCS i inne ośrodki akademickie. Praca została podzielona na trzy części. Pierwsza z nich („Dylematy integracji Polski ze strukturami Unii Europejskiej”) dotyczy referendum akcesyjnego, zjawiska eurosceptycyzmu, wizerunku Polaka i Europejczyka, doświadczeń Polaków jako obywateli Unii, a także tożsamości narodowej i europejskiej. Część druga („Rola

Polski w strukturach Unii Europejskiej”) odnosi się do zagadnień politycznych. Przeanalizowano w niej politykę regionalną UE, rolę Polski w systemie decyzyjnym UE w ramach koncepcji centrum-peryferie, pozycję Polski wśród nowych państw członkowskich, jej uczestnictwo w Europejskiej Polityce Bezpieczeństwa i Obrony, aktywność polskich posłów do Parlamentu Europejskiego, włączenie parlamentów narodowych do procesu tworzenia prawa Unii, jak również udział Polski w operacjach pokojowych prowadzonych przez Unię. W części trzeciej („Współpraca transgraniczna i perspektywy wejścia

do strefy euro”) analizie poddano doświadczenia Polski w zakresie transgranicznego przepływu osób, współpracę z Ukrainą w powyższym kontekście, konsekwencje przystąpienia Polski do Strefy Schengen, sytuację polskiego rynku pracy po 2004 r. oraz perspektywę przyjęcia przez Polskę wspólnej waluty.

Wybór problemów oraz wysoka jakość analizy czynią z omawianej pracy bardzo ważną pozycję na polskim rynku wydawniczym. Należy zauważyć, że książka – choć posiada charakter pogłębionego opracowania naukowego – jest napisana językiem zrozumiałym dla szerszego grona odbiorców. Zawiera wiele tabel, wykresów i map prezentujących różne elementy badanych zagadnień. Bez wątpienia jej adresatami mogą być przedstawiciele świata nauki, studenci wielu kierunków

studiów (np. politologii, stosunków międzynarodowych, dziennikarstwa, prawa, ekonomii, europeistyki), dziennikarze, urzędnicy, a także inne osoby zainteresowane członkostwem Polski w UE.

Zachęcając do sięgnięcia po omawianą publikację, warto przytoczyć słowa recenzenta, prof. dr hab. Grzegorza Piwnickiego. Stwierdził on, że tematyka książki jest interesująca zarówno ze względów teoretycznych, jak i praktycznych, a prace w niej zamieszczone reprezentują wysoki poziom merytoryczny i wnoszą znaczący wkład do współczesnych ustaleń naukowych.

Piotr Tosiek

„PRZECZYTANE W TŁUMACZENIU”

16 października 2010 r. studentka slawistyki Joanna Szeretucha uczestniczyła, jako reprezentantka Zakładu Językoznawstwa Słowiańskiego i Bułgarskiego Instytutu Kultury, w spotkaniu realizowanym w ramach projektu „Przeczytane w tłumaczeniu”. Spotkanie było częścią szóstej edycji Międzynarodowego Festiwalu Opowiadania, który odbywał się 11–17 października we Wrocławiu.

Projekt „Przeczytane w tłumaczeniu”, jest realizowany od 2009 r. i jest wspólnym przedsięwzięciem instytutów kultury i ambasad państw europejskich zrzeszonych w EUNIC (European Union National Institutes for Culture). Twórcom projektu zależy na promowaniu w Polsce współczesnych literatur europejskich i nowych talentów translatorskich; pragną oni również rozpocząć otwartą dyskusję na temat zawodu tłumacza i jego roli na rynku wydawniczym i w świecie literackim. Każde ze spotkań dotyczy innych obszarów językowych, a także innego gatunku literackiego. Na tym październikowym prezentowane były tłumaczenia opowiadań, w Polsce dotąd niepublikowanych. Tłumaczkę uczestniczącą w spotkaniu to w większości studentki próbujące swoich sił w zawodzie tłumacza. Przedstawiane zostały współczesne opowiadania z Bułgarii, Słowacji, Rumunii, Portugalii i Szwajcarii. Joanna Szeretucha zaprezentowała tłumaczenie opowiadania bułgarskiej pisarki Eleny Aleksiewej pt. „Tłumacz”. (IFS)

INTELIGENCJA EMOCJONALNA A WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU INTELEKTUALNEGO

Mimo rozwoju nauki ciągle wiele problemów psychologicznych pozostaje niewyjaśnionych. Jednym z nich jest poszukiwanie czynników odpowiedzialnych za sukces. Coraz większym zainteresowaniem badaczy cieszy się sfera emocjonalna. Wiele danych wskazuje na to,

że właściwe łączenie procesów poznawczych z emocjonalnymi przyczynia się do sprawniejszego działania. W tym kierunku zmierza także autorka wydanej przez UMCS książki „Inteligencja emocjonalna a wykorzystanie potencjału intelektualnego”.

Główną ideą pracy jest poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o możliwość wykorzystania energii emocjonalnej dla wspierania funkcji intelektualnych.

Książka składa się z siedmiu rozdziałów: czterech teoretycznych, metodologicznego oraz dwóch opisujących i interpretujących wyniki badań. Punktem wyjścia jest ukazanie różnych podejść do zjawiska inteligencji i emocji. Szczególnie interesujące wydaje się być zwrócenie uwagi na mózgowo mechanizmy funkcjonowania emocjonalnego. Tematyka ta została przedstawiona w aspekcie ewolucji mózgu oraz badań neurologicznych i neuropsychologicznych. Na tym tle pojawia się dość kontrowersyjne, również wśród badaczy, pojęcie inteligencji emocjonalnej. Autorka jasno precyzuje terminy i prezentuje współczesne podejście do omawianych kwestii. Wskazuje na związek inteligencji racjonalnej i emocjonalnej w perspektywie rozwojowej, w której sfera emocjonalna i intelektualna wzajemnie od siebie zależą i na siebie wpływają.

Rozważania teoretyczne poparte są ciekawymi badaniami, których wyniki zostały zaprezentowane w przejrzysty i przyjazny dla czytelnika sposób. Użyte rezultaty analiz autorka wyjaśnia na podstawie różnych teorii, nie tylko psychologicznych, ale również socjologicznych i biologicznych.

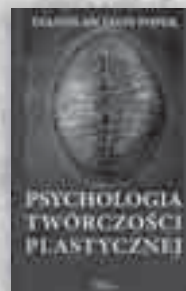
Książka zawiera wiele wartościowych wskazówek dla specjalistów z różnych dziedzin. Znajdą w niej odpowiedzi osoby zajmujące się organizowaniem pracy dla innych, tworzeniem zespołów pracowniczych, nauczyciele, ale także studenci psychologii i pedagogiki, jak i wszyscy ci, którzy chcieliby pełniej wykorzystywać swoje potencjalności.

Małgorzata Kuśpit

PSYCHOLOGIA TWÓRCZOŚCI PLASTYCZNEJ

Prof. zw. dr hab. Stanisław Popek, autor wydanych i wznawianych monografii: „Barwy i psychika. Percepcja. Ekspresja. Projekcja” (1999, 2004, 2008), „Człowiek jako jednostka twórcza” (2001, 2003), „Kwestionariusz Twórczego zachowania KANH” (1990, 2000, 2008, 2010), opracował nową

pracę: „Psychologia twórczości plastycznej”, która jest efektem ponad 30 lat studiów i badań w tym obszarze.

Monografia jest pierwszą pozycją naukową w polskiej literaturze psychologicznej o tak szeroko zakrojonej problematyce opartej na analizie ponad stu przypadków genialnych twórców i 25 tys. wytworów plastycznych dzieci i młodzieży.

Praca składa się z trzech części. W pierwszej zaprezentowano podstawowe mechanizmy twórczości jednostek wybitnych w ujęciu takich teorii naukowych jak psychopatologiczna, psychologia głębi, psychologia humanistyczna, poznawcza i interakcyjna. Każda z wymienionych teorii została zilustrowana przykładami wybitnych twórców. Końcowy wątek jest zgodny z hipotezą K. Poppera, „iż żadna teoria nigdy nie może być uznana za całkowicie pewną i uniwersalną”, a rozwój polega na tworzeniu nowych hipotez i ich weryfikacji naukowych.

Część druga opiera się na badaniach ilościowych dzieci i młodzieży od 3;0 do 18;0 r.ż., które posłużyły autorowi do analizy formy i treści wytworów plastycznych, zjawiska kryzysu, obumierania uzdolnień plastycznych u młodzieży oraz typologii postaw twórczych.

Część trzecia omawia wybrane funkcje plastyki w życiu człowieka: rozwojowo-edukacyjną, projekcyjną, terapeutyczną oraz wzajemne relacje pomiędzy ekspresją projekcją a twórczością plastyczną. Interesującym i nowatorskim dopełnieniem tych analiz są zamieszczone w końcowej części monografii przykładowe programy arteterapeutyczne.

Książka Stanisława Popka jest wyjątkowa pod wieloma względami. Autor w sposób syntetyczny przedstawia najistotniejsze problemy psychologii twórczości plastycznej. Znajduje się tu zarówno najaktualniejszy dorobek empiryczny światowych badaczy tej problematyki, jak i prace samego autora z tej dziedziny. Niniejsza pozycja zawiera ponadto wiele nowych i oryginalnych poglądów autora na temat twórczości plastycznej popartych własnymi badaniami empirycznymi. Wyjątkowym walorem niniejszej monografii są barwne reprodukcje dzieł sztuki oraz prace dzieci i młodzieży.

Małgorzata Kuśpit

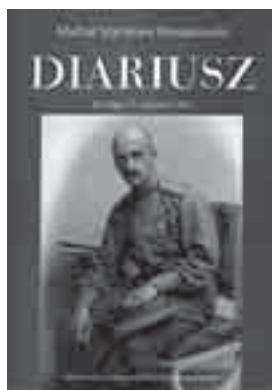

DIARIUSZ MICHAŁA STANISŁAWA KOSSAKOWSKIEGO

Michał Stanisław Kossakowski (1883–1962), ziemianin, działacz społeczny i polityczny, bankowiec. Przed I wojną światową gospodarował w majątku ziemskim Nidoki na Litwie, uczestnicząc w różnych formach filantropii. W latach I wojny światowej zaangażował się w działalność społeczną i polityczną.

Pozostawił po sobie niezmiernie interesujący „Diariusz”, który zaczął spisywać 21 maja 1915 r., kiedy rozpoczął ochotniczą służbę w sanitarnym Oddziale Czołowym im. W. W. Cziczeryny. Do rąk czytelnika trafia jedynie pierwsza jego część poświęcona wydarzeniom związanym z jego pobylem na li-

nii frontu, w czasie tragicznego odwrotu armii carskiej z Lubelszczyzny, aż do przekroczenia Bugu w Brześciu 1 września 1915 r. Z kart „Diariusza” wylania się naturalistyczny, wstrząsający obraz losu żołnierzy biorących udział w walkach, a przede wszystkim

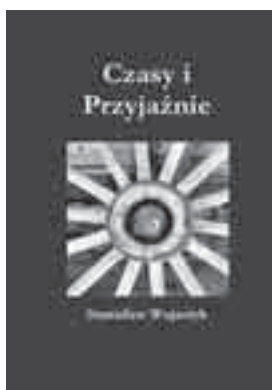
dramat tysięcy wygnańców wypędzonych w głąb carskiego imperium przez cofające się oddziały rosyjskie. „Diariusz” przedstawia nie tylko fakty, ale i atmosferę, jaka im towarzyszyła, ukazuje zmieniający się system wartości i zachowań społecznych. Wspomnienia Kossakowskiego stanowią niczym nieskrępowany opis wydarzeń rozgrywających się w tych burzliwych czasach. (red.)

CZASY I PRZYJAŹNIE

W Zakładzie Literatury Współczesnej Instytutu Filologii Polskiej UMCS ukazała się książka Stanisława Wujastyka „Czasy i przyjaźnie”, opracowana przez mgr Emilię Ryczkowską i dr. Aleksandra Wójtowicza. Autorem posłowia jest prof. Jerzy Święch.

„Czasy i przyjaźnie” to zbiór barwnych opowieści, w których autor opisuje spędzone na Lubelszczyźnie dzieciństwo, pierwsze kroki

stawiane w zawodzie pilota, burzliwe wydarzenia wojenne oraz lata spędzone na emigracji. Nie jest to jednak wyłącznie książka wspomnieniowa, na przykładzie bowiem biografii jednego człowieka mówi o zakłamanych i dramatycznych kartach najnowszej historii Polski i świata. Czytelnik znajdzie w niej również portrety ludzi, którzy przeszli do dziejów polskiego lotnictwa, pisarzy, aktorów i intelektualistów, jakimi szczyliła się nasza emigracja. (A.W.)

DLACZEGO KOTY NIE JEDZĄ LUDZI

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazał się zbiór opowiadań Katji Lange-Müller „Dlaczego koty nie jedzą ludzi” przetłumaczony przez studentów lingwistyki stosowanej UMCS pod kierunkiem mgr Iwony Machowicz z Zakładu Lingwistyki Stosowanej UMCS.

Katja Lange-Müller, urodzona w Berlinie Wschodnim w 1951 roku, jest laureatką wielu prestiżowych nagród literackich. Tom „Die Enten, die Frauen und die Wahrheit” (Kaczki,

kobiety i prawda), z którego pochodzą wybrane opowiadania, ukazał się w 2003 roku, zbierając zasłużone pochwalne recenzje. Lubelski team tłumaczy (w sumie 16 osób łącznie z pomysłodawcą i kierowniczką projektu „Studenci tłumaczą niemiecką prozę”) brawurowo poradził sobie z lakoniczną, precyzyjną prozą autorki. Przewrotne powiastki, szkice i humoreski łączy zamiłowanie pisarki do szczegółu i fascynujące antropologiczne spojrzenie na gatunek *homo sapiens*. Czytelnik może dowiedzieć się, dlaczego ludzie trzymają psy, co oznacza mruczenie kota i dlaczego ludzie przychodzą do zoo. Autorka wydobywa z codzienności zwyczajne, pozornie nieistotne zdarzenia i sytuacje, które nabierają u niej nowych znaczeń. Krótka proza bawi i daje do myślenia nie tylko w trakcie czytania, niczym nurtująca puentą przezabawna historia zen z „Kaczki w butelce”. Kunsztowna narracja odznacza się lekkością i wdziękiem (brawa dla młodych tłumaczy), a Katja Lange-Müller udowadnia, że niemieckiej literaturze współczesnej nie brakuje błyskotliwych humorystów (Ingo Schulze, Thomas Brussig i inni).

Anna Pastuszka

„WIDMA” KRAŻĄ PO UMCS

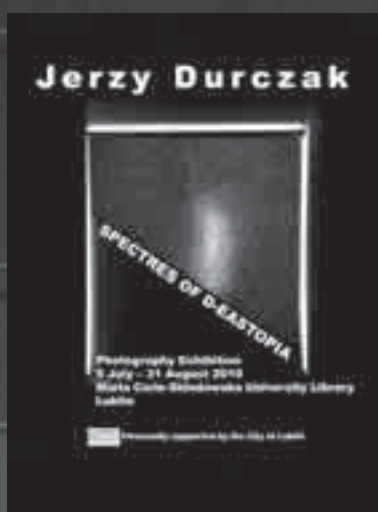
Wernisaż fotografii artystycznej, który 7 lipca zgromadził w Muzeum UMCS uczestników XI Międzynarodowej Konferencji „Utopian Studies Society” oraz wielu zaproszonych gości dowiódł, że potencjał kadry naukowej UMCS nie zaczyna i nie kończy się nad książką i przy ekranie komputera. Ponad 100 osób, które tego dnia obejrzało wystawę zatytułowaną *Spectres of D-Eastopia* („Widma”, 5 lipca–31 sierpnia 2010, Muzeum UMCS), miało okazję przekonać się, że literatura amerykańska nie stanowi jedynej pasji prof. Jerzego Durczaka, kierownika Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej UMCS, autora wielu publikacji naukowych z zakresu literaturoznawstwa oraz wielu zdjęć artystycznych, w tym 32 kolorowych fotografii wystawionych w formacie 40×40.

Podziwiając kolekcję, większość z nas przyznawała rację Ihabowi Hassanowi, znanemu amerykańskiemu literaturoznawcy i teoretykowi, który po zapoznaniu się z pracami Jerzego Durczaka, stwierdził, że nawet w tych obrazach, które ukazują korozję, dezintegrację, brud i brzydotę, autor koncentruje się głównie na stronie estetycznej: odpowiednim oświetleniu, ciekawej kompozycji i właściwym współgraniu kolorów.

Pomysł, by wystawa stała się częścią konferencji naukowej pt. *Spectres of Utopia* („Widma Utopii”, 7–10 lipca 2010, Wydział Humanistyczny UMCS), powstał ponad rok temu, gdy Utopian Studies Society/Europe, międzynarodowe towarzystwo naukowe zajmujące się zagadnieniem utopii, powierzyło zorganizowanie dorocznego zjazdu naukowcom z Zakładu Literatury Angielskiej UMCS. Pomysł zaczął nabierać realnych kształtów, kiedy prof. Jerzy Durczak wraz ze współorganizatorką konferencji i kuratorką wystawy, prof. L. Gruszeuską-Blaim (Instytut Anglistyki UG/ Instytut Anglistyki UMCS), ustalili, że wystawa będzie miała swoją wewnętrzną narrację, której początek wyznaczy reprezentacja Genesis (zob. „Niech się stanie światłość”), a koniec sięgnie w świetlaną przyszłość naszego miasta (zob. „Lublin 2016”).

Zdjęcia-obrazy prof. Durczaka, entuzjastycznie komentowane na portalu Flickr (www.flickr.com/photos/jurek_durczak/), posiada-

ją ogromny potencjał semantyczny, w dużej mierze inspirowany zaskakującymi tytułami nadawanymi im przez autora. – Dzięki przyjętej perspektywie, która z jednej strony defamiliaryzuje obraz świata, rozbijając go na drobne, trudne do zdekodowania elementy, z drugiej zaś – naddaje fotografowanej rzeczywistości wymiar utopijny lub dys-

topijny, Jerzy Durczak, fotograf i literaturoznawca, «wczytuje» świat empiryczny w swoje własne mininarracje – wyjaśnia prof. L. Gruszeuska-Blaim. – Zdjęcia prof. Durczaka stanowią wyrafinowane wypowiedzi bawiące i/lub szokujące zarówno obrazem, jak i dopisanym do nich słowem. Dobrym przykładem łączenia obrazu i słowa jest zdjęcie rozsypującej się rzeźby Matki Boskiej, które autor zatytułował „Skruszona Madonna”. W efekcie mamy tu do czynienia jakby z kilkoma wymiarami naraz: fizycznym, transcendentnym, moralnym, emocjonalnym, werbalnym i jednocześnie poetyckim.

Spectres of D-Eastopia skomponowana jest z kilku chronologicznych utopijno-dystopijnych cykli: cyklu biblijnego, renesansowego, oświeceniowego, komunistycznego, nazistowskiego, ponowoczesnego. W swym zamierzeniu wystawa miała „opowiedzieć” historię

Wernisaż, 5 lipca 2010, Muzeum UMCS

Fot. Marta Komsta

Fot. Marta Komsta

Prof. dr hab. Jerzy Durczak podczas wykładu wygłaszanego na „XI Międzynarodowej Konferencji Utopian Studies Society/Europe” w Lublinie

Wschodniej Europy, która pojęcia utopii i dystopii uczyła się (i wciąż uczy) nie od Thomasa More’a i George’a Orwella, ale w o wiele bardziej udratyzowanej formie (zob. „Homo Sovieticus”, „Gott mit uns”, „13/12”, „Amuryruna”, „Lustracja”). „Lublin 2016” – ostatnie zdjęcie kolekcji, utrzymane w tonacji prześwieconego słońcem błękitu, zatrzymuje jak gdyby całość w optymistycznym momencie nadziei lepszego świata.

Z-ca Prezydenta Miasta Lublina ds. Kultury, Włodzimierz Wysocki, któremu organizatorzy konferencji i wystawy przedstawili ideę połączenia wypowiedzi artystycznej i naukowej z programem wspierającym kandydaturę Lublina do miana Europejskiej Stolicy Kultury 2016, objął wystawę patronatem: *Spectres of D-Eastopia* została w całości sfinansowana ze środków urzędu miasta. Jak wyjaśnił autor zdjęć w swym wykładzie poprzedzającym wernisaż, była to pierwsza wystawa w jego rodzinnym mieście. Poprzednia, zatytułowana *Poland... and Other Considerations* miała miejsce w Colorado Springs Gallery, USA, w 2008. Trzecią pt. *21 kwadratów* mieliśmy szansę podziwiać we wrześniu i październiku w Galerii Wysokich Napięć w Warszawie.

Katarzyna Pisarska

ARCYMISTRZOWIE FOTOGRAFII W „CHATCE ŻAKA”

21 października w „Chatce Żaka” otwarto wystawę fotograficzną „Klasyki lubelskiej fotografii” prezentującą dorobek Jana Magierskiego i Andrzeja Polakowskiego. Młodzi fotograficy obejrzą dzieła starszych i doświadczonych artystów. Techniczne piękno zdjęć wzbudziło podziw, dając świadectwo, że nadal jest zapotrzebowanie na fotografię analogową.

Jan Magierski zajmuje się fotografią krajobrazu. Twierdzi, że wszystkie zdjęcia są pejzażem, który potrzebuje poznania i zrozumienia. Tworzy to historię, którą należy dostrzec i we właściwym czasie udokumentować. Magierski oprócz krajobrazów Lubelszczyzny fotografuje góry, przede wszystkim Tatry.

Andrzej Polakowski uwagę poświęca człowiekowi. Jego cykl zdjęć „Pożegna-

nie Taboru” to najbardziej rozpoznawalne fotografie społeczności cygańskiej po przymusowym osiedleniu. Dorobek ar-

tysty to zdjęcia przedstawiające ludzi. Na wystawie pokazał też cykl zdjęć przedstawiających zakłady przemysłowe, m.in. Cementownię Chełm czy Cukrownię Werbkowice.

Zbigniew Zugaj ze względów zdrowotnych nie mógł przedstawić swoich prac. Mamy nadzieję, że w najbliższym cza-

sie będziemy mogli obejrzeć fotografie tego artysty.

Podczas otwarcia wystawy fotografii wręczono nagrodę Zarządu Województwa Lubelskiego Henrykowi Kusiowi. Wyróżnienie z okazji 30-lecia działalności twórczej wręczył artyście marszałek Jacek Sobczak.

Iwona Hojdak

MUZEUM SZTUKI ZDEPONOWANEJ

Wystawę wg pomysłu Roberta Kuśmirowskiego, asystenta w Zakładzie Malarstwa II i zarazem jednego z najbardziej znanych polskich artystów młodszego pokolenia, można oglądać na w lubelskiej Galerii Białej od 15 X do 10 XI. Tym nowym pomysłem jest idea Museum of Deposition Art, czy też tłumacząc na polski, idea Muzeum Sztuki Zdeponowanej. Pomysł Kuśmirowskiego dotyczy takich dzieł sztuki, które przez swe zniszczenie czy niekompletność, poniewierają się po zakamarkach, są „niechciane i nikomu niepotrzebne”.

Artysta wyszukuje je i gromadzi, następnie komisynie dokonuje ich spalania, a potem składa ich pozostałości do urn, które umieszcza w specjalnych niszach ekspozycyjnych stanowiących rodzaj artystycznego kolumbarium. Nowy program Kuśmirowski zapoczątkował w maju we włoskim Neapolu, do którego zaprosiła go Fondazione Morra Greco, ustanowiona przez lekarza i kolekcjonera Maurizio Morra. Kuśmirowski w „kolumbarium”, stworzonym przez siebie w piwnicach Palazzzo Caracciolo d’Avelino, umieścił prace kilkunastu artystów. (J.Ż.)

TYGIEL 2010

W ramach VII Lubelskiego Festiwalu Nauki z inicjatywy studentów odbył się już po raz drugi Lubelski Kongres Studenckich Kół Naukowych TYGIEL 2010. W dniach 22-23 września UMCS stał się miejscem spotkania i konfrontacji młodych naukowców.

Patronat honorowy nad tym przedsięwzięciem objęli m.in.: rektorzy lubelskich uczelni: prof. dr hab. inż. Marek Opielak – Rektor PL, prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski – Rektor UMCS, prof. dr hab. Andrzej Książek – Rektor UM, prof. dr hab. Marian Wesołowski – Rektor UP oraz ks. prof. dr hab. Stanisław Wilk – Rektor KUL.

Czym jest TYGIEL?

Idea Kongresu to nawiązanie współpracy studentów z kół naukowych funkcjonujących na lubelskich uczelniach oraz zapoznanie się z ich działalnością naukową oraz podejmowanymi projektami. Ponadto propagowanie zdobyczy nauki i zachęcenie młodzieży szkół średnich do podejmowania studiów oraz aktywnego uczestniczenia w życiu społeczności akademickiej.

Organizatorzy

Dwudniowy Kongres został przygotowany przez Studenckie Koło Naukowe Inżynierii Materiałowej „Dokumentaliści Strefy 505” PL oraz Studenckie Koło Naukowe Biotechnologów „Mikron” UMCS. Nad organizacją i przebiegiem Kongresu czuwali Jacek Caban, Mirosław Szala z PL oraz Joanna Pryzowicz i Mateusz Koryciński z UMCS.

Kongres

5 kół naukowych z KUL, 11 z UM, 2 z UP, 8 z UMCS i 13 z PL prezentowało przygotowane prace na jednym z 3 paneli tematycznych: medyczno-chemicznym, humanistyczno-przyrodniczym oraz technicznym. Uroczystego otwarcia dokonał Koordynator Lubelskiego Festiwalu Nauki – Prorektor prof. dr hab. Ryszard Dębicki. Całość uświetniły wykłady zaproszonych gości: prof. dr hab. Dobiesława Nazimka, mgr. Jarosława Gajdy, mgr. Marcina Wacińskiego oraz gościa specjalnego Svena Schuberta z Technische University Chemnitz.

Panel medyczno-chemiczny obfitował zarówno w prace przeglądowe, dotyczące zagadnień nurtujących opinię społeczną – „Nowa grypa A H1N1 – panika czy realne zagrożenie?” (Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Higieny UM w Lublinie), „Bioterroryzm. Ryzyko? Lęk?” (Koło Naukowe Przy Klinice Chorób Zakaźnych UM w Lublinie), jak i prace badawcze, w których członkowie kół dzielili się spostrzeżeniami – praca Koła Naukowego przy Klinice Pediatrii III Katedry Pediatrii UM w Lublinie „Zatrucia wśród dzieci i młodzieży” wskazywała na skalę i złożoność problemu.

Fot. G. Brzostowski

Oficjalne zakończenie Kongresu TYGIEL 2010

Uczestnicy Kongresu mieli również wyjątkową okazję poszerzenia horyzontów na panelu humanistyczno-przyrodniczym, który był najbardziej zróżnicowany tematycznie. Rozpoczynając od poszukiwania informacji w wyszukiwarkach (Studenckie Koło Informacji Naukowej „Palimpsest”, UMCS), przez umiejętność grzecznego wyrażania prośb, aż w czterech językach Europy (Koło Naukowe Iberystów, UMCS), przez informacje dotyczące manifestacji patriotyczno-religijnych z 1861 r., które odbyły się w Lublinie (Koło Naukowe Historyków Studentów KUL), aż do związków chemicznych – kofeiny, atropiny oraz alkaloidów opium – wpływających na organizm człowieka, których działanie i zastosowanie przybliżyli członkowie kół: SKN Biochemików UMCS oraz SKN Biotechnologów „Mikron” UMCS. Natomiast Koło Naukowe Biologów i Hodowców Zwierząt Sekcja Hodowli Trzody Chlewnej UP pozwoliło przyrzeć się bliżej życiu trzody chlewnej, w bardzo ciekawie wygłoszonej prezentacji pod tytułem „Analiza wybranych czynników oddziałujących na stres okołoporodowy loch”.

Niemniej ciekawy był panel techniczny, w którym wiedza teoretyczna przeplatała się z jej praktycznym zastosowaniem. Przygotowana prezentacja połączona z fascynującym pokazem możliwości robota inspekcyjno-czyszczącego do kanałów wentylacyjnych stworzonego przez Koło Naukowe „Elmech” wzbudziła wielkie zainteresowanie wśród słuchaczy. Koło Procesów Polimerowych przybliżyło działanie i zastosowanie polimerów nowej generacji, które wykazują zdolnością samo-

czynnej naprawy uszkodzeń. Natomiast po wykładzie Jarosława Skrzypka i Pawła Śmietanki tuning silników samochodowych nabrał nowego znaczenia w obliczu możliwości wspaniałych osiągnięć i jego skutków dla poprawnej pracy silnika.

Recenzenci

Wszystkie prezentacje, wygłoszone podczas Kongresu, stanowiły zwięzłe przedstawienie przygotowanych wcześniej artykułów, które złożyły się na publikację. Jej wysoką jakość zapewnili recenzenci. Z PL: prof. dr hab. inż. Zbigniew Pater, dr hab. inż. Jerzy Lipski, dr hab. inż. Paweł Drożdżel, dr hab. Barbara Surowska, dr inż. Małgorzata Ciosmak; z UMCS: prof. dr hab. Dobiesław Nazimek, dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz, prof. dr hab. Biruta Skrętowicz; z UM: prof. dr hab. Andrzej Borzęcki, prof. dr hab. n. med. Stanisław Czuczwar, prof. dr hab. n. med. Kazimierz Pasternak, dr hab. n. med. Krzysztof Sztanke oraz prof. dr hab. Iwona Niewiadowska z KUL i dr hab. Marzena Błażewicz-Woźniak z UP. Recenzenci ocenili wysoko poruszaną tematykę i wartość merytoryczną artykułów przygotowanych przez członków kół naukowych. Publikacja jest dostępna na stronie: <http://bc.pollub.pl/dlibra/doccontent?id=464&dirids=1>.

Sesja plenerowa

Podczas sesji plenerowej koła naukowe mogły pochwalić się działalnością oraz pokazać praktyczne wykorzystanie wiedzy ze swojej dziedziny. Forma ta wymagała od uczestników wiele kreatywności, aby w sposób łatwy i przystępny przekazać niekiedy bardzo specjalistyczne informacje zainteresowanym przechodniom. Na te parę godzin plac Marii Curie-Skłodowskiej stał się tygłem, w którym mieszała się wiedza z różnorodnych dziedzin. Można było dowiedzieć się, jak działają cienkowarstwowe ogniwa fotowoltaiczne oraz czy i w jaki sposób można wykorzystywać je w architekturze (KN Energetyki Odnawialnej Ogniwo PL). Studenci SKN Biotechnologów „Mikron” w bardzo przystępny sposób opowiadali o praktycznym wykorzystaniu biotechnologii w życiu codziennym. Natomiast KN Medycyny Ratunkowej UM w Lublinie pozwoliło na niekonwencjonalne spojrzenie dotyczące ratowania zdrowia i życia ludzkiego. Wszyscy zainteresowani poznali prosty sposób na zdjęcie pierścionka z opuchniętego palca przy pomocy

Stoisko SKN Biotechnologów „Mikron”

sznurka czy też w jaki sposób z koca lub zwykłej gazety wykonać kołnierz usztywniający. Koło Naukowe Pedagogów i Animatorów Zabawy UMCS przez różnorodne zabawy „przemycalo” cenne informacje dotyczące pedagogiki zabawy. „Gdy słowa to za mało – o komunikacji praktycznie” i „Niebieski człowiek w fioletowe paski, czyli trening twórczości po studencku” to wyjątkowe warsztaty przygotowane przez Sekcję Arteterapii KN Studentów Psychologii KUL.

Nagrody

Najlepiej przedstawioną prezentację wybierali uczestnicy tygla. W panelu medyczno-chemicznym nagroda trafiła do rąk Justyny Kingi Stępkowskiej z Koła Naukowego Biochemików UM za prezentację pod tytułem „Związki pochodzenia roślinnego w walce z nowotworem”.

W panelu humanistyczno-przyrodniczym bezkonkurencyjna okazała się prezentacja pod tytułem „Kofeina – historia, rola, skutki, fakty i mity” Kamila Maciąga ze Studenckiego Koła Naukowe Biotechnologów „Mikron” UMCS.

Fot. G. Brzostowski

Uczestnicy części plenerowej Tygiel 2010

Za najlepiej wygłoszoną prezentację panelu technicznego uznano prezentację Przemysława Matejczuka i Konrada Majewskiego z Koła Naukowego „Neuron” PL „Strumieniowanie danych w domowych sieciach multimedialnych”.

W części plenerowej największym zainteresowaniem cieszyło się stanowisko przygotowane przez Mateusza Szymańskiego, Karolinę Komstę, Katarzynę Szymańską oraz Pawła Szpota z Koła Naukowe Fizjologii Stosowanej i Neurofizjologii UM, na którym każdy odważny mógł sprawdzić m.in. zawartość cukru we krwi.

W imieniu Komitetu Organizacyjnego TYGIEL 2010 składamy serdeczne podziękowania Naukowemu Komitetowi Honorowemu i Recenzentom, członkom Komitetu Organizacyjnego oraz wszystkim, bez których nie byłoby tego przedsięwzięcia.

Osoby zainteresowane udziałem w kolejnej edycji Kongresu – TYGIEL 2011 – prosimy o kontakt: kongresfn@gmail.com, www.festiwal.lublin.pl.

Zapraszamy w przyszłym roku do świetnej zabawy z nauką, która rozwija, integruje i poszerza horyzonty.

Joanna Pryzwicz, Jacek Caban, Mirosław Szala

STUDIUM FOLKLORYSTYCZNE DLA INSTRUKTORÓW ZESPOŁÓW POLONIJNYCH

W dniach 1–28 lipca 2010 r. odbyła się 37. sesja Studium Folklorystycznego dla Instruktorów Zespołów Polonijnych w Lublinie. Jej współorganizatorami byli: UMCS, Urząd Miasta Lublin oraz Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

W zajęciach Studium wzięli udział słuchacze z 20 krajów, m.in. Ukrainy, Rosji, Białorusi, Kanady, Niemiec, USA, Czech, Estonii, Kazachstanu, Litwy, Łotwy, Belgii, Mołdawi, Brazylii, Irlandii, Wielkiej Brytanii, Holandii, Australii i Armenii.

Przez cały lipiec odbywały się zajęcia teoretyczne i praktyczne przewidziane dla I, II i III roku, zgodnie z ramowym programem opracowanym przez dyrektora Studium mgr. Lecha Leszczyńskiego. Słuchacze uczyli się m.in. tańców lubelskich, Górnego Śląska, podhalańskich, kaszubskich, biłgorajskich, sądeckich, rzeszowskich, łowickich, opoczyńskich oraz podstaw techniki tańców narodowych oraz uczęszczali na zajęcia teoretyczne m.in. z języka polskiego, kostiumologii, kultury ludo-

wej, a także zasad pracy w zespole tanecznym. Dyplom ukończenia Studium Folklorystycznego uzyskało 13 osób.

Szkolenia dla słuchaczy Studium w zakresie muzycznym, kostiumowym i kadrowym przeprowadził Zespół Tańca Ludowego UMCS.

W czasie trwania Studium Folklorystycznego dla Instruktorów Zespołów Polonijnych w Lublinie uczestnicy szkolenia wzięli również udział w imprezach kulturalnych, które odbywały się w Lublinie:

3–7 lipca – programy w wykonaniu zespołów biorących udział w XXV Międzynarodowych Spotkaniach Folklorystycznych w Lublinie, w których uczestniczył Zespół Tańca Ludowego UMCS,

6 lipca – uroczysta inauguracja Studium, na której wręczono indeksy 26 osobom I roku, oraz koncert Zespołu Tańca Ludowego UMCS z bogatym programem folklorystycznym,

8 lipca – inauguracja „Lata Polonijnego” Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców, uroczystość uświetnił występ Zespołu Tańca Ludowego UMCS,

10 lipca – programowe zajęcia z przedmiotu Tradycyjna Kultura Ludowa w Muzeum Lubelskim na Starym Mieście,

14 lipca – zwiedzanie Muzeum Wsi Lubelskiej „Skansen”,

18 lipca – zwiedzanie Państwowego Muzeum na Majdanku,

27 lipca – koncert finałowy w wykonaniu słuchaczy Studium, na którym Genowefa To-

karska – Wojewoda Lubelski, prof. dr hab. Stanisław Michałowski – Prorektor ds. Studenckich, Stanisław Leszczyński – Dyrektor Senior Studium, Lech Leszczyński – Dyrektor Studium wręczyli absolwentom dyplomy ukończenia 3-letniego Studium oraz zestawy upominków podarowane przez Józefa Adamskiego – prezesa Fundacji Pomocy Polskim Szkołom na Wschodzie im. Tadeusza Goniewicza.

Studium Folklorystyczne w lipcu 2010 r. zrealizowało wszystkie założone cele. Miesiąc zajęć, wysiłek kadry, ciężka praca słuchaczy Studium przyniosły efekty w postaci pięknego koncertu finałowego uczestników kursu. Ich występ został przyjęty z aplauzem przez społeczność akademicką, przybyłych gości z Polski, z zagranicy oraz mieszkańców Lublina i okolic. Jednak najważniejszym dokonaniem Studium jest kształcenie każdego roku instruktorów-choreografów, którzy przez swoją działalność w zespołach i organizacjach polonijnych na całym świecie propagują język polski, polską kulturę narodową oraz ukazują piękno polskiego folkloru.

Dominika Lesiuk

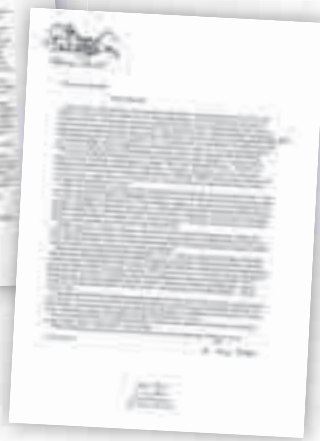

Fot. Krzysztof Burdziński

Pamiątkowe zdjęcie z koncertu galowego w wykonaniu Słuchaczy Studium z Genowefą Tokarską – Wojewodą Lubelskim, prof. dr hab. Stanisławem Michałowskim – Prorektorem ds. Studenckich UMCS, prof. dr hab. Janem Mazurem – Dyrektorem Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców, Zdzisławem Niedbałą – przedstawicielem Urzędu Miasta Lublin, Stanisławem Leszczyńskim – Dyrektorem Seniora Studium, Lechem Leszczyńskim – Dyrektorem Studium

Artykuł „Nowe Kierownictwo, te same porządki” Alojzego Leszka Gzelli

Artykuł „Wielki Grunwald” Alojzego Leszka Gzelli

ROZTAŃCZENI MISJONARZE

Relacja z wyjazdu Zespołu Tańca Ludowego UMCS na Ukrainę w dniach 10–21 sierpnia 2010 r.

– Jedziecie tam z wielką misją. Ci ludzie na was czekają i was potrzebują – powiedział przed wyjazdem Krzysztof Świderek, Konsul Generalny RP na Ukrainie. To na jego zaproszenie Zespół Tańca Ludowego UMCS wyjechał na 10-dniowe tournée do naszych wschodnich sąsiadów.

Po przyjeździe do Chmielnika spotkaliśmy się z władzami miasta oraz z kierownictwem Związku Polaków im. W. S. Reymonta. Zaczęło się od Mszy świętej, do której przygotowaliśmy oprawę muzyczną. Jakże wielkie było nasze zdziwienie, kiedy na pierwsze takty pieśni „Pod Twą Obroną” lub „Czarna Madonna” zobaczyliśmy łyż u większości zgromadzonych w świątyni. Nasze serca poruszyły także gromkie brawa i owacje na stojąco po kilku pieśniach kresowych i polonijnych po zakończeniu Eucharystii. Wtedy zaczęliśmy rozumieć, że dla tych ludzi pieśni te znaczą o wiele więcej. Podobnie było po zakończeniu koncertów w Barze, Żytomierzu, Nemirowie i Berdyczowie: gromkie brawa, podziękowania, łyż wzruszenia i radości. Wkrótce dowiedzieliśmy

się, na czym ma polegać nasza „misja”, o której mówił konsul.

Kilkakrotnie odwiedzaliśmy cmentarze, na których leżeli nasi rodacy, np. Cmentarz Wojska Polskiego w Latyczowie czy Cmentarz Polski w Nemirowie, na których modlitwą i pieśnią uczciliśmy pamięć poległych. Trzeciego dnia naszego tournée przybyliśmy do Baru, gdzie braliśmy udział w uroczystym rozpoczęciu Polonijnego Roku Szkolnego. Najważniejszą ceremonią było jednak otwarcie Konsulatu RP w Żytomierzu, a także inauguracja XI Dni Kultury Polskiej w Berdyczowie. W każdym z tych miejsc zaprezentowaliśmy nie tylko bogaty program artystyczny, ale mieliśmy też okazję przyrzeć się innym zespołom prezentującym swoją twórczość.

Na długo pozostaną w pamięci komичne sytuacje, w których porozumiewaliśmy się z organizatorami na migi, lub, przytakując z głupią miną, udawaliśmy, że wszystko rozumiemy. Języki najczęściej rozwiązywały się na wieczornych przyjęciach, kolacjach i bankietach, na których, jak to na wschodzie, nigdy niczego nie brakowało. Wszędzie witano

Fot. Jerzy Wojciewski

Po koncercie w Berdyczowie Zespół Tańca Ludowego UMCS z Rodakami zamieszkałymi na Ukrainie

nas z otwartymi rękami i wilgotnymi oczami. Żeńska część zespołu na pewno zapamięta ekscytujące przejażdżki z motocyklistami, którzy uczestniczyli w X Rajdzie Katyńskim. Nasze ścieżki zbiegły się ze sobą i przez kilka dni podróżowaliśmy razem, co było niespotykaną okazją do poznania ludzi o tak odmiennych zainteresowaniach.

Najważniejszą kwestią były jednak nasze koncerty. Program, który pokazaliśmy w każdym mieście, składał się głównie z tańców narodowych, tj. mazura, krakowiaka, poloneza i oberka. Z zachwytem widzowie reagowali także na tańce z naszego regionu, ale największym hitem okazały się piosenki w języku ukraińskim. Już po wstępie do znanej ukraińskiej piosenki ludowej pt. „Kozaki” publiczność szalała z radości.

Widzami na naszych koncertach byli jednak w większości Polacy lub Ukraińcy z polskimi korzeniami. Ludzie, którzy tęsknili za ojczyzną, jej językiem, kulturą, obrzędami i zwyczajami. Rozczulali się nad pustką, która po niej została w sercach. I właśnie my tę pustkę mieliśmy wypełnić. Naszym zadaniem było przywieźć kawałek tej Polski, jaką zapamiętali z dawnych lat lub z opowieści rodziców i dziadków. A wspomniane łyż, oklaski i podziękowania świadczą o tym, że zadanie wypełniliśmy w stu procentach. Gdyby ktoś zapytał, czy było warto, jestem pewien, że każdy z nas odpowiedziałby – zdecydowanie tak.

Kacper Sulowski

Fot. Jerzy Wojciewski

Wspólne śpiewanie z Polonią i Polakami w Winnicy (Ukraina), z lewej strony Konsul Generalny RP w Winnicy dr Krzysztof Świderek, Stanisław Leszczyński – Dyrektor Senior ZTL UMCS

ODA DO ŚCIEMNIKARZA

Och, Skrybo Rzeczywistości
Naszej szarej, polskiej codzienności
Zlituj się nad nami
Nad naszymi obolałymi od „Breaking News”
Infoholicznymi uszami

Tu sensacja
Tam kontestacja
Tudzież dekomunizacja

Izm na lewo
Izm na prawo
Tylko gdzie tu
Obiektywizm?

Chleba naszego newsowego
Daruj nam dzisiaj
I odpuść nam nasze kpiny
Jako i my odpuszczamy
Naszym kpinodajcom

I nie wódz nas
Na powszechne poruszenie
Ale nas zbaw ode Złego
Medialnego

Konsolidacja Wszechmediów panem!
Amen

Roman Wojciechowski

I rok SUM Dziennikarstwo i Komunikacja Społeczna. Praca przygotowana na zajęciach pragmatyka języka

Fot. Kacper Sulowski

Zespół Tańca Ludowego z przyjaciółmi z Narodowej Organizacji Młodzieży O.N.E.T. w Tunezji, w środku Chedly Srarfi – Prezydent O. N. E.T. Tunisia oraz Lech Leszczyński – Dyrektor Zespołu Tańca Ludowego UMCS

Z WYJAZDÓW ZAGRANICZNYCH ZESPOŁU TAŃCA LUDOWEGO UMCS

Rok 2010 był rokiem niezwykle owocnym, jeśli chodzi o wyjazdy Zespołu Tańca Ludowego UMCS za granicę. Oprócz wspomnianego tournée po Ukrainie, 1 czerwca zespół brał udział także w Festynie Konstytucyjnym w Berlinie organizowanym przez Stowarzyszenie NIKE Polska Przedsiębiorczość. ZTL UMCS jako jedyny zespół z Polski prezentował rodzimą kulturę zarówno naszym wschodnim sąsiadom, jak i Polonii zamieszkującej Niemcy. Publiczność była zająca, bo w pierwszych rzędach zasiadali m.in. Heinz Buschkowsky – Burmistrz Dzielnicy Neukolln w Berlinie, Mariusz Skórko – Kierownik Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Niemczech oraz Lucyna Jachymiak-Królikowska – przewodnicząca Stowarzyszenia NIKE Polska Przedsiębiorczość. Ponadto, 18 sierpnia zespół wyleciał

poza Europę. Na zaproszenie Chedly'go Srarfi – Prezydenta Narodowej Organizacji Młodzieży O.N.E.T Zespół Tańca Ludowego UMCS odwiedził północną Afrykę, a dokładnie Tunezję. Przez tydzień koncertował w całym państwie ku wielkiej ucieście zgromadzonej publiczności. Brał udział w festynach miejskich, w których zawsze był główną atrakcją. Zwiedził takie miasta jak: Tunis, Hammamet, Nebuel i Monastir. W każdym z nich grupa reprezentacyjna zespołu dała pełen koncert – tańce regionalne: lubelskie i rzeszowskie oraz tańce narodowe: krakowiak, Mazur Historyczny z Okresu Księstwa Warszawskiego oraz Polonez „Korowodem Roztańczonym”. Dużą niespodzianką były dla widowni pieśni w języku arabskim, które zespół wykonywał po każdym koncercie.

Kacper Sulowski

UMCS NAJBARDZIEJ USPORTOWIONY

18 października w Centrum Kongresowym Uniwersytetu Przyrodniczego odbyło się podsumowanie Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego 2009/2010.

Najlepsze uczelnie zostały nagrodzone za zajęcie medalowych miejsc w wielu dyscyplinach sportowych rozgrywanych w ramach Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego.

Uroczystość rozpoczął przemówieniem Prezes Zarządu OŚ AZS Województwa Lubelskiego, prof. Z. Targoński, który przedstawił sukcesy sportu akademickiego w roku 2009/2010.

Ze zwycięstwa w Akademickich Mistrzostwach Województwa Lubelskiego cieszyli się studenci UMCS. Nagrodę za najbardziej usportowioną uczelnię w województwie odebrał prorektor Stanisław Michałowski.

W klasyfikacji generalnej studenci UMCS Lublin zgromadzili 436

punktów i wyprzedzili Uniwersytet Przyrodniczy ze 426 punktami oraz Katolicki Uniwersytet Lubelski z 358,5 punktem.

Na sukces w Akademickich Mistrzostwach Województwa Lubelskiego zapracowały wszystkie sekcje prowadzone przez Centrum Kultury Fizycznej i Sportu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Złote medale i komplet punktów dla uczelni zdobyły sekcje badmintonu, biegów przełajowych kobiet i mężczyzn, judo kobiet, koszykówki kobiet, lekkiej atletyki kobiet i mężczyzn, piłki ręcznej mężczyzn, siatkówki plażowej kobiet i mężczyzn, street basketu kobiet i trójbój siłowego. Srebrne medale zdobyły sekcje ergometru wioślarskiego kobiet, futsalu mężczyzn,

jeździectwa, judo mężczyzn, pływania mężczyzn, piłki ręcznej kobiet, siatkówki kobiet, tenisa stołowego kobiet i mężczyzn – turniej indywidualny, wspinaczki sportowej kobiet i mężczyzn oraz żeglarstwa. Brązowe medale wywalczyły sekcje ergometru wioślarskiego mężczyzn, futsalu kobiet, koszykówki mężczyzn, piłki nożnej mężczyzn, siatkówki mężczyzn, street basketu mężczyzn oraz szachów.

Bartosz Kędracki

Fot. Z Archiwum AZS UMCS

Odbiór nagród w ramach rywalizacji MPSZW w roku akademickim 2010/2011. Stoją od lewej: Dariusz Wierzbicki – Prezes KU AZS, mgr Krzysztof Krawczyk – Dyrektor CKF UMCS, prof. dr hab. Ryszard Dębicki – Prorektor ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej

SUKCESY SPORTOWE UMCS

28–29 października w warszawskim teatrze Capitol odbyła się Gala Sportu Akademickiego podsumowująca rywalizację sportową akademików w sezonie 2009/2010.

Medale, puchary, dyplomy z rąk ministra sportu prof. Adama Giersza, wiceministra szkolnictwa wyższego prof. Witolda Jurka, prezesa ZG AZS prof. Marka Rockiego, a także rektora Pedagogium prof. Marka Konopczyńskiego odebrali m.in. przedstawiciele uczelni przodujących w rozgrywkach prowadzonych w ramach Akademickich Mistrzostw Polski.

Wśród nagrodzonych znalazł się również nasz Uniwersytet. W gronie 174. sklasyfikowanych uczelni zajęliśmy wysokie X miejsce oraz IV w klasyfikacji uniwersytetów.

Przedstawiciele UMCS odebrali pamiątkowe dyplomy wręczone przez ministrów sportu i szkolnic-

twa wyższego. Nagrody odebrał: Prorektor ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej prof. dr hab. Ryszard Dębicki, Dyrektor Centrum Kultury Fizycznej mgr Krzysztof Krawczyk oraz Prezes KU AZS UMCS Dariusz Wierzbicki.

Za sukcesy w sporcie akademickim wyróżnieni zostali również studenci-sportowcy oraz trenerzy. Wśród nagrodzonych znalazł się trener naszej drużyny akademickiej w piłce nożnej dr Tomasz Bielecki. Otrzymał nagrodę za zdobycie IV miejsca i aktywny udział naszego Uniwersytetu w studenckim Turnieju Piłki Nożnej Euro 2010, który we wrześniu został rozegrany na Ukrainie.

Po części oficjalnej uczestnicy

Gali wysłuchali koncertu fortepianowego Josefa Holly'ego.

Integralną częścią spotkania w Warszawie był VIII Sejmik Akademickiej Kultury Fizycznej, który w tym roku został poświęcony tematyce wolontariatu sportowego.

Tomasz Bielecki

Fot. Z Archiwum AZS UMCS

Na schodach Teatru Capitol w Warszawie. Stoją od lewej: Dariusz Wierzbicki – Prezes KU AZS, mgr Krzysztof Krawczyk – Dyrektor CKF UMCS, dr Tomasz Bielecki – Z-ca Dyrektora CKF UMCS

GRÓD CZERMNO

1. Masyw grodu Czerмна wylania się z mgły
2. Badania terenowe – na pierwszym planie mgr M. Piotrowski
3. Artur Troncik w trakcie wykonywania pomiarów
4. Obiekt prawnie chroniony – zbrodniczo niszczony
5. Badania elektromagnetyczne
6. Topór – niemy świadek walki o gród w XIII wieku

